

ELS DOS MESSIANISMES

UN contacte prolongat una pila d'anys amb els llibres del Nou Testament ens ha fet viure aquest tema etern de la història, que darrerament ha arribat dins la nostra ànima a intensitats de tràgèdia.

En tots els grans desastres de la història humana, morals o materials, es presenten els dos messianismes que es presentaren en l'aparició de la humanitat i benignitat del nostre Salvador. Les ànimes bones es polaritzen en dues direccions oposades: la dels qui creuen que ha de venir un Lliberador que per mitjà d'una dominació material ha d'imposar al món atarantat el regne de Déu i de la justícia, i la dels qui creuen que el regne de Déu és dintre de nosaltres i és amb el treball sofrent i obscur de cada dia, realçant una per una les pedres caigudes, segons el pla de l'Arquitecte diví de l'Evangeli, que la Veritat ha de reconquerir el seu soli en aquest món. Els preocupats per la parúsia imminent al costat dels màrtirs, en els primers segles; les terrors mil·lenàries al costat del silenciós assaonament cultural de catedrals i monestirs en l'alba sangonosa de l'Edat Mitjana; el reclam cesarista al costat de l'encesa polèmica religiosa llavors que el Renaiement i la Reforma obraven la gran virada de l'Occident catòlic en la de l'Edat Moderna; les revelacions apòcrifes prometedores de vindicacions traumàtiques al costat de les immolacions dels presos en la trista jornada del 2 de setembre, i de les monges de Compiègne durant les diades tràgiques de la Revolució Francesa, i altres represes dels dos esperits en què sembla partir-se perpètuament la humanitat, vénen a reproduir, d'acord amb l'esperit de cada època, el contrast de les dues concepcions messiàniques que va provocar la topada cruenta entre Jesús i els jueus.

La interpretació material d'alguns passatges de la Sagrada Escripura, junt amb els afegitons del Talmud, havien infiltrat al poble jueu una concepció político-militar del Messias de què no estaven exempts ni els mateixos apòstols, com revelen el prec de la mare dels Zebedeus, la dispersió dels deixebles a la mort del Mestre i la pregunta que li fan sobre el temps en què restituirà el regne d'Is-

rael poc abans de la seva Ascensió gloriosa. Calgué la baixada de l'Esperit Sant a inflamar la ment i el cor dels fidels per a imposar-los la idea espiritualista del Messias tancada sota la clojolla de les semblances terrenes en els textos mal interpretats dels Profetes.

El Messias, al sentir dels jueus contemporanis de Crist, havia d'ésser un cabdill militar que apareixeria miraculosament, caminaria sobre el món envoltat d'aparatosos prodigis còsmics i, assumint el cabdillatge del poble escollit, foragitaria el dominador estranger i conqueriria bèl·licament per a Israel restaurat tota la terra, a la qual imposaria el monoteisme mosaïc per mitjà de la dominació política. El Messias, Rei del món convertit en imperi universal d'Israel, havia d'ésser immortal, i amb ell ho havia d'ésser el seu regne. Els jueus no havien de fer altre que ajudar-lo en la conquesta fàcil, i després assumir els llocs del governament universal. Els deixebles mateixos ja es disputaven els llocs del Regne futur i quin d'ells havia d'ocupar el primer.

Tot això era veritat, però en sentit espiritual, ço és, en un sentit molt més elevat i més veritable que el polític. Ve el Messias i exposa gradualment aquest sentit diví del messianisme. El Crist ha de conquerir tot el món, no pas per a fer-ne domini polític de l'Israel nacional, sinó per a implantar en tot ell el regne de Déu que s'exerceix directament sobre els cors, per damunt i per sota de totes les estructures polítiques. No li cal destruir cap imperi material, ni implantar-ne cap de nou. El regne de Déu és dintre de nosaltres, no fora, com el poder civil. L'expandiment per tot el món del culte de l'únic Déu veritable no ha de venir com a conseqüència d'un domini polític, sinó com a fruit d'un apostolat heroic, en què no es planyí cap sacrifici. Començant pel de les cobejances terrenes, ha d'acabar, si cal, i al principi caldrà molt sovint, pel de la vida mateixa. Ell Crist, el cabdill del messianisme espiritual, acompleteix talment la seva conquesta, però no vencent i matant, sinó morint i perdonant. La fecunditat redemptriu és assignada a la renúncia, a l'abnegació, a la immolació de si mateix en l'altar del cor flamejant d'amor a Déu; a la Creu, instrument de suplici i d'infàmia que en llatí donà nom a la tortura (cruciatu), no pas a la riquesa, ni a la ciència, ni a la força material, ni al domini sobre els altres. Només la sang vessada per amor de Déu és declarada font de redempció i instrument de conquesta. Sense escampament de sang, dirà Sant Pau, no hi ha perdó. Així el món esdevindrà un Regne universal de Déu, que tindrà una estructura més profunda i més compacta que els Estats i els Imperis

polítics, perquè no es refermarà en les forces de la carn i la sang, sinó en la virtut de l'Esperit que l'informarà com un cos col·lectiu, de vitalitat no moridora. La seva virtut purament espiritual no afectarà forma política, però les desbordarà i sobreviurà totes; no tindrà fronteres, ans les saltarà totes; no posseirà armes mortíferes, però les reirà totes al seu imperi impalpable i irresistible, misteriosa fusió de suavitat i robustesa.

Serà possible que la infiltració de l'esperit de Déu en el món transformi les seves idees en tots els ordres, àdhuc en l'ordre polític, i noves formes d'ordenament civil i de coordinació social neixin espontàniament com flors brotades de l'arbre vivificat per la saba evangèlica, però el Regne de Déu exercit pel Messias es mantindrà sempre inalterablement estrany a aquests canvis, com el cel sempre serà clou tot voltant en una altura inabastable la baixa regió de les tempestes.

Aquesta concepció del messianisme, altrament profunda i vigorosa que l'ambiciosament política dels jueus, topa tràgicament amb l'Israel carnal. El veritable Messias paga la contradicció amb la mort en creu. Però comença la paradoxa eterna del Regne messiànic. Aquesta mort era justament la condició necessària de la victòria del messianisme vertader. La seva sang xopa la terra i la torna una gleba divina que brosta en flors de santedat i de puresa. Els seus seguidors, cada dia més nombrosos, seguiran igual ruta. El cos místic que el Messias es forma segueix la mateixa llei que el seu Cap. El messianisme veritable triomfa espiritualment—realment—essent vençut materialment—aparentment.

Sense vessament de sang—de la sang pròpia—no hi ha salvació. Cal vessar-la rares vegades tota alhora; les demés vegades, gota a gota, en el silenci deprecant del cor martiritzat moralment i votat sense reserva ni retorn a la glòria de Crist. Tots els qui volen viure piadosament en el Crist patiran persecució.

Així, i només així, es venç el món i se salven ànimes i es preparen sòlidament les grans reparacions de l'ordre contorbat per l'impudós tumult de les sectes acabdillades pel Maligne.

ELS PARASITS

EN els centres obrers d'orientació socialista o bolxevic, s'usa sovint, com a dicteri de més gran infàmia, la paraula *paràsit*, i contra d'aquells qui en són judicats mereixedors es concentren totes les malevolences i tots els anatemes.

Pot dir-se que l'aspiració suprema dels programes i agrupacions d'inspiració collectivista ve a sintetitzar-se en la destrucció de tota mena de paràsits, xucladors estèrils de la saba social.

Presa la paraula en el seu sentit usual (trasllat metafòric, a alguns components socials inútils o nocius, de l'acció explotadora i llatzerat de certes espècies d'animals adherides al cos d'altres i nodrides a costa de la seva sang), constituïria certament un avanç i una realització més perfecta de la justícia la desaparició d'aquells elements que, sense correspondre absolutament amb cap col·laboració profitosa, viuen i prosperen sobre els fruits del treball comú. Coneguda és la sentència de Sant Pau: "Qui no vulgui treballar, que no mengi". I suara, en un opuscle flamejant d'ansies i rancúnies bolxevistes, llegiem: "L'antiquíssim llibre xinès titulat "Llibre de versos", diu en l'oda "Fa-chen": "Que ningú no mengi inútilment", o sigui, que ningú no mengi sense produir. Doncs bé, aquesta serà la regla invariable a la qual ajustarà la seva conducta i la seva fèrula el comunisme".

Però la dificultat està a precisar l'abast i l'extensió del mot "paràsit", o sigui, a definir quan hi ha realment esterilitat social i absorció injusta del treball d'altri.

Contra el concepte deshonorant de parasitisme oposen el de *productor*, que els socialistes voldrien veure glorificat amb l'aurèola mateixa dels Sants i en el qual posen la més alta noblesa humana, manifestant-se en això conseqüents amb el seu materialisme històric, fill legítim d'un altre de més profund, del materialisme metafísic. Tota la societat, segons ells, hauria d'estructurar-se a base d'aquesta proposició ideal: "Tot home apte ha d'ésser productor", o més ben dit: "Tot membre d'una collectivitat humana li ha d'ésser útil segons la mesura de les seves facultats".

Admesa aquesta proposició amb les degudes reserves d'una gradació molt extensa en aptituds i deures, creiem interessant fer ací un breu anàlisi sobre aquest concepte de *productor* en el seu aspecte contradictori al de *paràsit social*, mirant de situar-nos, enfront dels nostres adversaris, en un terreny on la controvèrsia sigui possible i àdhuc profitosa.

La condemna del parasitisme equival a proclamar el deure social de la producció per a tot home capaç. Què s'entén per producció? Quins són productors i quins no ho són? Pregunta aparentment simplicitatíssima, però de resposta difícil. Les diverses escoles filosòfiques, socials i econòmiques hi responen de molt diversa manera. Els deixebles més autèntics de Marx donen una preferència extremada a la feina manual; no en va simbolitzen amb el martell i la falç l'activitat humana. Així, la indústria extractiva i transformadora de la matèria, destinada a satisfer les necessitats fisiològiques, mereixeria gairebé exclusivament, en tot rigor, el títol de productora. Llavors baixarien a la categoria de parasitàries, o poc menys, una munió de funcions que ni extrauen ni transformen, però que, tot i això, són certament necessàries per al compliment del fi econòmic. Així deixarien d'ésser productius els treballs de transport i de comerç, sense els quals perdrien tota utilitat una massa enorme de riqueses inassolides al consumidor. I res no cal dir de la funció administrativa, ni de les professions liberals, sense les quals tornàriem a un estat primitiu o selvàtic. Definitivament, des del vell rigorisme a un estat primitiu o selvàtic. Definitivament, des del vell rigorisme, ha hagut d'arribar-se a l'amplitud dels tractadistes moderns que admeten valor econòmic en tot *servei útil*.

I en què consistirà la utilitat d'un servei? Evidentment, per a qui no gastí guants ni porti res als peus, serà un desperdici lamentable tota la indústria de guanteria i de calçat. Un home de costums senzills i enemic del faust, condemnarà com a balder el ram de joieria, i predicarà la urgència d'esmerçar en fins profitosos tant d'energia humana i tant de riquesa perdudes. Si, per a l'apreciació i judici de la utilitat d'un servei, hauríem de guiar-nos per *criteris generals de caràcter subjectiu*, no podríem pas entendre'ns; difícilment, fora dels treballs conduents a deixar ateses les necessitats primàries i universals, com l'elaboració del pa, trobaríem cap norma generalment admesa.

El criteri serà, més aviat, mixt de subjectiu i objectiu, és a dir, la utilitat d'un servei ha de computar-se segons la seva major o me-

nor eficàcia a satisfer una necessitat o un desig, i segons la mesura de llur intensitat o categoria. La vàlua d'un servei, com la de qualsevol bé econòmic, així natural com elaborat, depèn, definitivament, de la intensitat i extensió de les apetències que el reclamin. (Parlem de la vàlua econòmica, no de la moral.)

En l'ordre lògic de la producció, les coses segueixen aquest procés: extracció de riqueses naturals, la seva transformació per a fer-les útils o més profitoses, el seu transport a paratges on n'hi hagi manca, la funció mercantil per a posar-les fàcilment a mà de qui en sentit fretura, i, en general, la participació que en el funcionament de l'economia tinguin els productors no directes fent servei als productors directes.

Així, des d'aquest punt de vista, la qualitat de productor té una amplitud indefinida: entra dintre del seu radi l'activitat de tota persona apta per a fer serveis econòmicament estimats, és a dir, intercanviables amb béns econòmics. Mentre hi hagi una necessitat o un anhel a la satisfacció dels quals doni jo ajuda amb el meu treball físic o intel·lectual, o amb una prestació qualsevulla, m'eximiré de l'estigma de paràsit.

I han d'ésser precisament materials aquestes apetències humanes perquè el servei destinat a satisfer-les entri en l'ordre de la producció econòmica? Poden també ésser de categoria espiritual, i tant si llur fi immediat és guiar o auxiliar els executors manuals del treball (ciències aplicades), com si no es mouen de les més altes esferes de la contemplació doctrinal o de l'execució artística. Mentre siguin serveis estimats o demanats per un productor directe, entren també, indirectament, però realment, dins el camp de l'economia. Si no fos així, haurien d'arreconar-se com a *paràsits* un bon nombre de professions nobilíssimes, que constitueixen la més alta glòria de la civilització i contribueixen fortament a la felicitat de l'home. Els creadors de riqueses no viuen solament de pa, sinó de tota paraula eixida de la boca de Déu: dels purs goigs artístics i espirituals, de l'estudi dels grans problemes filosòfics¹, de les investigacions fetes amb daler pels professionals de la ciència; que, si no tots cavillen en la invenció de noves maquinàries, produeixen amb llurs estudis i ensenyaments l'elevació espiritual de la societat i la de tots els factors immediats de riqueses. Aquests s'escarrassen ajupint-se a la mare terra i transformant la matèria, i a llurs suades devem facilitats i

¹ Deixem per a més avall el tractar del *servei religiós*.

folgances en el manteniment del nostre cos; però, sense les obres de l'esperit, no trigaria a aturar-se tot avanç social i cauríem prompte en imbecilitat i barbàrie. No produeixen aquests el pa de cada dia, ni els vestits, ni l'estatge necessari; però, en una societat ben ordenada, no arriben mai a tenir-ne mancament. Els treballadors acuden a ells, portats per l'agulló d'una fam i set superiors a la fam i set del cos, i s'estableix un *canvi de serveis*. Quant més viu és en un poble el sentiment de l'art, tant més atesos estan els seus artistes; i s'aixecaran Universitats monumtals, proveïdes de grans biblioteques i de bon utilatge científic, en pobles amics de la cultura. Les riqueses afluiran espontàniament vers les arts, disciplines, institucions i persones que donin execució al compliment de les aspiracions més generals profundes; i així, quan la raça s'envileixi i caigui sota el jou del sensualisme, veurem el cos de les meretrus ostentar joies precioses que en temps més religiosos eren ofertes al culte de Déu Nostre Senyor.

Assentats aquests principis generals, el tema de l'article ens porta ara a concretar més la matèria, considerant les dues grans espècies de *paràsits* que més atreuen la fulminació d'excomunions socialistes: el *paràsit burgès* i el *paràsit religiós*.

El paràsit burgès

Paràsit burgès? No. Les dades del problema són avui dia canviades, gràcies al moviment concentrador de l'economia moderna. Ara el burgès no és ja ben bé tingut com un paràsit, sinó com un factor, carregós, però de gran eficiència. Ara ell mateix ha de patir la succió irresistible d'un altre element més poderós: el capitalisme. Demanant les empreses una aflluència creixent de capitals pingües, els seus creadors es veuen sovint forçats a recórrer demanant diners a les grans institucions financeres i bancàries, les quals s'alcen així amb un domini poc adient a l'ordre natural. De la clàssica *plus-vàlua patronal*, que Carles Marx condemnava com a frau fet al treballador, s'ha passat a aquesta força dominadora absoluta. L'antic paràsit, diuen els socialistes, no content ja amb l'absorció de productes del treball, s'és constituït senyor de vides i d'hisendes.

Però l'existència del "parasitisme burgès" arrenca d'un fet permanent, que explica la seva perseverança, més o menys intensa, en tots els sistemes econòmics, i àdhuc, sota el comunisme soviètic, subsisteix hipòcritament en forma de parasitisme de l'Estat. El fet con-

sisteix en la manca de terra o de capital que ja d'antic pateix una gran part dels obrers, forçats així a usar terra i instruments de treball llogats sota contractes diversos: d'arrendament, de cens, d'interès, etc. La plus-vàlua, maleïda per Marx com el pecat més gros de l'actual sistema, altra cosa no és sinó la *renda* de la terra llogada, o el *tant per cent* exigit pel prestador d'argent o d'altres gèneres de propietat, moble o immoble. No sempre el posseïdor de terra o de diner s'acontenta amb una percepció passiva de renda o d'interessos; sovint s'estima més portar ell mateix la direcció dels negocis, ésser amo de l'empresa individualment, o unit a altres en companyies lucratives; i aleshores la seva patricipació dels fruits arriba fins al reteniment total dels beneficis nets.

Aquesta mena de propietat llogada, o manejada per assalariats, és la que encenia les ires de Proudhon, i mereix dels socialistes el qualificatiu menyspreador de parasitària. És justa aquesta condemnaió? Qui ens hagi seguit des del principi, veurà clarament la seva injustícia. Hi ha parasitisme quan un hom s'aprofita de les fatigues d'altres sense fer-los en canvi cap servei. Però en el lloguer de béns útils, mobles o immobles, existeix certament una prestació de servei. Si a qui li manca terra, o estatge, o instruments de treball, jo els ho cedeixo per contracte onerós, el preu del qual correspongui, segons l'estimació comuna, als avantatges rebuts, no hi haurà robatori, ni injustícia, ni xuclament parasitari. Heus ací l'error fonamental del socialisme. Si jo cedeixo a utilitat d'un altre una part dels meus béns legítimament adquirida, i exigeixo per tal servei una moderada remuneració, no sóc lladre ni explotador. Això és cosa clara com la llum del dia.

Doncs, com s'expliquen les exigències socialistes, fetes sempre en nom de la justícia i defensades per escriptors intel·ligents i fins homes honestos? No hi cap engruna de veritat en aquestes aspiracions *alliberadores* que amb tanta de passió abranden milions d'ànimes? L'error d'ells està d'acusar d'*injusta* una forma de propietat, de la qual és només censurable la seva moderna generalització, destructora de les *antigues multituds* de petits productors i posseïdors autònoms. Constitueix el *gran mal* social de la nostra època la multiplicació creixent de les turbes sotmeses a salari i privades de tot patrimoni, sense cap esperança d'ascensió social i econòmica, ni d'arribar mai a una situació d'independència i a tenir assegurat un esdevenidor lliure d'angúnies. Això no era pas així en altres èpoques, en què estava oberta gairebé a tothom la possibilitat d'emancipar-se

treballant per compte propi. Ara la generalitat dels treballadors no sols han de rendir tributs de tota mena al capital, sinó renunciar també a la llibertat d'iniciatives, convertits en instrument de les iniciatives d'altri. No és pas aquest l'ideal d'una societat cristiana. La perfecció estaria d'estendre al major nombre, i àdhuc a tothom si fos possible, els avantatges inherents al dret de propietat, que, com a natural, a tothom hauria d'ésser pràcticament assolible. La perfecció estaria en la universalització de l'autonomia obrera, a veure els camperols llaurant l'agre familiar i els obrers trobant facilitats per a fundar o mantenir empreses pròpies, *sols* o *associats*, proveïts de capital suficient per a deslliurar-se de préstecs.

I com que el moviment de la societat, empesa per la volada collossal de la tècnica moderna, creadora de refinaments industrials, centralitzadora d'homes i riqueses, és advers a la permanència o prosperitat de les petites empreses autònomes, els peixos grossos fan la vida molt difícil als petits, i, de mica en mica, els treballadors van caient sota el domini de les cases fortes, convertits en executors mecànics de tasques rutinàries, privats dels goigs de la personalitat autònoma, fets tributaris del capital. Allò que els socialistes condemnen com el mal major dels temps presents, el *parasitisme econòmic*, vo estenent el seu reialme, no direm portat per la malícia dels homes, sinó més aviat per circumstàncies difícils d'ésser aturades i corregides.

Això ha engendrat la *lluita de classes*, predicada per doctors hereticals, atida per odis anticristians, però no gaire difícil d'explicar (no diem justificar) en un règim econòmic una mica desviat de l'ordre natural i poc adient al regne de la pau, de la justícia i caritat entre els homes.

Aquesta lluita d'estaments no té pas com a aspiració essencial l'abolició de tota propietat privada (àdhuc els collectivistes solen respectar-la quan serveix directament per a mantenir la vida de qui la posseeix i li dóna mitjans per a desplegar els seus talents i energies, sense valer-se d'homes llogats), sinó l'emancipació, per als treballadors, de tota espècie de rendiment als prestamistes de terra i de diner. No significa pas tampoc una pretensió d'abolir el capital, element necessari per a tota elaboració de riqueses noves, sinó la *unificació del subjecte del treball* i el capital, posant a mans dels obrers la terra, reserves i instruments de producció, sigui individualment, sigui en forma corporativa, segons permeti o recomani l'estat eco-

nòmic present, per tal que els sigui realment permès el gaudiment total dels fruits de llur treball. Això volen i per això lluiten les diverses escoles de radicalisme social, que solen només distingir-se entre elles per la diversitat de procediments pràctics.

D'elles separa tota la fondària d'un abisme els catòlics socials. En primer lloc, la condemna de tot sistema de propietat *llogada* amb contracte oneros, com a parasitari i *injust*, no podrà ésser mai inscrita en cap programa catòlic. No hi ha injustícia ni explotació quan hom percep els fruits d'un servei realment útil, mentre no es traspassin els límits d'una remuneració equitativa. Com dèiem, la plus-vàlua reprovada pel collectivisme marxista no és defraudació de fruits de treball, sinó la percepció de la part corresponent als altres elements col·laboradors: la terra i les reserves de riquesa. Tampoc cap cristià no podrà mai ésser militant en aquesta guerra implacable, exterminadora d'homes i de béns, que amenaça la nostra societat amb inundació de sang, amb opressió de consciències i amb l'anorreament dels més alts valors espirituals elaborats a través de centúries de civilització cristiana.

Però, fetes aquestes salvetats, i tenint present que la intensificació esborrajada del règim capitalista—devorador de la petita propietat, que amenaça d'anar posant tota l'activitat econòmica sota el monopoli de grans companyies de negoci guiades per interessos egoistes—sense ésser incurable, com declara el nostre Sant Pare Pius XI, no respon pas a l'ideal de la societat cristiana i pot ésser substituït avantatjosament per altres més justos i humans, ens permetrem de fer breus apuntacions (matèria d'un llarg estudi) sobre la possibilitat de deturar per procediments legítims la invasió capitalista, d'anar estrenyent l'actual reialme del *cupó* i de la renda, i de facilitar l'emancipació obrera, procurant als executors del treball la terra i el capital necessaris per a esdevenir productors lliures.

Com que en aquesta matèria s'ha d'ésser primmirat, no estarà de més una observació prèvia. Si tota transformació radical sobtada en l'ordre polític no pot trigar a enfonsar-se, tenint la constitució dels pobles arrels profundes en la psicologia social, en idees, hàbits i sentiments tradicionals que són nervi, esquelet i musculatura de la societat, i darrera el degollament d'un Lluís XVI vindrà prompte l'entronització d'un Lluís XVIII; molt més resistent és encara a revolucions i canvis ràpids l'economia social, que depèn ensem de l'esperit i de la tècnica, incapaç d'improvisacions. Si un Estat, per exemple, àdhuc dirigit per eminències, tractés d'implantar sobtadament

en un poble de costums i economia primitius les complicacions de la moderna indústria, no en trauria altre resultat que un desencadenament de fam, de confusió i de tirania. Així succeirà inexorablement amb tota revolució social i amb les reformes massa accelerades.

Entrem, doncs, en matèria. Així podríem formular-la: Procediments justos per al deturament d'allò que, en termes bolxevistes, sol anomenar-se "parasitisme econòmic", i en termes cristians, "tendència controlizadora del capital en poques mans".

Procediments d'emancipació

Dos dels procediments cabdals, assenyalats en les Encícliques, per a una reforma favorable a la classe obrera, són l'agremiació dels treballadors i la legislació social. A ells corresponen els dos grans corrents obreristes de tendències extremes: el sindicalisme revolucionari i el socialisme. Però, sense caure en llurs violències i injustícies, sense moure's de la doctrina catòlica i de les normes pontificies, poden també els treballadors aspirar a deslliurar-se de llur situació tributària.

Eficàcia alliberadora de l'associació professional.—El sindicalisme revolucionari no es va proposar com a fi la conquesta de millores immediates graduals que procuressin als obrers una vida més decorosa i tranquil·la; més aviat aquesta ascensió evolutiva, fent més passadora la present estructuració econòmica, contradeia llurs plans de subversió anàrquica: difícilment trobarien així adeptes entre assalariats lliures d'inquietuds excessives i estimulats per esperances certes de millores pròximes. Per això els sindicalistes, amb llur tàctica de pertorbació metòdica i valent-se de la violència per a reclutar cotitzants i per a menar-los vers l'execució de llurs plans revolucionaris, donaren caràcter polític (tot i negant-ho ells) al sindicat, feren impossible o opressora la unió dels obrers, i esterilitzaren la meravellosa virtut defensora i elevant de l'associació.

Seria inegotable la potència benfactora de l'associació unificada dels treballadors d'un art o ofici qualsevulla, si anessin dirigits per la prudència i per l'honestedat professional, i més encara si tots els seus passos tinguessin per guia els ideals de justícia i germanor cristianes.

Fem-ne algunes aplicacions al nostre tema. La tributació del treballador als posseïdors de terra i capital neix, com és evident, de la

manca de béns propis suficients. En l'antic sistema dels tallers petits, era possible a molts fadrins obrers d'estalviar i plantar-se. Ara va resultant cada dia més difícil als artesans d'aguantar-se davant la concurrència omnipotent de les grans empreses.

Com pensar, doncs, en possibilitats d'emancipació? Més que mai semblen tenir el seu domini assegurat les magnes societats d'indústria i de comerç i els poderosos agabellaments de capitals.

Tot això, quan més grossos són els mals, fent sentir més vivament la malestança produïda pel desordre i provocant inquietuds i reaccions més fortes, més probable és aleshores la invenció de remeis. A aquesta invenció consagren actualment llurs vetlles molts esperits d'alta nissaga intel·lectual i ètica.

Cada vegada va creixent la distància entre el capital i els braços i intel·ligències productors, però no és impossible, àdhuc sense revolucions estèrils, d'escurçar-la. El sindicat professional, legalment establert, dirigit pels socis més competents i dignes, estimat amb adhesió sincera per tots els seus inscrits, pot gradualment convertir-se en propietari i productor i ajudar els seus socis a assolir la independència. L'aportació dels estalvis a la caixa sindical, honestament administrada, com així veiem tantes petites mutualitats de pobles i de viles; la cotització obligatòria de tots els membres del sindicat, destinada a l'establiment de diverses institucions de previsió, mutualisme, assegurança i cultura, que converteixen el sindicat en la *llar comunal*, com ho eren els vells gremis medievals, no sols pot arribar a ésser instrument fortíssim de benestança i tranquil·litat per als obrers, sinó *banca popular* per a la creació d'empreses. Avui dia, els especialistes van descobrint la força enorme de l'estalvi acumulat i ben regit, i d'ella pren definitivament la seva arrencada abassegadora la banca capitalista. Més modesta, però de potència cada vegada més ferma, si se l'administrés bé, la banca sindical, protegida i emparada per l'Estat, podria manllevar capital, amb un interès mínim, als fadrins obrers aptes per a plantar-se. I si les condicions concentradores de l'economia perduressin encara molt de temps, fent difícil el manteniment útil dels petits tallers, pot també la caixa sindical convertir-se en banca popular per l'alçament d'empreses obreres col·lectives, o bé, valent-se de l'adquisició d'*accions* de societats capitalistes, anar canviant en elles la situació social i econòmica dels assalariats, com preconitzava l'il·lustre Severino Aznar.

Una certa il·lusió empeny la nostra ploma. La matèria és pròdiga en aspectes, en problemes i en projectes. Des de diversos punts

de vista, l'han estudiada llargament sociòlegs molt notables. Ací ens limitarem a fer memòria d'una de les escomeses més adients a l'acció sindical emancipadora: la creació de cooperatives de consum i de producció.

Molt justament ha estat condemnada la llarga *cadena mercantil*, posada entre les fonts de producció i els consumidors, com el més àvid dels paràsits econòmics, que, a través de nombrosos i complicats traspassos, va a vegades envilint en qualitat i acreixent sempre en feixuguesa de preu les mercaderies agrícoles i industrials. Ens esgarriaríem sovint si poguéssim anar seguint pas a pas els camins d'un producte qualsevol des del seu origen fins al domicili del comprador darrer. Trobaríem una munió nociva d'intermediaris, i augments de preu inexplicables. Contra aquest desordre s'inventaren les *cooperatives de consum*, que, des de mitjans del segle XIX varen inspirar grans esperances. Si els resultats, generalment, no foren brillants, ni s'estengué gaire la seva aplicació pràctica, és degut potser a l'*atomització* obrera, als escassos sentiments de cooperació, ofegats per l'individualisme liberal àdhuc en el mateix estament treballador que tanta necessitat en tenia. Però, si la fundació de cooperatives es prenguéssim com a tasca col·lectiva sindical, creada i sostinguda a base del capital comú obrer, estimada com un dels mitjans més eficaços d'alliberament i millora, es vindria potser a transformacions insospitades en l'actual regisme econòmic, sense necessitat d'enfonsaments revolucionaris.

Una vegada iniciades, esteses i arrelades les cooperatives de consum, amb segurs avantatges per a l'economia familiar i per a les caixes sindicals, es tindria oberta via ampla i mercats segurs per a les *cooperatives de producció*, que, preses també com a tasca pròpia del sindicats, establertes sobre bases pràctiques i sota la disciplina corporativa, no passarien les angúnies de crèdit i l'anarquia que han patit fins ara els assaigs fets per petites agrupacions d'obriers de bona voluntat, però mancades de totes les condicions essencials per a mantenir-se forts en la concurrència.

Així, veiem que les esperances d'èxit en aquest punt estan fundades en la fidelitat a l'associació i en l'abundor de *capital obrer*, nascut de l'estalvi. Aquesta font de l'estalvi rajará més copiosa i permetrà una més gran empena en la producció sindical, quan el món hagi meditat bé i vagi portant a realitat les doctrines, inspirades en la més profunda generositat cristiana, de l'encíclica *Quadragesimo*

anno, que, caiguda com a paraula de pau divina en una societat sacsejada per odís i cobejances, serà el més gran estimulant d'elevació social en la present generació, com ho fou la *Rerum novarum* als finals de la darrera centúria i començaments d'aquesta.

Si en l'estalvi hi ha l'origen primer del capital, ho serà també del capital específicament obrer; a la banca dels sindicats afluiran a doll les imposicions quan sigui més gran la part assignada al treball en la distribució dels fruits. Aquest augment el demana Pius XI: "Ha de fer-se el possible per tal que, si més no en l'esdevenidor, la part que s'acumula en les mans dels capitalistes sigui reduïda a una mesura més equitativa i se n'expandeixi una suficiència abundosa entre els obrers". Ell fixa concretament la forma d'aquestes millores, inserint en el programa catòlic, entre altres, dues clàusules pràctiques d'abast transcendental. Una d'elles és la declaració de la justícia del salari familiar, rompent els antics dubtes que aferraven a l'esquifiment fins a molts patrons catòlics i deixaven les llars obres en angúnies i estretor. L'altre és el consell sapientíssim que marca com una de les solucions del problema social la transformació de la condició proletària, donant al factor treball en les empreses una plaça més alta i favorable, temperant el contracte de salari amb el contracte de societat, tal com ha començat ja a fer-se de faisons diverses, amb no petits avantatges dels obrers i dels amos. Quina amplada de camins obren als treballadors aquestes ensenyances pontificies per a ascendir a una vida més digna i serena i, valent-se de la força colossal del sindicat cooperatiu i banquer, arribar, sense lluites d'estaments ni revoltes malasturgues, a la independència econòmica, lliure de tributació als agabelladors de terra i de diner!

La intervenció de l'Estat.—En mans d'ell està, sense espoliacions, ajudar a l'adveniment d'aquest nou estat de coses. La subjecció dels obrers al llogament de propietat d'altri depèn de la manca de terra pròpia, d'instruments de treball propis, d'estatge propi, que els obliga, per a poder viure, a demanar-ne l'ús a qui en té de sobres, donant per tal servei una part dels fruits del seu treball. Com recordàvem a dalt, en aquest intercanvi, mentre el més poderós no abusi, no hi ha pecat d'injustícia, ni el veurà el món desaparèixer mentre duri el règim de propietat privada, que, fundat en el dret natural, amb metamorfosis possibles, àdhuc molt profundes, no és pas fàcil de veure'l extingir-se.

La permanència de la propietat de la terra no significa pas que la seva distribució en grans heretats sigui de dret natural inviola-

ble. L'existència de terratinents senyors de moltes àrees tingué naixença en fets històrics, no sempre justos; però altres fets justos poden abolir-la. El Codi de Napoleó, tan censurat pels sociòlegs conservadors, obligant els pares, en el testament, a una distribució de parts iguals entre llurs fills, en esmicolar aquelles cases pairals antigues que Le Play tant estimava, contribuí a l'actual divisió de les terres a França, on la multiplicació de camperols autònoms tant s'acosta als anhels de Lleó XIII i tant ajuda a la pau social contra el comunisme soviètic.

És un bé que el camperol conreï el seu tros de terra. Totes les raons favorables al sistema de propietat privada tenen en aquest cas una força extraordinària, retreta més d'un cop per Lleó XIII en la *Rerum novarum*. No serà, doncs, cap mal ni cap abús de poder que l'Estat, custodi suprem de la pau, defensor del dret i agent primer de progrés social, cerqui maneres *legítimes* de distribució de terres, és a dir, àdhuc ferint sense vexació injusta afectes i interessos privats, exercint *moderament* el dret d'alt domini que li és reconegut en el codi natural i en el canònic, posi mà sobre els dominis extensos, sobretot quan en ells no es compleix degudament el fi primari social de la terra, i feta la indemnització corresponent (d'estricta justícia), els reparteixi, o vengui a preus ínfims i a llarg termini, als conreadors privats o a llurs societats.

I quan un treballador ha de rendir-se per manca de diner i de crèdit, i veiem fadrins reduïts a l'esllanguiment d'una vida de jornal·ler, privats per sempre més d'iniciatives pròpies i d'esperances de millora; i davant del fet lamentable d'un acumulament estrany de capitals que posa la societat sota el jou de financiers dubtosament honorables i condemna ramades innúmeres a una *capitis diminutio*, en altres temps ben rares, no té res a fer l'Estat per conduir l'economia nacional per altres viaranyes més humans i rectes?

Contra d'aquest desordre, els sociòlegs catòlics han inventat les mutualitats i caixes de crèdit a bon preu, que no sols deslliurin de la usura els treballadors modestos, sinó que els ajudin també a emancipar-se. L'Estat, tractant-se d'una obra conduent al bé comú, pot també fomentar *bancs populars* de préstecs, on trobin diner barat els obrers aptes per a alçar casa pròpia. Pot afavorir les caixes sindicals, eximint-les de gabelles i fent-los préstecs avantatjosos. I quan la conveniència social recomana la municipalització de serveis o l'execució d'obres públiques de gran volada, en lloc d'encomanar-los, com és costum ara, a societats financeres, contribuint així a l'ex-

tensió i enfortiment d'aquella dominació capitalista que Pius XI tant lamenta, podria oferir-los als sindicats obrers, quan aquests, en lloc de regir-se per doctrines marxistes i de pendre per fi de llur existència la lluita revolucionària, fossin només allò que els correspon: associacions professionals honestes, oficialment reconegudes, fins, potser, com de dret públic. L'èxit d'aquestes i d'altres intervencions de l'Estat afavorint l'exempció obrera de tributs als capitals privats, no és ni utòpic ni porta perills de collectivisme. Com en tots els afers de tècnica econòmica, suposa un coneixement profund de les realitats vives, de l'estat dels esperits, de la capacitat i preparació sindical, i molt de compte a no desfer follament els serveis muntats sense haver-los trobat una substitució assenyada. No fent-ho així, l'enderrocament, sense portar utilitats de cap mena, demanaria una reconstrucció urgent, potser impossible ja, de les formes destruïdes, i la societat faria reculada.

La tercera forma, en part, de *parasitisme econòmic* és el lloguer de domicili als ciutadans privats de casa pròpia. Abans dels acumulaments de població ciutadana, quan la nació estava més escampada pel camp i la muntanya i l'agricolia era l'ocupació predominant, era també cosa gairebé normal en les famílies la possessió i transmissió hereditària de la casa pairal, i no costava grans despeses l'edificació de casetes vilatanes. Ara, en l'amuntegament ciutadà, sols els homes de fortuna són senyors de finques urbanes, i la generalitat de veïns viuen a lloguer. I com que l'elevació monstruosa de preus de les terres edificables i les dificultats de transport de materials exigeixen fortes inversions de capitals en l'edificació de cases, tenim ací una de les causes més greus de la malestança en la vida dels obrers: no sols han de restar de llur soldada quantitats desproporcionades, sinó que l'encariment dels estatges força els més humils a viure apilonats en cambretes fosques i estretes de barriades infectes, pagades a preus fantàstics, i sovint també a desfer la intimitat domèstica amb barrejes insanes de famílies rellogades. Qui no ha vist amb els seus ulls els espectacles tràgics d'aquestes barreges immorals desconeix l'explicació més profunda del rebaixament ètic de molts sectors urbans.

L'Estat i el municipi tenen també ací una missió urgent i noble. No manquen Ajuntaments que hi hagin esmerçat mals de cap i energies. Uns afavorint l'aixecament de *cases barates*, redimibles a llargs terminis, que permetin a les famílies humils l'adquisició de llar pròpia, han fet obra de redempció social en el doble sentit de millora

de nivell i d'alliberament de tributs. Però tot això han estat només assaigs inicials d'una eficàcia imperceptible. Contra grans mals han de posar-se grans remeis. Aquests remeis ha mirat d'aplicar-los amb gosadia magnànima l'Ajuntament de Viena. Abans de la guerra hauríeu pogut llegir, en revistes i novel·les, pintures macàbriques d'apilonaments de carn humana als barris baixos de la capital austríaca. Un terç ben bé dels jornals obrers s'esvaïa per lloguer de petits reconcs humits i foscos. No gaire lluny dels carrers sumptuosos, on el faust feia ostentacions superbes, hi havia el món tenebrós dels pobres. Això ofenia la caritat i la justícia social. L'Ajuntament viennès va emprendre de construir grans edificis, on trobessin cabuda confortable milers de famílies obreres. És clar que el recaptament de capitals hagué de fer-se a costes de les bosses proveïdes; però no hi ha hagut al món arbitris més dignes de lloança. En aquest sistema, portat en gros com calia, no s'ha pogut realitzar l'ideal de llar pròpia obrera; però, concebut i executat amb mires de salvació social, no de negoci, l'Ajuntament, en donar estada confortable i còmoda a tantes de famílies, ha demanat, en els contractes d'arrendament, només el preu necessari per al manteniment de les finques i per a l'extensió de la seva obra benefactora; i, indirectament, ha afavorit les altres llars modestes de la ciutat fent rebaixar automàticament el preu dels lloguers. Que ningú no gosi a acusar de socialista aquesta empresa tan cristiana.

Hem pretès tan sols unes breus apuntacions sobre aquesta matèria tan vasta. Però la mateixa amplitud del tema ens ha fet omplir moltes pàgines, i ara, en entrant a tractar del *parasitisme religiós*, hem de trencar el nostre estudi, deixant la seva continuació per a un altre número.

ANGEL CARBONELL, Prev.

LA LOGICA I ELS FETS CONTRA L'ESCOLA UNICA I LAICA

(Continuació)

II

FONAMENT REAL DE L'ESCOLA LAICA

La divinitat estatal

En lloc de corregir els abusos de les corporacions gremials, la Revolució francesa saltà a l'extrem oposat, l'individualisme gregari. Ara, amb la mateixa simplicitat, s'entesta a renegar de tot individualisme i ofereix com a remei únic l'anihilació total del mateix individu pel socialisme i l'estatisme. L'home, per independent que es declari, necessita una divinitat. Negada l'existència d'un Déu Pare, s'ha cercat un altre déu, per bé que sigui un mal padrastru: l'Estat. A aquest li fa nosa l'altre Déu, per a poder posseir totalment l'home. Per això n'està gelós i així fa els impossibles per a exiliar-lo de la societat.

Heus ací, per què els laïcistes no fan més que copiar els arguments dels filòsofs del segle XVIII, dels jacobins, de Robespierre, Danton, Jean Bon-Saint, André, Condorcet, Lepletier, Saint-Fargeau, etc., etcètera.

Reculum cap al paganisme

La *Sacra Caesarea Majestas* romana, mestressa absoluta dels ciutadans, pressentí que el Verb havia vingut a donar llibertat a l'home, i per això perseguí els cristians amb una malícia que, altrament, hom no sabia comprendre en un Imperi que acollia benvolent les divinitats dels pobles vençuts.

El Verb, unint-se a la naturalesa humana per a restaurar-la i alçar-la del baix nivell en què havia caigut, revelà un ordre de dignitat assequible a tots, que feia de l'home un ésser nou, diferent del

que era. Com que l'alliberació de l'home fou la major revolució de totes i la ruïna de les antigues tiranies, aquestes es mostraren inhumanes amb el restaurador de la dignitat de l'home.

Per a tornar a aquelles antigues tiranies, perquè la nova *Caesarea Majestas* pugui esclavitzar novament l'home, necessita llevar-li la dignitat, i això no podrà ésser, mentre conservi la llibertat dels fills de Déu. Així ho reconeix el positivista Le Bon, qui abomina de l'estatisme que vol legislar damunt l'home en totes direccions, en totes les palpitacions de la vida. Tornem de nou a la tirania, conclou.

Torna, per això, la persecució cristiana, amb el mateix procediment cesarista romà, culpant els cristians—ara els catòlics—de totes les calamitats socials.

L'Estat absorbint l'home

Troclet, aquell mateix que fa poc defensava l'escola laica per a respectar la consciència del nen, ara, més franc, ja ens diu: "Hem afraquit l'Estat de Déu. Afranquim l'infant". Per tal de reeixir envaeix fins el més sagrat dels drets individuals i vol exercir unes funcions espirituals que li són completament estranyes. Ho reclama la divinitat estatal i s'hi lliura despòticament. Afranquit l'home de Déu, desapareix tota base d'independència humana. Els drets de l'home, si no li vénen de Déu, només poden derivar de l'Estat. Aquest, doncs, si pot atorgar drets a l'home, els hi pot condicionar, limitar, modificar i llevar, amb la mateixa facultat amb què els hi atorgui. Heus aquí l'home convertit en joguina de l'Estat. Què s'ha fet d'aquells drets, tan solemnement proclamats per la Revolució francesa i reconeguts internacionalment com a superiors al mateix Estat? Pregunteu-ho a les Constitucions bolxevitzants i feixistes.

Amb bells i profunds conceptes ho sintetitza el Dr. Cardó: "L'Estat creu que abans d'ell no hi havia res i que ell ho crea tot. És una ídola que pensa posseir el dret, la ciència, la riquesa i, si pogués, les energies de l'home i del món. No podent fer homes, vol fer ciutadans. No crea intel·ligències, però vol el dret únic de formar-les".

Déu posseeix la seva immensitat posseint-se a Si mateix. Ni la seva perfecció, ni la seva felicitat no li poden venir d'una criatura *ad extra*, distinta d'Ell mateix, per exemple, de l'home que Ell ha creat i que es mou dintre la immensitat divina, de la qual mai no podrà sortir. Per aquest motiu, Déu, conformant-se amb la natura-

lesa que ha donat a l'home, té el màxim respecte a la seva dignitat i llibertat.

L'Estat només posseeix, per bé que molt imperfectament, el cos del ciutadà. Amb tots els fums de la seva divinitat olímpica, se sent humiliat i fa els impossibles per a posseir totalment l'home i disposar-ne al seu albir. I com que veu que això no podrà ésser mentre hi-hagi cristians que, com Sant Maurici, li puguin dir: "Servim l'Imperi, però obeïm Déu", per això n'està gelós i el vol arrencar de les consciències.

La Revolució (continua el Dr. Cardó) és l'odi al diví i al natural que vol substituir. Com ha destruït vandàlicament tantes institucions filles de la civilització cristiana, vol destruir tots els fogars de cultura que la Religió i la tradició pairal han creat en aquesta terra, rica d'història i vol substituir-se a tot, amb un gest repugnant d'ignorància universal revestida d'auto-suficiència.

La coacció estatal de les consciències

Malgrat la hipocresia dels laïcistes, emparada en el suposat respecte a la llibertat de consciència, no poden amagar llur vertader propòsit. Cordero, parlant de l'escola laica als seus amics, els deia la tardor passada: "Diréis... que para libertar la conciencia del niño hay que libertar la conciencia del maestro. Y éste es el problema más grave, más delicado, que vamos a abordar inmediatamente...". Queda entès que llibertar la consciència del mestre vol dir arrencar-li la fe catòlica, com es desprèn del mateix discurs. Ja veieu el respecte que tenen a la consciència, perquè el mestre ja no és un infant, sinó un home il·lustrat i creient per lliure determini i plena deliberació. Per aquell lliure determini que calia respectar en el noi. Per a llibertar aquesta consciència del mestre, l'Estat només pot emprar la coacció, i encara la material! No coaccioneu la consciència de l'infant, que jo ja coaccionaré la de l'infant i la del mestre! Hipòcrites! "Se va a necesitar gran energia (continua el mateix Cordero) para evitar que esa clase de gente que lleva la ropa exterior eclesiástica también en el alma, prostituya la conciencia de los niños". Que lluny s'albira el creador del laïcisme escolar, que predicava constantment als mestres que no ataquessin cap doctrina religiosa dels francesos i advertia als poders públics: "No convertiu la irreligió de l'Estat en religió de l'Estat".

Els seus subordinats Pecaud, Steeg i Buisson, tingueren prou cura de no fer-ne cas.

La secta i el laïcisme

Hem dit abans, que no podíem negligir la secta maçònica en parlar de l'escola única i laica. Ella, tanmateix, és la verdadera inspiradora i directora d'aquesta estratègia descristianitzadora. En el ritu del Rosa-creu hom llegeix: "L'objectiu de la maçoneria és la destrucció absoluta i total del cristianisme". Gambetta féu constar que els governants maçons eren portats com instruments superiors per a realitzar el programa de la laïcització. "La maçoneria i la laïcització són la mateixa cosa", afirma l'assemblea de 1879. "La maçoneria exalça allò que catòlicament és condemnat i condemna allò que el catolicisme exalça", fa Blotin, gran mestre, en 1892. Lleó XIII, ben coneixedor de les activitats maçòniques, com els seus successors, en l'Encíclica "Supremi apostolatus cathedra", en condemnar aquesta secta, fa constar que "ella vol apoderar-se de la formació de la joventut". No s'equivocava. Viviani, aquell qui volia apagar les lluminàries del cel, confessa que "és hora de dir que la neutralitat escolar no ha estat mai altra cosa que una mentida diplomàtica, una tartuferia de circumstàncies. La invoquem per a enganyar els escrupulosos i timorats. No tenim altra cobejança que una universitat antireligiosa, d'una manera activa, militant, bèlica". Aulard exclama: "No diguem que no volem destruir la religió, quan hi estem obligats per a organitzar la nostra vida política i social... Diguem, doncs, clarament: Volem destruir la religió". Igual mon-sieur Ceby: "Cal parlar sense embuts: No hi pot haver llibertat d'ensenyament, ni neutralitat escolar". "El mestre és l'*anti-curé*", declara Thiers. Aquell odi a Déu, de què parlen tots els Pontífexs, dissimulat pels fariseus, esclata en els més audaços amb frases com aquesta: "Nosaltres hem d'esclafar l'infame. Però l'infame no és pas el clericalisme. L'infame és Déu" (Lanessau, antic ministre). "A l'escola s'ha de provar que és impossible la creença en Déu". (Du-frenne, Inspector general i autor de diverses obres pedagògiques). Però la teofòbia més exaltada la trobem en aquesta frase de Jaurès: "Tota veritat que no derivi de nosaltres és una mentida... Si el mateix ideal de Déu es fes visible, si el mateix Déu—gosa a dir—es presentés a la multitud en forma real i palpable, el primer deure de l'home fóra negar-li l'obediència. L'hauria de considerar com un

igual amb el qual es discuteix, no com un superior al qual ens sotmetem”.

Espanya no forma pas excepció, dissortadament. Hem reportat textos de Cordero com en podríem reportar d'Unamuno, Domingo, Fernández Clèrigo i tants d'altres, però basta conèixer el tarannà de Rodolf Llopis, el Director general de Primera ensenyança, l'executor de les lleis escolars, palesat d'una manera inconfusible en el seu discurs final de l'Assemblea de mestres de l'any passat, contestant a l'inspector Riera i Vidal, qui demanava—malgrat ésser radical—, una mica d'indulgència per als mestres creients. En les seves circulars, en una banda recomana el respecte a la neutralitat, i en altra hom troba conceptes com aquest: l'escola “ha de liberar las conciencias... para que el niño viva, crezca y se desarrolle sin sojuzgaciones de esta índole” (la religiosa). En un altre indret veurem el programa infernal de la “Internacional de Trabajadores de la Enseñanza”, presidits a Espanya pel mateix Sr. R. Llopis. La Confederació Nacional de Mestres s'ha fet propi el programa que contenen aquelles paraules del Director General. La realitat n'és la millor prova.

Més amunt hem demostrat que els mestres no poden ésser neutrals a l'escola. Com volem que ho siguin els 80.000 mestres francesos socialistes i els 20.000 afiliats al comunisme?

A la “Revue de l'enseignement primaire” escrivia Mr. Chauvo-lan: “L'enemic és l'Església. Recordem que el primer nucli del nostre exèrcit, el batalló sagrat, el formen els nostres mestres”.

Els “Nouvelistes” de Lion fan notar com “la neutralitat és el pavelló que cobreix l'ateisme. A l'escola laica es blasfema, s'insulten les creences, es predica que no hi ha Déu, ni pàtria”.

Els fets

Vegem els fets. Ofereixen un mosaic inacabable. Des de convertir Déu en un moneder ben proveït fins a prohibir la primera Comunió als alumnes i trepitjar i escopir el Sant Crist. Des de mutilar els textos clàssics fins a introduir-ne de blasfems, hi ha tots els matisos imaginables.

A casa nostra en tenim una mostra colpidora en aquell fet sacríleg motivació del bellíssim article d'*El Matí*: “L'escopinada”, signat per Mn. Lluís Pla; les escenes de descristianització ferrerista d'una població del Llobregat, els insults a sacerdots, les blasfèmies

dels infants en sortir de les escoles laiques, suara inaugurades..., són l'introit satànic del laïcisme escolar que ens espera. Arrabassat el Crist de les nostres escoles, és natural que sigui substituït per l'Anticrist de la nostra pàtria, l'anàrquic Ferrer. Tenim entès que els organismes oficials de Catalunya tenen encarregada la mutilació de textos i gravats, eliminant, no sols tot concepte religiós, sinó fins el nom i la idea de Déu.

No oblidem que els fruits no maduren en un dia. Sense els projectes d'escola neutra de 1910, l'"Escola superior del Magisteri", la "Institució Lliure d'Ensenyança", el professorat sectari, alletat tot per la monarquia caiguda, la via del laïcisme no hauria esdevingut tan planera. L'anticristianisme de molts mestres es filtrava als infants sense la protesta efectiva dels catòlics, alegres i confiats amb la religiositat oficial de les nostres lleis.

Si l'Estat s'ha afranquit de Déu i en vol afranquir l'infant, amb major dret l'home es pot afranquir de l'Estat. Els fets ens van demostrant, com diu Rennes, que "sense Déu no es pot fer una política digna de l'home." L'anticlericalisme és ara a casa nostra tota la llei i els profetes.

III

L'ESCOLA UNICA.—EL SOFISME I LA REALITAT

El seu concepte llatí i teutònic.

Aquest mot que inquieta els creients i s'ha pretès fer simpàtic al poble, vestint-lo democràticament, té un sentit etimològic i pedagògic, ni poc ni molt suspecte. Nosaltres, amics del vertader progrés i defensors de l'elevació popular, l'acceptariem amb simpatia, si tingués ací el sentit real que li ha comunicat la Constitució de Weimar, per bé que la seva aplicació ha desencisat els patriotes alemanys dels seus optimismes exagerats.

El seu sentit etimològic deriva del compost germànic "einheitschule" que significa escola de la unitat. Això és: unificació sistematitzada de tot l'ensenyament, del primari al superior, sense solució de continuïtat. Agermanant a aquesta idea el sentit democràtic de la igualtat del dret de tots a la instrucció segons la seva capacitat, prescindint de la posició econòmica i social, i a més la confessionalitat i la

coexistència de l'escola lliure, no és estrany que el Zentrum s'avinqués a votar-la com a part integral de la susdita Constitució del Reich.

A Espanya ja no té el mateix sentit. Aquí vol dir monopoli d'Estat. I és en aquest aspecte que nosaltres no la podem acceptar. Segueix alguns teoritzants francesos que inventaren el mot "unique" per a juntar-lo al de laica i tirant cap al monopoli.

Per bé que alguns vulguin donar ascendència platònica i aristotèlica a l'escola única, i passant per Tomàs Morus, Joan Amós Komensky i els Germans de Moràvia, arriben a la Revolució francesa; hom pot dir que la concepció actual deriva de Danton i Robespierre, qui el 13 de juny de 1793 proposà a la Cambra una llei que "té per objecte fundar una educació igual i eficaçment comuna a tots els ciutadans..." La idea alemanya és defensada per Natorp, Oestreich, Kerschensteiner, Schulz i sobretot per Guillem Rein.

A França és un dogma fonamental dels radicals-socialistes, segons Berard, Zoretti, Aulart, Buisson, Ducos, anomenat "el doctor màxim de l'escola única", Mesnil, i Deberrière. Cal tenir molt en compte que el cap dels radical-socialistes, Herriot, el gran mestre de nostre Marcehlí Domingo, sempre ha entès l'escola única coexistent amb la lliure.

Els espanyols defensors del sistema francès en sentit de monopoli són Cossío, Luzuriaga, de los Ríos, Domingo, Llopis, Unamuno, la "Asociación General de Maestros", i el partit radical-socialista, el socialista i molts radicals.

A França, abans de la guerra europea, només trobem com a projecte interessant el report Carnaud, presentat a la Cambra l'any 1909 i el de reorganització de l'ensenyament, presentat en 1913 per Buisson, Groussier i d'altres. Després de la guerra, els radical-socialistes en feren bandera de combat en les eleccions de 1923, i si enlluernà el poble, fou perquè Herriot—com hem dit—, féu entendre que continuaria l'escola lliure.

La idea més clara del sistema francès—llevada la vertadera finalitat sectària i monopolitzadora que amaga el projecte—, va exposada en la proposició Rameil de 1919. En síntesi, vol:

Primer.—L'ensenyament primari deixa d'ésser un "impasse", per a formar anella d'un sistema complet. *Segon.*—Tots els alumnes, sense distinció de fortuna, tindran dret a la instrucció secundària gratuïta, com ho haurà estat la primera. *Tercer.*—Per a passar a l'ensenyament secundari, caldrà una selecció dels més aptes. *Quart.*

—Els nois eliminats rebran una instrucció completa o post-escolar.

Ducos ho resumeix així en 1914: "Organització democràtica de l'ensenyament, basada en la selecció d'aptituds."

Així entesa l'escola única, nosaltres l'acceptariem i ens en fariem els més convençuts propagadors, per tal de democratitzar l'ensenyament i obrir a totes les capacitats l'entrada a les professions lliberals, sense tenir en compte llur posició econòmica o social. En tot cas, podríem discutir-ne les garanties pedagògiques, mai l'aspecte religiós, que no tindria.

La vertadera organització i finalitat de l'escola única, l'han puntualitzada a Bèlgica Vandervelde amb els socialistes, congregats el passat octubre (1931). Ho concreten així:

"Fusió de tots els ensenyaments intel·lectuals i físics, clàssics, tècnic i agrícoles, en un servei únic d'educació (el de l'Estat), gratuït i obligatori en tots els graus, permetent, per mitjà de l'especialització i selecció, utilitzar per a l'interès social, la varietat d'aptituds individuals." La gratuïtat comporta la manutenció total (fins la indumentària) dels infants a l'escola, i, amb ella, l'afranquiment de la família. Ja saben, i ho proclamen, que això no es fa possible sense la total socialització de l'Estat. En religió, ja ho hem dit: "Afranquir l'infant de Déu". Socialment, el principi de Coupé: "Fer dels infants alumnes de la pàtria", i del matrimoni "pares de ciutadans."

Més breu: Monopoli de l'Estat, obligatorietat, gratuïtat, selecció, coeducació, irreligió, absorció dels alumnes pel mateix Estat, per tal d'arribar a la plena socialització dels ciutadans.

Els nostres socialistes i radical-socialistes, en aquest punt, són més prop del belgues que dels francesos. Marcel·lí Domingo interessa del Consell d'Instrucció Pública, presidit per Unamuno, un projecte a base de "Instrucción primaria gratuita, obligatoria y laica, en la igualdad de clases y sexos."

Vegeu com els nostres renovadors, més frissats que ningú, proposen la realització del seu programa, saltant tots els obstacles. Tenen por de no ésser-hi a temps; quan a França la legislació recula abans d'arribar-hi i els socialistes belgues proposen un programa quan saben que no el poden realitzar, després de set anys d'estar allunyats del poder.

La seva base filosòfica

El sentit més ètic de la intel·lectualitat alemanya respalla l'escola única en una idea filosòfica derivada de la igualtat de naturalesa en tots els homes, i diu això: "L'Estat jurídic fa tots els homes iguals davant la llei. Aquesta igualtat comporta els mateixos drets davant l'ensenyament, i consegüentment, l'accés de tots a llur formació intel·lectual." No hi ha res a dir. Nosaltres posem en aquest ideal el fonament de la nostra democràcia escolar. Ara, d'aquest principi no sabem veure com en fan derivar la irreligiositat i el monopoli de l'ensenyament estatal. Alemanya prova el contrari en la seva Constitució i encara més en la realitat.

L'accés de les classes humils a tots els graus d'ensenyament és un problema de caràcter econòmic ni poc ni molt lligat amb l'escola única i menys amb l'organització que hom pretén de donar-li al nostre país. Però, sense el propòsit sectari i monopolitzador de l'Estat, ni aquí ni fora d'aquí, l'escola única no tindria tants fervorosos a l'esquerra.

El monopoli mecanitzador

Escola única, doncs, per als partits imperants és sinònim de monopoli, i aquest reclama de fet, intel·ligència única, ciència única, ciutadà únic, les coses de l'esperit fetes en sèrie, amb motllo, com diu el Dr. Cardó. La igualtat de naturalesa no compta en tractar-se d'exercir i acoblar càrrecs i prebendes i de gaudir de privilegis pressupostaris i econòmics. Llavors hom invoca la capacitat, els mèrits revolucionaris, la preparació, l'amistat, l'audàcia. Davant l'escola única, ni aquestes diferències, ni les ètniques, temperamentals, de caràcter, tradició familiar i ancestral, religió, llengua, sentiments i altres característiques psico-fisiològiques, no compten. A totes elles, Ducos, contesta: "Els mateixos mètodes, les mateixes sancions, i encara mestres únics i iguals." Quan tots els mestres saben que no hi ha dos alumnes de la mateixa capacitat, temperament, etc!... I l'ideal fóra l'escola múltiple. A ésser possible, un mestre per a cada infant. Déu—com demostra Eschybens, i ensenya la raó—, ha assenyalat a cada home, individualment considerat, una missió particular a complir. Estudiar-la, orientar-la, i ajudar-la, aquesta hauria d'ésser la missió del mestre.

Sabeu a què respon la idea de l'escola única? L'Estat és estèril, és orb en l'art de la varietat; només sap fer un rostre i encara inexpressiu: el del buròcrata. Per això voldria convertir l'home en funcionari. Déu és ric i fecund i no crea dues fulles idèntiques ni dues cares exactes. Per això mateix l'Estat revolucionari odia la diversitat, marca divina, segell august de la seva saviesa inescotable; i s'enfella davant les llengües i davant les cultures i davant les jerarquies naturals d'una societat sanitària. Ho vol tot igual; tothom la mateixa cara inexpressiva i resignada; tothom la mateixa incultura vernissada de ciència oficial; tothom la mateixa pobresa esclava de la ració calculada per aquest Déu sense esperit que engoleix els homes sense divinitzar-los. (Dr. Cardó.)

Trist destí el dels homes i dels pobles, convertits en peces mecanitzades de l'Estat-déu! Tot únic; nació única, la que vulgui l'Estat; amo únic; classe única, la dels treballadors d'aquest amo; motllo únic, anihilador de tota espontaneïtat, de tota emergència espiritual possible, que consenti la diferenciació personal, la individualització. L'escola única és la formació d'incapacitats en sèrie—diu la "Revue Universitaire" juliol de 1931. A tan vil rebaixament s'avé l'home, sols emancipar-se de Déu. I encara ho assolís!

La classe abans que la cultura

L'Estat, a fi d'enrolar defensors de l'escola única entre el magisteri, excita els interessos de classe, per contrari que això sigui a la fraternització que s'ha proclamat també determinant l'escola única. Fóra perdonable que moguéssin els interessos espirituals, però només excita els materials i econòmics. "No oblideu mai el perill clerical—cria Maret—, fóra treure'ns el pa de la boca." Cal matar les florents escoles privades, sobretot les religioses. Cal evitar la competència dels catòlics, perquè en aquest ram triomfen sempre. El mateix Ministre d'Instrucció manifesta públicament en una exposició pedagògica internacional, que els Germans de les Escoles Cristianes havien salvat l'honor de França. Al 1900, les congregacions franceses tenien 91.000 alumnes universitaris, contra 86.000 no recomanats. Les Universitats i Instituts lliures de tot el món, especialment els dirigits per religiosos, són els més acreditats. Aquest èxit és el que cal anorrear.

Cultura? El socialisme en té por. Com a arma de propaganda, parlar de la cultura del poble vesteix i sempre capta algun vot. En

la realitat, la cultura popular el perjudicaria. Per això s'afanya a tancar els centres culturals dels religiosos, sense poder-los substituir. No li convenen escoles com l'"Institut d'Arts i Indústries" de Graneros que preparava tècnicament tants centenars d'obrers.

Boudrillard, inspector general d'ensenyament, constata que "sovint augmenta en el mestre oficial el seu ateisme, la seva indiferència del profit cultural dels alumnes, en desaparèixer de la seva demarcació les escoles lliures que l'estimulaven." Així s'arriba a la ignorància obligatòria en funció de l'escola única obligatòria.

"El Sindicat nacional de professors—diu Jean Coeur—no s'apassiona per l'escola única més que per raó del monopoli que comporta." Ho confessen sense rubor les revistes "L'Ecole et la Vie", "L'Ecole émancipée", "Revue de l'Enseignement primaire" i d'altres. El mateix defensa els "Compagnons de l'Université". A Espanya, el "Frente único del Magisterio", presidit pel cèlebre Rodolf Llopis, i la "Asociación Nacional del Magisterio", si hom ha de creure el seu President Vicenç Artero. No cal dir-ho dels mestres i dels partits comunista, socialista i radical-socialista.

No fa estrany que "La Lanterne", dirigida amb la col·laboració respectiva de Mesnil i Debierre, acèrrim del monopoli, contestant el 7 de març de 1922, al Bisbe d'Arras, digui: "No us feu il·lusions. No hi ha intelligència possible entre l'escola lliure i la laica."

Aquest esperit de classe, imposant-se al mateix apostolat del mestre, mena a la impunitat i a totes les aberracions. El cas del de Via-vigne, condemnat, després de moltes vacil·lacions a 200 francs de penyora, per la seva provada traïció a França, en profit d'Alemanya, féu cridar a Payot, Rector de l'Acadèmia de Chambéry: "Els nostres mestres no són sagrats?" Aquest mateix succés motivà el projecte de llei Dessaye que posava els mestres damunt els drets dels pares i fins de la mateixa llei.

Ajornem per a un altre capítol l'examen dels resultats pedagògics i culturals de l'escola única, segons el sistema monopolitzador.

IV

L'EDUCACIO A L'ESCOLA LAICA

Què és l'educació

L'ensenyament, sobretot l'elemental, enclou en si mateix una educació—remarca el Dr. Torras i Bages—, és a dir, un sistema de formació humana. Per positivista que hom sigui, no podrà destruir l'espiritualitat de l'infant, ni les seves activitats morals. Aquell Director General d'Ensenyança d'Espanya que fa poc inculcava que l'escola no pot coaccionar les consciències, ara diu al mestre que "ha de llegar hasta el fondo íntimo de la personalidad infantil." Si no és per a estructurar-la i educar-la, per què serà? Fer conèixer a l'infant la seva naturalesa i el seu fi, i ensenyar-li a esbossar el camí de tot allò que l'impedeix o entrebanqui d'obtenir el bé de grat i constantment, aquesta és la finalitat de l'educació, com ensenya George Dirks, en "La Maitrise de soi."

L'home és al llindar de dos mons, que es troben en ell i molt sovint topen: la carn i l'esperit, aquells dos homes que sent dintre seu Sant Pau, el qual, comentat per Racine, fa exclamar a Lluís XIV: "A aquests dos homes jo els conec molt bé", aquests dos homes, l'enigma dels quals ha torturat totes les intel·ligències que menysconeixen la fallida original. Ací mateix hi ha la cruïlla dels dos camins, el de l'àngel i el de la bèstia, com diu Pascal. Si ensenyaem a l'infant a menar-se per la raó, tindrem l'educació moral; si l'impulsem a ésser governat per la carn, tindrem la—diguem-ne educació—intuitiva. L'escola laica, si fos realment neutra, com que s'hauria de limitar—segons reconeixen els seus defensors—a l'ensenyament de les ciències positives, no imposaria cap sistema d'educació. L'infant no es coneixeria a si mateix, i com que la carn—cosa positiva—, ignoraria l'esperit, per aquesta inhibició educativa fóra menat a la vida animal. La persona, allò que dóna individualitat i dignitat a l'home, fóra mutilada segon cop per l'escola laica.

Com menarem l'infant a realitzar el bé de grat i constantment, per assolir el seu destí? A aquesta pregunta contesta amatent l'Angèlic, amb aquella claredat i precisió que li és tan natural: "Afrantint-lo de tot allò que se li oposa. Això és: de la ignorància i de la passió". Heus aquí la necessitat de l'educació moral.

La ignorància, hom ha de bandejar-la per mitjà de la instrucció. Al seu lloc s'ha demostrat la necessitat de la instrucció religiosa, que

l'escola laica negligeix, puix sense ella, l'home s'ignora a si mateix, ignora el bé que ha de realitzar, i com complirà el seu destí.

Però la instrucció sola no basta, com creia Voltaire. Fou la seva gran idea, però també el seu gran error. La frase de Víctor Hugo, repetida com axioma: "Cada escola que s'obre és una presó que es tanca", l'experiència, augmentant progressivament els crims i els presidis, ha curat de desmentir-la, perquè l'educació no ha seguit paral·lela a la instrucció, i aquesta ha quedat rudimentària.

L'home de l'Hainaut belga, anomenat així pel molt que s'ha preocupat de l'escola oficial d'aquella regió, el roig Pastur, vençut per les lliçons de l'experiència, ha volgut reconèixer i proclamar ben noblement que "hom havia cregut que la instrucció sola comportava una educació moral forta i seriosa... Avui ens cal rectificar. Hem constatat que tal sistema porta la corrupció dels costums... la desorganització de la família, l'absència de tot sentit moral, l'egoisme... Cal quelcom més per a armar l'home contra les passions. Cal ocupar-se ràpidament de l'educació moral de la joventut, si no volem que la humanitat caigui de nou en els horrors d'una barbàrie ferotge." Tant com ens repeteixen que mantinguem el nen ignorant en allò que li és més essencial, per a no coaccionar la seva lliure determinació! Amb la ignorància i les passions, ja ho veieu, quina determinació més lliure i encoratjadora! La "barbàrie ferotge."

No hi ha cap home, per despreocupat que es mostri, que no senti aquell buit que tan neguitejava Sant Agustí, el fàstic de la vida de l'autor d'Overman, aquell mimat de totes les benaurances terrenals, segons ell mateix confessa, que troba, però, més feliç, el pobre llenyataire que es defensa de la tempestat amb un confiat senyal de la creu. No hi ha ningú que no mantingui en les seves entranyes la lluita entre el bé que cobeja i el mal que el sotja i atrau. I mentre l'home es neguiteja, mentre hi ha lluita, no s'és a la fi—diu sàviament el Dr. Torras—. Per a vèncer en la lluita, cal una estratègia; per a assolir el fi, cal una via. Aquesta estratègia i aquesta via l'ensenya l'educació moral, i només s'obté amb el treball de cada un i de cada dia. Vegeu si n'és de necessària aquesta educació.

Però la moral, on recolza? A tot home, a aquest mobilitzat de Déu—com diu Castelnau—li cal, segons demostra Balmes en el seu "Criteri", una idea sense la qual no avança, un sentiment que senyoregi el seu cor. És incapaç de viure la seva vida de creatura, nosaltres diem divina, si no ha après, si no s'ha convençut que està submergit dintre de l'harmonia universal i que en ella té assenya-

lada una funció pròpia, un fi individual, ço que reclama un suprem Poder ordenador, causa i fi d'aquella harmonia i de les criatures que l'executen i acompleteixen.

Ferry, el mateix pare de l'escola laica, mogut encara per un sentiment de noblesa, per bé que imposà aquella escola a França, no la volia de cap manera antireligiosa, ni que es negligís la idea de Déu, amb totes llurs prerrogatives, i el reconeixement de la dependència humana, com a base de la moral i de l'educació. Perquè entengué que no hi pot haver obligació de consciència si no ve de Déu, per tal com aquella no pot derivar d'un plebiscit ni d'una llei de majories. "Mai no tocareu amb prou escrúpol aquesta cosa delicada que és la consciència de l'infant. Cal que uniu els vostres esforços als dels pares per a fer del nen un home *honest*". Els seus deixebles derivaren de la moral teista a la moral universal, de la moral universal a la moral científica i de la moral científica a l'amoralisme i a la bestialitat. Quina moral regirà?

La moral universal, si té alguna cosa de permanent, és com el perfum de les essències cristianes, com observa Renan. Aquest perfum es va subtilitzant i esvaint, trencat el got que el contenia, tallat l'arbre d'on brollaven aquelles essències. Per això cada dia es fa més difícil de seguir el rastre d'aquesta moral universal, desfillolada de la deu d'on procedia.

Aquesta falla i la presumpció pseudo-cultural dels laïcistes més assenyats o més hipòcrites, ha pretès emparar-se de la moral científica. Ben segur, ignorant que aquesta té una àrea molt limitada, com és intentar l'estudi només de les volicions humanes, per mètodes positivistes o experimentals, i formular amb rigor matemàtic, si fos possible, llurs relacions mútues i amb les altres activitats de l'univers. Per bé que, fins aquesta pretensió tingui una tara essencial, és possible que arribi a resultats interessants, per tal com les nostres volicions, per la seva íntima relació amb el nostre cos i amb la matèria, poden ésser objecte de les ciències positives, i fins de les matemàtiques. Però, si per a conèixer la nostra activitat relativa hem d'esperar que la moral científica hagi establert un sistema, per poc viable que sigui, la humanitat no la podrà esperar com a norma, perquè tardarà molt, perquè l'esperarem sempre. I el pitjor encara és, com prova el P. Merch, que quan la moral científica haurà finit la seva tasca, encara no haurà començat el més essencial. Examinant la volició en la seva manifestació exterior, i el terme on es dirigeix, ha degut negligir, perquè s'escapa, s'amaga a la ciència experimen-

tal, la força interna que la crea i l'autor que la impulsa. Així ho reconeix Bayot en el seu "Manuel de Morale", en dir que, mai no podrem conèixer l'existència de l'ànima, perquè s'escapa a l'observació experimental". I aquesta força i el seu Autor, són el primer que interessa com a norma de les activitats humanes. Endebades esperar, doncs, el codi de la moral científica que regeixi els actes humans. Si més no, avui el desconeixem i no el podem aplicar a l'educació dels infants.

Fallant tots els sistemes de moral deslligats de la divinitat, els més audaços proclamen l'amoralisme dels actes humans, "substituint Déu pel gendarme", com Laudet, per no restar cap motiu ni mitjà d'obligatorietat ètica. Només la coacció material que s'empra amb la bèstia.

L'imperi dels instints

Tanmateix, l'amoralisme mena a l'imperi dels instints, com veurem aviat, reportant textos de moral escolar. I aquests, no sols negligeixen i neguen Déu, sinó que neguen l'ànima i l'espiritualitat humana, sense les quals, solament resta l'imperi de la matèria, el regne de la carn.

És natural. Tenir el domini de si mateix, disciplinar-se i vèncer-se, és cosa per a la qual no tothom té humor. S'hi està disposat a les èpoques en què preval la concepció cristiana de l'home i de la vida (per reclamar-ho les idees de la divinitat i responsabilitat interna). Se'n fuig quan els ídols de l'home són el naturalisme i la matèria.

El naturalisme, d'ascendència pagana, brotant de nou amb el Renaixement, trobà en Rabelais el més gran i el més sincer dels qui han cregut que l'home era bo per naturalesa, que el gran enemic d'ell són els usos, costums, autoritat, coacció legal, etc., i que el desideràtum de l'educació es troba a *deixar en llibertat els instints*, com proposa ell en els seus telemistes, que suposa decents, honrats i dignes. Aquesta doctrina, que guanya parcialment Molière, no tingué nous seguidors fins a Rousseau, qui, predicant la bondat natural de l'home, que la societat ha corromput, nodrí tota la literatura desequilibrada del segle XIX, i pot dir-se que d'aquell deriva el socialisme i fins el bolxevisme, a través de Tolstoi.

Era lògic que, d'aquesta teoria ragés la conseqüència que res no cal refrenar dels instints naturals. D'ací a l'imperi de la carn

no hi va ni un pas. És natural que aquest principi regeixi la moral laica dels més sincers. Des d'aquest punt de mira, la interdicció de l'ensenyament religiós i de l'educació moral a l'escola, és plenament lògica.

La carn ignora tot el que pertany a l'esperit, el qual molts arriben a negar, com veurem més avall. Ella és incapaç de saber tot el que sigui fora del seu ordre. No pot ni sospitar que existeixin idees de bondat, de perfecció moral que entreveu l'esperit, ni dels goigs que aquest pot intentar d'obtenir. La carn té el seu bé propi; les delícies inferiors. Instintivament, cegament, es precipita vers la fruïció, en la forma que sigui, bona o dolenta, tant se val. La inquietud moral no la preocupa. És afer de l'esperit. És l'agent orb i sord dels misteris fúnebres que empenyen follament Hernani de Víctor Hugo, com tants Alfreds de Musset, lliurats, sense resistència, a totes les molleses de la carn que els degrada fins a l'embrutiment i moren per la putrefacció de la mateixa carn que han servit.

Inversament, la carn experimenta aversions espontànies, profundes, constants, a tota pena. Per justificada que sigui aquesta racionalment, i fins saludable en la realitat, ella ho ignora i, per tant, ho refusa. I aquesta moral de la carn, millor dit, aquest codi epicurià és el que s'imposa com a fruit de l'educació laica de l'infant.

Els fets

No ho diem amb el "parti pris" de blasmar l'escola laica. Fullegeu els manuals escolars de moral que serveixen de text a les escoles oficials de la República veïna, i hi trobareu conceptes com aquests: "El materialisme fa renéixer la calma als cervells preocupats." "No es pot assenyalar una diferència essencial entre l'ànima de l'home i la intel·ligència animal". ("Revue de l'enseignement primaire et primaire supérieur", la més difosa.)

"Ningú que pensi no accepta cap creença sobre Déu, l'origen del món i el destí de l'home". "L'home primitiu, semblant al simi dels nostres boscos, tenia els costums d'aquest" (PAYOT, *La morale a l'école*).

"El suïcidi és moltes vegades legítim. Només pot criticar-se la lleugeresa en matèria tan greu". "El perdó de les injúries envileix". "La caritat és una virtut impolítica; àdhuc es pot considerar anti-social, amb tendències anàrquiques) (DUGAS, *Cours de morale*).

"Les accions bones són aquelles que ens són útils; les males aquelles que ens perjudiquen" (BAYET, *Morale*).

El Congrés dels "Amicals", a Lille (1905), a més d'acordar la coeducació sexual, per la parella educadora (no cal el matrimoni), segons els mètodes tan corromputs de Cempius, condemnats a la Cambra francesa, declarà que acceptava aquesta iniciativa que ha esdevingut una experiència pedagògica de primer ordre, la qual és necessari introduir a les escoles.

La Secció de la Internacional de l'ensenyament circulà, no fa pas gaire, un credo antisocial i antipatriòtic, afirmant alhora l'origen animal de l'home i la irracionalitat de les religions.

Qui ha batut, però, el record del cinisme, ha estat el tants anys Director General de l'Ensenyament a França, el funestíssim Dufrenne, mitjançant la "Revue de l'enseignement..." dalt dita, i el "Nouveau cours de Pedagogie". Vegeu: "Declarar que l'educació és l'art de fer els homes honestos—ho havia repetit Ferry—, és afirmar que hom sap què és l'honestetat, que hom té una concepció ben ferma d'allò que és el bé i el mal. Ja sabem què val aquesta pretensió". "Estem segurs que no hi ha Providència ni creació, i això s'ha d'introduir a l'ensenyament". "L'ànima no existeix... L'home és una forma passatgera de la matèria". "L'anestèsia de la pell destrueix el sentit de la personalitat. Doncs penseu que l'ànima, en certa manera, té l'origen en la pell". "Tota l'atenció posada fins avui a moralitzar, l'esmerçarem des d'ara a evitar que es moralitzi... Preguntareu: Què serà així la societat i la moral? Seran el que podran". Qui ho diria que un home tan degradat es pogués convertir!

Perdoneu, encara, el següent colofó, que és definitiu: "Però l'home es distingeix de l'animal pel coneixement del bé i del mal, per la consciència. Calma, amics. Haveu observat la conducta dels porcs en donar-los menjar? El més fort—sempre n'hi ha un—ho cobeja tot per a ell, i prova d'eliminar els altres. Però el porqueirol és present i vigila... Tanca la porta, i tot seguit, el gruny que s'alça us fa entendre que la força abusa. Torna a obrir i tots callen. Aquest porc—jo ho certifico—té la ciència del bé i del mal" (DUGAS, *Cours de morale*). Semblantment, Buisson (Director general inamovible, executor de les lleis Ferry), Waldeck-Rousseau, Dreyfus, Combes, Viviani, Albert, Briand en la seva joventut, etc., amb un enfilall de revistes pedagògiques per l'estil i que hom pot controlar en les obres de Lescœur, Mace, Andrieu i altres.

Aquesta idea s'ha traspassat a la nostra Pàtria, des del ferreris-

me als actuals legisladors. El "Diari de Sessions", reportant la discussió de la llei del divorci, és un mosaic massa alligador. Lluhi, defensant l'amor lliure; Alberca, dient que la funció sexual és la primordial del matrimoni; Lerroux, fent en certa manera l'apologia del cabaret.

Efectes d'aquesta educació? N'apuntarem alguns en parlar dels fruits de l'escola única i laica.

Regressió a la barbàrie

Negada tota espiritualitat, les passions tornades més egoistes, més brutals que mai, tiren cada dia a satisfer-se elles solament, xoquen amb la vida racional i social i en triomfaran a no trigar gaire, si no som amatents a rectificar. Les classes proletàries no es poden conformar amb què la felicitat sigui privilegi dels benestants, ja que la satisfacció de la carn reclama mitjans econòmics dels quals aquells es troben indigents. El comunisme i l'anarquisme en són el postulat més lògic.

Aquells qui pensen, nota Pascal, que el bé de l'home és la carn i el mal allò que obstaculitza les fruïcions dels sentits, se'n sadollen i en són les víctimes. Les passions, en allò que d'elles deriva, tiren a fer impossible la vida social. Només a força de frenar-les, de bridarles, arriben—ben malament, tanmateix—a fer conviure els nostres egoïsmes. Sense sacrificis recíprocament donats i acceptats, no solament en els capricis, sinó fins en allò més legítim, la societat no podria ésser més que una lluita de feres.

El mal d'aquesta educació sensual ha fet tants progressos que, com diu un poeta, la postrema ja traspua damunt la roba. El règim de consciència, repetim amb el Dr. Torras, si no és teocràtic, només pot ésser anàrquic. Molt més a la nostra Pàtria, en la qual, llevat el Cristianisme, no queda cap suport per a afermar-se.

La rectificació

El fracàs d'aquest amoralisme i manca d'espiritualitat de l'escola laica és tan punyent, que la rectificació ja comença, si no és en l'orbesa reculada i folla dels nostres flamants estadistes.

Ja hem vist com el roig Pastur, clama espantat per una forta i seriosa educació moral, per tal d'evitar la caiguda en una "barbàrie ferotge". Jolly, concordant amb Pastur, reconeix que la petita

ciència que la instrucció forneix als infants, sense educació, o millor dit, amb educació naturalista, els porta desavantatge. Aquella petita ciència els invita a la lectura, preferentment immoral, dels folletons de baix to, sicalíptics, criminosos, que l'emmetzinen i degraden. L'educació moral de la infància—conclou—no pot donar resultats constructius, si no s'aferma en la religió”.

Al Congrés internacional de l'Educació, celebrat a Londres (1908), tots els inscrits partien del supòsit de precisar un fonament religiós i metafísic per a recolzar-hi la moral escolar. Per això els congressistes restaren astorats en oir com Buisson proposava que “en lloc d'afirmar els drets de Déu, cal afirmar els drets de l'home”. Sofisme darrera el qual s'amaga la tirania de l'Estat.

Un anticlerical de bona fe, esverat davant els estralls de l'escola laica, exclamava: “Una sola cosa em preocupa. Eliminat Déu, com ho farem per a trobar una base a la llei moral?”.

El cèlebre comunista Hervé, director de “La Victoire”, rectificava igualment, escriu: “La moral laica ha fet fallida. El sectarisme anticatòlic mena a l'anarquia, i a la tomba. L'Església catòlica era la gran escola del respecte i la disciplina. Napoleó, geni que no han pas emulat ni Combes, ni Albert, establí el Concordat que deturà la davallada del país tres quarts de segle. Aquesta comença amb el laïcisme doctrinari, convertit en legal des de 1879. Als 40 anys (escriu en 1920), però, molts esperits miren aterrits els seus efectes i volen rectificar”.

El mateix ministre Luchaire, escrivia a “Le Petit Journal”: “Urgeix d'inscriure novament a l'escola la moral, no pas com un remei amarg que hom pren per força, sinó tota sencera, com un aliment agradable i restaurador”. Retrau el ministre d'instrucció belga, com el millor dels educadors, el qual en una circular adverteix als inspectors l'afebliment de la moralitat, contra el qual és necessari de reeixir, i estableix un pla d'educació integral. Cal refer, continua Luchaire, les forces morals del país, amb més interès que les vies públiques i les comunicacions”.

Clemenceau, despullant-se de l'obsessió laica, afirma en una de les conferències donades a Amèrica, que “el Cristianisme és la font de la vertadera democràcia”.

El fracàs del laïcisme escolar, deriva—com prova Gibons—d'haver bandejat i combatut tota espiritualitat. A l'Occident, l'espiritualisme; o és cristià, o no és res. Entenent-ho així, els caps dels Estats britànics dirigiren als seus súbdits, fa ben poc anys, una aHo-

cució en la qual posaven la necessitat de la fe en Déu Pare sense la paternitat del qual mai no podrà ésser efectiva la fraternitat entre els homes.

L'anterior president de la República veïna nostra interessava vivament del Cardenal de París la intensificació de les activitats re-cristianitzadores, per tal d'oposar una resclosa al desbordament del paganisme que amenaça d'acabar amb la nostra civilització. I ara mateix (1932), l'alcalde i primer tinent de París, han visitat el Sant Pare per a puntualitzar la manera com aquella municipalitat ajudarà a construir seixanta esglésies a la capital francesa.

Que n'és de descoratjador d'observar els nostres jacobins recular mitja centúria a gratient, per a recórrer el camí dolorós que ha seguit França, en lloc d'aprendre la lliçó que ella ens ofereix! No es declaren positivistes? Doncs ells més que ningú tenen el deure d'aprofitar aquestes lliçons de l'experiència.

El camí a seguir

Salvem el diví que hi ha en nosaltres. Afranquim la nostra racionalitat de l'esclavatge passional. Per a fer-ho, ens cal tenir el domini sobre nosaltres mateixos. Aquest no es guanya més que amb una educació espiritualista integral, i aquesta és la cristiana.

El petit Costa de Beaugerard, quan tenia deu anys, es queixava a la seva mare de no ésser feliç. Qui t'ha dit—féu amatent aquesta—que nosaltres som aquí per a ésser feliços?... Monsenyor de Beaugerard no hauria esdevingut home gloriós si la seva mare l'hagués educat amb les enervants teories del dret a la felicitat terrenal.

Per als vertaders pedagogs, és un postulat l'ensenyament religiós a l'escola. Deixant de banda els anomenats clericals, compteu el mateix Pestalozzi, Herbard, Paulsen, Barth, Forsters, Natorp, Claparède, Messer i tants i tants d'altres.

El racionalista Barth, parlant de com no hi ha història sense religió, conclou: "No es pot negar el fet que la religió ha estat l'eix de la civilització, i ho serà sempre, en certa manera". I Godofred Kurth: "Demarqueu damunt un mapa-mundi les fronteres de la civilització, i veureu assenyalades les del Cristianisme. En una paraula: Civilització i Cristianisme són una mateixa cosa".

Le Play, aquell gran sociòleg experimental, que junt amb els seus deixebles investigà les modalitats de cinc-centes mil famílies

de tots els climes, races i creences, conclogué que l'única base de formació moral dels homes i dels pobles l'havia trobada en el Decàleg.

V

L'ESCOLA UNICA I LAICA, CONTRARIES A LA DIGNITAT INDIVIDUAL, FAMILIAR I POPULAR

Aquest capítol és com la continuació del II, en el qual iniciàrem la prova que l'escola única i laica cooperen a fer de l'infant, i per tant de l'home, un instrument de l'Estat.

L'orbesa de la passió fa ajupir inicialment molts sectaris a aquesta tirania, per tal d'afranquir-se dels preceptes divinals, barrera de l'instint; en intensificar-se aquella tirania, hom utilitza tots els mitjans, àdhuc anàrquics, per afranquir-se'n igualment. És clar que els procediments anàrquics, contradient llur nom, tiren a imposar una altra dictadura, de la qual també es voldrien afranquir, ja que no la suportarien quinze dies els obrers occidentals (segons reconeix Vandervelde, Cap de la II Internacional).

Va contra la llibertat i dignitat humana

Mirant serenament aquest procés, hom s'adona, que, comptat i debatut, és la llibertat humana que en sofreix les conseqüències.

L'escola única i laica, en pregonar que vol afranquir l'infant de Déu i de l'Església, amb el sofisme de la llibertat de consciència, tira a desamortitzar-la en benefici del propi Estat, que se'n fa el definidor i àrbitre. Negat Déu, l'home, davant els excessos de l'Estat, amb quin dret se'n defensarà, si tot el dret no té altre origen que l'Estat mateix?

I el dret en mans de l'Estat negador o, si més no, desconexedor de Déu, es converteix en cosa adjectiva, sense altra base que la força material al servei de l'autoritat. El poder, així il·limitat, ha de tirar fatalment a l'abús i a l'opressió, per tal com no recolza en cap principi ètic ni moral distint de l'Estat mateix. No cal que s'argüeixi amb els drets de l'home, puix que ja veiem com són emparats a Rússia i a Itàlia, per a no assenyalar més que els pols oposats de tota una gama de conculcacions envilidores. Les tres diferenciacions essencials dels pobles, fins de les minories, l'ètnica, la religiosa i

la lingüística, ja veiem com són tractades a casa nostra, malgrat l'adhesió legislada als pactes internacionals.

Hem tornat a l'absolutisme. "Quod principi placuit, legis habet vigorem", contra el dret individual que Sant Pau defineix: "L'home llei de si mateix", és a dir, la consciència individual regint l'home.

Llevada aquesta, sols resta la llei de la carn, que ens anivella amb els irracionals, i la de l'Estat, que només pot obligar per la força, no pas persuadint la consciència que ha negat. Quina diferència amb la llei divina i eclesiàstica, que respecten la llibertat humana, sense cap mena de coacció material! Compareu.

Aquells drets de l'infant, en nom dels quals Buisson s'encarava amb els congressistes internacionals, no els reconeix ni ell mateix en els divuit anys de Direcció general, ni els reconeixen els seus amics". L'infant no en té, de drets—diu Ceby, i amb ell Combes—. És protegit, només, perquè l'interès de l'Estat reclama fer-lo bon ciutadà".

En el Congrés que la "Internacional dels treballadors de l'ensenyança" (que, com hem dit, és presidida a Espanya per Rodolf Llopis), celebrat a Leipzig en 1928, aquells drets s'han convertit en aquest axioma, proclamat per Vernochet: "Per a nosaltres, no hi ha drets del *noi*, ni existeix el *noi* en abstracte. Per a nosaltres, ni existeix el nen del proletariat i de les classes oprimides; nen que no tindrà més dret que aquell que li atorgui la força". I la força atorga la fam a sis milions d'infants, vagabunds russos, segons report de la vídua de Lenin. Pareu esment que, acceptada aquesta ètica, el dret, a més de derivar de la força, passa de dret de l'home a dret de la casta dominant, sigui la que sigui. Això, és civilització o retrocés a la barbàrie? Odiat Déu, només resta l'idol modern, molt més repugnant que els antics.

L'escola única i laica és la contradicció més palesa de l'ideal de llibertat. "El seu fi és una arma de combat contra la mateixa llibertat", hom llegeix en periòdic tan poc sospitosos com "Le Temps". I és que ni la Revolució s'inspira en la llibertat, ni l'Estat engendrat per ella té cap interès a implantar-la o fomentar-la (Dr. Cardó). Els fets en són la millor prova. Abans de la vinguda del nou règim, els mots llibertat i democràcia eren els clarins de batalla i llur restauració l'únic motiu revolucionari. Implantat el règim actual, aquells mots han esdevingut la irrisió més sagnant. Lleis d'excepció, ciutadans de quarta classe, inaplicació de la llei constitucional, en el mateix moment de promulgar-se, allò que abans no hauria deixat dor-

mir algun prohom lliberal. El cinisme ha arribat a tant, que un legislador (Lluís de Tàpia) ha pogut cridar: "Mori la llibertat i visqui la República". No ha fet més que parodiar homes més audaços. Clemenceau, en aplicar les lleis laiques ja es mofava dels creients, parlant als seus: "Destruïm l'enemic i després donem-li la llibertat". I l'alcalde de Lió, en 1905, en què s'exiliava els religiosos i es tancaven les seves escoles, davant els qui protestaven en nom de la llibertat, contestava: "Trenquem les cadenes liberals, que ens encadenen la llibertat". Azaña no ha dit altra cosa.

Quan vingui una nova dictadura, de baix o de dalt, de l'esquerra o de la dreta, en nom de què protestarem i ens revoltarem?

Contrària a la família

La divinitat estatal, com nou Moloc insadollable, de la mateixa manera que reclama el sacrifici de l'individu, exigeix el de la família i el de la societat.

Com en totes les seves actuacions, vol apoderar-se de la família, utilitzant fal·làcies i circumloquis, com un vulgar prestidigitador, per tal de guanyar-se la confiança dels incauts.

Com la teoria de l'escola laica precedí la de l'única, els defensors de la primera, començaren per reconèixer, uns de bona fe i altres amb malícia, els drets dels pares a l'educació dels seus fills.

Gambetta, durant el governament del qual Ferry pogué implantar l'escola laica, contestava als planys dels catòlics: "De què us queixeu? Allà teniu les escoles lliures, dels religiosos, obertes als pares cristians. El dret de preferir-les a les laiques és l'essència de la llibertat".

Aquest criteri sostenia Ferry, en advertir als mestres la gran responsabilitat que contreien amb l'infant. "Un pare no pot ésser substituït—els deia—. Cal unir els vostres esforços als seus, per a fer del nen un home honrat". "Els mestres són auxiliars, i en certa manera els substituïts dels pares. Parleu, doncs, als seus fills, com voldríeu que es parlés als vostres".

Briand, en el camí de les seves rectificacions, declara "ésser un dret dels pares de família respecte a l'escola primària, liceus, col·legis i ensenyaments superiors, associar-se als esforços dels professors i consentir-los el concurs d'un control perfectament legítim, puix a la fi són els pares de família, i es tracta de la formació dels seus fills".

Aquest dret, i més que dret, deure, és reconegut als pares en gairebé totes les Constitucions, com a cosa sagrada. La mateixa espanyola, en el seu article 41, els imposa el deure d'educar i instruir els seus fills, la qual cosa reclama el dret correlatiu.

La realitat, però, davant l'escola única i laica, és la negació més irritant d'aquest dret.

La confessió sincera

Ja hem vist en altres capítols com els partidaris de l'escola que impugnem, de tant en tant, a desgrat seu, ben segur, o parlant als amics, tenen la franquesa de manifestar les seves intencions perverses. Vegem les que els guien en propugnar l'escola única, o el monopoli.

Contra la teoria alemanya defensada per Rein, Kinchesteiner i altres, que davant la llei tornen efectius els drets de tots a la instrucció, prescindint de la fortuna i l'estament, la finalitat dels unicistes llatins és soterrar la família, llevant a l'alumne tot sentiment de tendresa i amor, oblidant la llibertat i la dignitat, trencant la tradició familiar, fent del noi un ésser fred i rígid, oblidant la naturalesa humana i deixant-lo indefens davant el dolor i la contrarietat, i inabordable per a la joia íntima de l'esperit, com remarca justament Angel Grau. Això és, convertir el noi no pas en home intel·ligent i lliure, sinó en ciutadà autòmat, instrument de l'Estat. Aquest no pot fer homes i vol transformar-los en ciutadans, llevant-los les característiques individualitzadores. Aquesta impotència de l'Estat, forçosament és convertida en unificació, en estandardització de l'infant.

Per a procedir així, no té més remei que destruir la varietat familiar i el dret dels pares sobre els fills, per tal com la llibertat d'aquests per a instruir-los i educar-los continuaria aquelles varietats familiars contràries a la unitarització.

Briand, que segons hem remarcat defensa en un indret la llibertat familiar, en altra ocasió es declara contra l'escola lliure, dient: "Entrarem en les vostres escoles, per a defensar els vostres fills contra vosaltres mateixos". Continua la trajectòria iniciada amb l'escola laica. Primer, afranquir l'infant de Déu. Ara, afranquir-lo dels pares, perquè així, despullat de tota defensa, pugui ésser absorbit totalment per l'Estat.

La maçoneria fa constar que "la desaparició de la família és cosa

només d'oportunitat". M. Ceby, amb motiu de la denúncia d'un pare contra un mestre de la Cotte d'Or, motivadora d'un procés sorollós, crida indignat: "Els drets dels pares de família en què pretenen fonamentar llur actuació contra els mestres, no existeixen". Teoria compartida per diverses associacions de mestres, i per polítics influents.

No podien faltar imitadors entre nosaltres. Cordero, en el parlament citat abans, tira a sostreure el nen de la família amb aquest propòsit. "Por el día, la escuela debe ser la casa del niño... y durante la noche, merced a la función social que se desarrollará en las bibliotecas, cantinas, etc., la casa del pueblo". És la mateixa teoria dels socialistes belgues, que volen vestir i alimentar els nens a l'escola per arrencar-los de la família.

Ja hem dit com desconeix, no sols la família, sinó el mateix nen, la "Internacional de trabajadores de la enseñanza" presidits aquí pel Director General. La perspectiva és deliciosa. Tot amb tot, hem d'agrar la franquesa d'aquestes declaracions. Potser així molts pares refiats s'adonaran que l'escola única i laica té finalitats molt distintes de les que enlluernen tants incauts.

Motius de l'afranquiment familiar

Quins motius alleguen per a afranquir el noi de la família? Els concordants amb cada teoria. La més hipòcrita s'empara en el bé comú que exigeix la cultura dels ciutadans. No s'adona que el bé comú és la suma dels béns individuals, almenys dels de la majoria, i que el primer bé de cada home és la seva dignitat, llibertat i independència. Aquesta teoria del bé comú, fóra aplicable a totes les manifestacions de la vida humana; la primera, la de la vida, i tot seguit, la de l'alimentació, vestit, estatge, professió, salut, esbarjo, etcètera, ço que menaria lògicament a l'Estat providència, al comunisme, que anul·laria tota iniciativa individual. Altra vegada l'esclavitut humana.

Altres la defensen per *interès* de l'Estat. L'interès, pot ésser mai principi de dret? Llavors, per interès de l'Estat es podrien cancel·lar els deutes exterior i interior, suprimir els enemics, fos com fos, donar efecte retroactiu a totes les lleis, dictant aquestes d'acord amb les conveniències de cada moment, disposar de les vides i hisendes dels ciutadans; en un mot, trepitjar tots els drets nacionals i internacionals. La realitat en va donant proves.

No hi altre mitjà, tanmateix, que l'escola única o laica? Fins avui, els Estats que no l'han tinguda (l'única, ni un sol, i la laica, només parcialment França—llevat Rússia, amb situació cultural de ningú envejada) hom diria que han romàs en la més absoluta ignorància. Caldria compadir Suïssa, Alemanya, Dinamarca i Suècia *amb menys de l'u per cent* d'analfabets, mentre que França, segons reconegué el mateix Briand, arriba al 30 per cent.

Tots aquells Estats i els altres més cultes, creuen en el bé comú, però no se'ls ha acudit que l'escola única i laica fos el millor vehicle de cultura. Més aviat han entès que atenyien el seu fi imposant eficientment als pares el deure de la instrucció i educació dels seus fills, ajudant i completant el seu esforç, quan no ha bastat el propi, assenyalant un índex de disciplines i un mínim de coneixements en cada una i exercint—no en tots, ni de bon tros—un control de suficiència. Tot això és perfectament acceptable i nosaltres ho propugnem amb tot el delit.

Altres s'emparen de la incapacitat dels pares o, avançant una mica més, alleguen que no orienten els fills segons la concepció humana de la vida, sinó segons la seva fe, classe, tradició i preocupacions.

Per bé que el millor educador i instructor dels fills serien els pares, si tenien capacitat i lleure, cal reconèixer que la quasi totalitat reclamen la cooperació d'altres mestres que mereixen la seva confiança. És que l'Estat té major capacitat? L'Estat, que no sap res, que ell mateix es declara agnòstic, que no estima els infants, perquè és una cosa abstracta, si no és un ministre ignorant i sempre mudable, té més capacitat i més amor que els pares propis, per a saber triar els mestres que convenen als seus fills? "L'Estat—diu irònicament el mateix Clemenceau—té massa fills perquè pugui ésser bon papà".

Aquell principi humanista de l'escola única i laica no serà massa infal·lible quan és rebutjat per tots els Estats civilitzats, passat de França i ara d'Espanya.

La concepció humana de la vida! Quina és aquesta concepció que no reconeix als infants—com hem dit suara—altre dret que el conquerit per la força? L'humanisme que deixa abandonats i morint de fam milions de nois russos, segons declara la vídua de Lenin en "Izvestia" (26 novembre 1925).

Els pares s'equivoquen. És a dir, que són infal·libles en elegir els governants que han d'entendre en afers tan complexos com el de l'ensenyança mateixa, i s'equivoquen en triar la que volen per als

seus fills. És que el governant, pel sol fet d'ésser elegit torna omniscient i infal·lible? És que el mestre, per obra i gràcia del títol que l'Estat li atorga, adquireix tota la ciència, muda el temperament i condicions personals per a esdevenir pedagog perfecte, psicòleg experimentat que escruta l'ànima de cada infant i el pasta segons les seves característiques personals, malgrat el nombre i la varietat d'alumnes? Com és que aquesta infal·libilitat varia amb cada ministre i aquelles dots superiors del mestre forneixen tantes incapacitats?

El vertader motiu, l'hem retret massa vegades: "El noi va ordenat a l'Estat al qual pertany". Aquest és el dogma i la finalitat única del laïcisme escolar. El cardenal Charost, ensenyat per l'experiència del seu ministeri, hagué de predicar que l'escola única i laica és la màquina de guerra més formidable contra els drets de la família, la qual desorganitza totalment (Patur).

El fet jurídic

De fet, en imposar als pares l'escola i el mestre que pot repugnar a la seva consciència, al seu afecte i a la seva confiança pedagògica i moral, els nega el dret a la instrucció i educació dels fills.

Jurídicament, per mitjà de l'escola única i laica, l'Estat aliena el fill als pares, arrabassant-li l'ànima, imposant a la intel·ligència les idees que l'Estat ordena i educant el cor del fill segons la moral laica, més ben dit, segons l'amoralisme en el millor supòsit, si el mestre no és sectari, immoral i pervers.

Hom fa davallar la família a la vil condició de parella irracional que procrea i apeixa ciutadans per a l'Estat, com la parella animal procrea per augmentar el remat de l'amo. Per això ha de passar mal de caps i angúnies, perquè l'Estat sense entranyes s'apodera de l'espiritualitat infantina, d'allò que més íntimament s'arrapa al cor paternal, perquè és el que més se li assembla, d'allò que és més seu, per a suportar les tortures de la crueltat estatista que arriba a convertir els fills en botxins dels mateixos pares. Qui no s'ha emocionat davant l'infant rus acusant el pare d'haver-lo castigat, i aquest sofrint la pena que una llei iníqua li imposa? Quin pare no s'ha sentit llatzerat davant el cas dels minyons de Vilaseca que, seguint les ensenyances d'un mestre laic, s'encaren amb els seus progenitors per llançar-los al rostre aquesta flectomia: "Ens heu posat al món, doncs alimenteu-nos", alhora que els abandonen per a seguir les vies tortuoses del seu gran pedagog?

Impugnació

Escolteu aquesta bella pàgina de Brunetière: "Com se m'obligarà a fer educar mon fill en un establiment en el qual encara que sigui sense violència i fins potser amb moderació, naturalitat i tacte, se li ensenyi una veritat distinta de la meua? Se li farà veure que el seu pare és un imbecil, un pobre home, un home d'altre temps, imbuït en les supersticions antiquades... De les diverses formes d'opressió que es poden exercir damunt l'ànima humana, no n'hi ha cap de més tirànica—la paraula no és massa forta—i penso ni tan perillosa, perquè no n'hi ha cap de més adient per a desorganitzar el que resta del dret".

"Qui entengui suportable aquesta tirania, mai no podrà queixar-se contra la confiscació de béns que li faci l'Estat", remarca Chatein. "Si el govern pot vexar els pares quan es tracta del bé més preciós, dels fills; si consent a l'Estat el dret de resoldre com s'ha d'instruir i educar, amb quin esperit i per qui, segons quin mètode s'han d'aprendre les ciències i les arts; per quina raó no se li ha de reconèixer també el dret sobre el camp molt inferior de la producció, de la riquesa, i de l'administració dels béns de família, de doblegar-ho tot sota la barra de ferro i disposar capriciosament del patrimoni domèstic? És que els fills són per als pares béns menys estimables que els materials, i l'educació d'aquells menys essencial que l'administració d'aquests?".

L'home neix ciutadà, us diuen els laïcistes, i, per consegüent, pertany a l'Estat. Però aquesta fallàcia no té consistència, observa Pius XI. L'home, abans d'ésser ciutadà ha d'existir, i l'existència no la rep pas de l'Estat, sinó dels pares, com declara Lleó XIII. És com una mena de perllongació de la persona d'aquests, i, parlant pròpiament, els fills no entren a formar part de la societat civil sinó per mitjà de la domèstica, en la qual han estat engendrats. La pàtria potestat és de tal naturalesa, que no pot ésser suprimida ni absorbida per l'Estat, puix va vinculada amb el mateix principi de vida del homes, "sense el qual ningú no podria existir".

"Déu comunica a la família en l'ordre natural la fecunditat, principi de vida i consegüentment el principi d'educar-lo per a la vida" (*Casti Connubii*). La vida humana, com a tal, no és la vida del cos, sinó la intel·lectual i afectiva, i per tant, el formar aquesta ha de correspondre naturalment als pares, si hom no vol caure en la bai-

xesa de dir que no tenen altra missió que donar als fills la vida animal.

"El pare, diu Sant Tomàs, participa de la raó de principi (l'universal és Déu), i tot ésser es desenrotlla segons el principi al qual deu l'existència". Vegeu si ho és de clar que el desenrotllament integral (físic, intel·lectual i moral) pertany als pares.

En la naturalesa, l'arbre no deixa el fruit fins que és madur. Els irracionals deixen els fills quan es basten a si mateixos. La funció de paternitat va tan lligada al perfeccionament dels fills, que aquells éssers que els pareixen perfectes moren en néixer aquests. Els racionals no poden ésser de pitjor condició, com declara el mateix Sant Tomàs, repetint que els fills són de l'Estat només a través dels pares i fins que són *sui juris*. La família és l'home complet, no l'home sol (Sertillanges).

L'Estat, que ni és autor de l'home, ni de la família, ni de la vida social, puix tots aquests elements han de preexistir perquè aquell es pugui organitzar, segons prova Balmes, s'és tornat tan orgullós que actua com si abans d'ell no existís res i aparenta que ho ha creat tot; tot ho subordina a la seva divinitat absorbent.

Un home tan poc sospitos com August Comte, el pare del positivisme, en la ciència del qual hom vol fonamentar tota la actuació humana, fa avinent que la societat es compon de famílies i no d'individus. En augmentar aquestes, les exigències de la natura reclamen una cooperació de mutu *complement* (no d'absorció), en les necessitats físiques, intel·lectuals i morals, mitjançant una acció col·lectiva. Les famílies que cooperen, de cap manera no ho fan amb la intenció de desaparèixer, anihilar-se, ni tan sols escapar-se, sinó per a completar-se i perfeccionar-se. En associar-se no es fan de condició diversa ni inferior a la que tenien. Altrament, la societat civil, en lloc de perfeccionar, les perjudicaria, i aniria contra la seva mateixa naturalesa. Aquest criteri el mantenen tots els autors de dret polític i social, des de Duguit fins al més creient. Només en divergeixen els novíssims divinitzadors de l'Estat i els bolxevics.

Contra el poble

El poble no arriba a entendre que, al cap i a la fi, van contra ell els projectes de l'escola única i laica i el tancament dels col·legis de religiosos. Ja ho advertia el Dr. Torras en 1910. "El ric té mitjans de contrarestar la influència de l'Estat en la instrucció i educació

dels seus fills, però el pobre es troba amarrat, sense remissió, al jou de l'Estat. Els seus fills no seran ensenyats ni educats com vulguin els pares, sinó com vulgui l'Estat. Per a assegurar l'esclavitud d'una classe, no hi ha mitjà més segur que abolir la seva consciència individual, ço que fa l'escola laica".

Ni que fos progressiva l'escola projectada per l'Estat, el poble no en podria beneficiar, perquè la situació econòmica no ho consent. Les 7.000 escoles creades sobre el paper per l'anterior ministre d'Instrucció, no arriben a 3.000. El pressupost que s'acaba d'aprovar, amb tot i l'augment de despeses en 770 milions sobre l'anterior, destina una quantitat insignificant a escoles. Si continua el tancament dels col·legis dels religiosos, on s'educaran i instruiran els fills del pobre? En això para la fòbia del laïcisme. Molta cultura als llavis. La realitat, tancament d'escoles, sense poder-les substituir.

El suprem interès del poble és evitar la tirania, i aquesta continuarà mentre no reivindiqui la dignitat de la seva consciència individual.

La ciència i la pedagogia ho condemnen

Pareu esment en el criteri dels pedagogs no catòlics.

Pestalozzi, en el seu llibre més popular "Lleonard i Gertrudis" fa dimanar de la mare tota la renovació de la vida popular. No troba (en una altra obra ho fa constar) millor mitjà per a generalitzar l'ensenyament, que comptar amb les mares i tornar a fer d'elles allò a què la natura les destinà.

Froebel, en parlar del nen, comprova com, "en aquest període, l'home i l'educació de l'home correspon enterament a la mare, al pare i a la família de la qual depèn i amb la qual forma un tot inseparable i indivisible".

Compairé, format segons els principis pedagògics de la Revolució francesa, confessa francament que "els millors mestres no poden res, en matèria de disciplina, sense la col·laboració dels pares". I és lògic. Com que els nens no poden ésser arrencats totalment de la família, si no tornem a l'espartisme, si aquesta i el mestre no concorden, l'infant, atret per dues actuacions contràries, es trobarà esquarterat en les seves facultats i sentiments i totalment desorientat en el camí de la vida.

Hechart: "L'autoritat i l'amor són els millors mitjans per a mantenir l'efecte de la submissió en el nen..., i aquests, enlloc no es tro-

ben millor disposats que en mans d'aquells als quals ho ha confiat la naturalesa".

Parlant Paulsen de l'ensenyament i l'educació, diu que han de comprendre la doctrina de la vida i la formació de la consciència. Els pares són els primers cridats a aquesta funció. Solament en la família pot germinar el respecte i la pietat. Només aquí es poden desenrotllar originàriament el llenguatge..., la propagació de la vida espiritual".

En forma semblant parlen Herbert, Bontrou, Greard, Parisot, Martin i tots els qui no tenen prevenció laïcista. Tots, d'acord amb el principi racional que l'Estat és l'auxiliar, no pas el destructor de l'individu i de la família, en allò en què no es basten, conclouen, com el mateix Ferry, que el mestre és el cooperador de la família, la qual té la facultat absoluta d'escollir-lo, d'acord amb les seves idees i sentiments.

Totes les constitucions modernes no bolxevitzants ni feixistes ho declaren així.

Bèlgica, que sentí un temps la pressió estatitzadora del lliberalisme, lluità i triomfà amb aquesta divisa: "Ni l'Estat educador, ni l'Estat comerciant, ni l'Estat organitzador de les expansions públiques, ni l'Estat sagristà. Mai, sobretot, l'Estat intervenint—amb el pretext de l'interès general—els actes més íntims dels ciutadans. Aquesta hipocresia de l'interès general és la màscara de tots els despotismes".

Aquest és el programa que se'ns imposa contra l'estatolatria convertida en gerent dels afers privats dels ciutadans, si no volem reular a l'esclavatge envilidor de la dignitat humana.

On s'escau la sobirania estatolàtrica?

Aquesta facultat abassegadora i anorreadora que exerceix l'Estat sobre els individus, les famílies i les collectivitats, d'on deriva?

Cap principi jurídic anterior a la teoria del pacte social, si no és el cesarisme romà que féu possible l'esclavitud alhora que eixamplava les facultats paternes, no s'invoca per a conferir a l'Estat aquesta absorció. Preexistent l'individu, la família i la societat mateixa, només per una renúncia voluntària, eterna i constantment ratificada per aquests elements constitutius de l'Estat, fóra possible per part d'aquest una funció tan envilidora, si no esdevingués nul·la per la seva mateixa essència.

És irracional de pensar que arribés un moment tan degradat en el qual els homes, les famílies i la societat sencera arribessin a renunciar drets essencials a la seva mateixa naturalesa i a afeccions tan íntimes i universals. I fins partint d'aquesta hipòtesi, un moment històric de tanta degradació hauria de marcar el ritme immutable dels pobles civilitzats?

Semblaria escaient d'argüir contra l'existència d'aquell pacte, que ningú no en sap el temps, el lloc i les condicions. Els positivistes, menys que ningú, poden recolzar la seva argumentació damunt un suport completament hipotètic i fins i tot inversemblant. Hom només s'admira de com d'un supòsit tan inconsistent, buit de contingut i sense cap realitat històrica, se n'hagi volgut fer un dogma, i tanmateix per aquells que diuen blasmar els dogmatismes religiosos, un xic més raonables que el suposat pacte social.

En qualsevol afer jurídic, en el qual la força física no fos l'argument bàsic, fóra axiomàtic que ningú no pot renunciar a allò que és essencial a la naturalesa humana, per significar la negació, l'abolició del propi *ens*. Com ningú no deputaria vàlid l'esclavatge d'un civilitzat que voluntàriament renunciés a la seva llibertat i dignitat. Tampoc en altre terreny ningú no acceptaria obligacions limitatives de la seva personalitat, en allò que li és essencial, ni contractes signats per altra persona, sense delegació prèvia o ratificació solemne. Altrament, un contracte no es pot novar o modificar, si no és convenint-ho els primers atorgants o els seus hereus veritables, per tal com no obliga la novació o modificació als contractants primitius o als seus hereus que no l'han consentida expressament.

Que el suposat pacte primitiu no establia l'escola única i laica, és cosa clara. Altrament, tots els Estats històrics i actuals l'haurien tinguda i la tindrien implantada. I s'escau—o paradoxa!—que l'única mai no ha regit en cap Estat; i la laica només fragmentàriament a França i de mitja centúria ençà. Ni que el pacte social hagués ordenat l'escola que impugnem, la prescripció immemorial hauria imposat el dret contrari.

La inconsistència d'aquest pacte utòpic ha estat substituïda per l'anomenada sobirania popular, que afiança tot el dret en la voluntat de les majories, sense cap principi racional, sense cap norma objectiva, en les nostres latituds.

L'anarquia legal

Deixem de banda aquell principi d'ètica humana compatible amb la dignitat de les minories religioses, ètniques i lingüístiques, proclamat internacionalment i inclòs a la nostra Constitució, del qual deriva la llibertat i el respecte a l'ensenyament de tals minories, segons la seva fe, les seves característiques racials i la llengua pròpia—a part d'altres drets externs—. Així i tot, encara trobareu que les constitucions estatals han d'ésser la cosa més mudable del món. Cada elecció canvia la majoria, i si aquesta és la creadora del dret, no sols per la voluntat d'ella, sinó pels mateix principi creador del dret (la sobirania popular de majories), reclamaria el canvi constitucional. No fent-ho així, es cauria en la contradicció que el dret vigent fóra el d'una minoria (la que fou anterior majoria), i mai el de les majories en el moment de governar. La voluntat dels electors fóra defraudada, per tal com en manifestar-se contra de l'anterior majoria, fou necessàriament per disconformitat amb ella. D'altra manera, li hauria ratificat la confiança, en lloc de llevar-la-hi.

L'aplicació, doncs, d'aquest suposat principi de dret, comportaria la inestabilitat permanent de la llei i amb ella el constant desequilibri dels Estats, sense norma objectiva de govern, sense energies productores que poguessin desafiar la versatilitat arrabassadora de posicions econòmiques i socials adquirides a l'empar d'un sistema condemnat a mort per la majoria que el substituís. El postulat només podria ésser l'anarquia, la fam i la desesperació. No fem parada en l'afollament passional definidor de les majories captades pels arribistes amorals, quan no hi hagués cap mena de principi jurídic immutable emparador del dret, de la llibertat i de la dignitat dels homes i dels pobles.

Això no és tot. La lògica s'havia encarregat de treure caretes.

Hem provat en un altre capítol com els nostres flamants demòcrates han posat al poder la constant negació de les teories que els elevaren. Tampoc no havia de mancar la befa al principi majoritari.

La befa a les majories i els ciutadans de quarta classe

Clemenceau, en discutir-se a la Cambra les lleis laïques, gosà a recitar aquest monòleg: "Ja s'ha consultat al país sobre la instrucció laica? —No s'ha fet. El país, mal aconsellat (sempre ho és quan

no diu el que nosaltres volem), hauria pogut dir: No". La llei fou votada, certament, per representants de 2.738.000 electors, contra 10.179.000. Aquest és el dret de les majories!

Espanya no podia quedar enrera. Tampoc no s'ha consultat el país sobre l'escola única i laica. També es temia que digués: No. Les lleis sectàries han estat votades igualment per la representació d'una minoria d'electors.

Els catòlics espanyols, si són majoria, han estat vexats per una minoria, contra el mateix principi de la llei de majories. Si són minoria, Espanya, en perseguir la seva fe, es contradiu ella mateixa, després d'haver reconegut constitucionalment els drets de les minories, segons els pactes internacionals, entre els quals hi ha el respecte a la seva religió.

Resulta, però, que la llei de les majories només pot respectar-se quan dóna el vot a les esquerres. Si el donava a les dretes, els socialistes ja ens han fet saber una, dues i tres vegades, que faran la guerra civil, puix llavors el poble s'hauria equivocat i ells tindrien el deure de salvar novament Espanya.

És amb aquesta lògica i amb aquesta ètica que som governats. Aquest és el Déu-Estat, emparador del dret, de la llibertat, de la democràcia i de la justícia!

Decadència d'Occident: Avant!

JOSEP CIRERA I SOLER

(Seguirà.)

CRONIQUE DE L'ESTRANGER

VERITAT SOBRE EL COMUNISME RUS

I

UNA de les preocupacions més grans dels governs de tot el món és la de posar dics a la propaganda comunista que pren cada dia més vastes proporcions.

Aquesta propaganda, explicada amb tots els mitjans, es proposa—com és sabut—de subvertir l'ordre actual de la societat, des dels punts de vista religiós, polític, econòmic. Una defensiva activa i enèrgica contra la propagació d'aquest flagell és, per això, més que mai necessària.

Seria d'estult formar-se il·lusions sobre la possibilitat de la solució de la crisi econòmica que travessen els pobles, mercès a la transformació de les actuals formes de govern en règims comunistes. I cal que això sigui ben entès de tothom. Ja antics experiments han demostrat els efectes desastrosos que s'obtenen amb l'aplicació de les idees comunistes.

Recordem, a títol de curiositat històrica, com ja fa mil anys, al vast imperi xinès passaven temps semblants si fa no fa als temps d'avui dia. L'emperador de la Xina cridà a consell el filòsof Wang-Yang, que tenia fama de gran saviesa, i li preguntà què podia fer per a millorar les condicions dels seus súbdits.

—Majestat—li respongué Wang-Yang—: per a abolir la misèria cal occir la seva mare, la riquesa.

L'emperador donà plens poders al filòsof i aquest posà mans a l'obra per a actuar les seves idees comunistes. Ben aviat, però, hagué de donar-se compte que en comptes de minvar-la, els seus procediments estenien més i més la misèria. Diuen que l'emperador sucumbí de dolor i Wang-Yang s'afanyà a restituir el poder, perquè hom tornés al sistema antic.

Aquest va ésser el primer catastròfic experiment comunista.

Altres sequaços, més o menys folls, de les teories comunistes, s'han succeït a través dels segles; a Itàlia recordem Campanella i Moro; a França, Meslier i Morelly i Babeuf. Aquest darrer fou cap d'una fracció comunista durant la Revolució francesa i fou guillotinat l'any 1797.

Però el més gran i monstruós pla comunista és ara en actuació a Rússia.

Per no haver volgut, o pogut, en temps útil aixafar la revolució russa, l'Europa ha agafat una gran responsabilitat davant la història i la civilitat. La constitució del règim soviètic creat damunt la misèria humana i la ruïna de les coses, té una història que no és pas ben coneguda per tothom.

A la vaga general de 1905, fou improvisat a Petrograd, aleshores en-

cara Petersburg, un *Consell d'obriers*, és a dir, un *soviet*; no sols per a assegurar la direcció de la vaga, ans encara per a assumir el poder, en cas de triomf. El president d'aquest soviet fou Chrustaleff Nossar, la iniciativa del qual no tingué més durada que d'uns dies; però deixà a l'esperit dels *doctrinaris* una imatge que equivalia a una ideologia. Lenin digué que en aquest primer soviet havia aparegut l'expressió política del *poder obrer* i el germen de la *dictadura proletària*.

El soviet de Petrograd esdevingué, del 1905 ençà, el punt de vista dels records i de's somnis dels revolucionaris, somni que començà a transformar-se en realitat la famosa vespra de 1917, quan Kerenski declarà caiguda la monarquia tsarista i prengué el poder tot dissolent la Duma.

Però del febrer al novembre de 1917, el soviet fou solament instrument del control popular, sense tenir cap caràcter oficial, ben determinat. Qui controlava la vida dels països a través dels poders estatals era Kerenski sol, que s'havia posat, si no de nom de fet, almenys momentàniament, vestimenta dictatorial.

La primera Conferència Panrusa dels soviets era estada convocada amb el fi de ratificar solemnement l'obra feta per Kerenski i d'aprovar-ne els mètodes i el programa.

En la concepció de socialistes revolucionaris tot romania subordinat al que decidia i decretava l'*assemblea constituent*; però la convocatòria d'aquesta era diferida de setmana a setmana. "Nosaltres controlem i controlarem mentre la Constituent no es reunirà per a estatuir", deien els líders de la legalitat revolucionària. Però Lenin reclamava tot el poder per als soviets i complotava per a conquistar-se la majoria. Això no impedí que fos convocada l'*Assemblea Constituent*, anunciada i promesa per Kerenski i de la qual Lenin es proposava de servir-se per a amidar les forces dels adversaris i garbellar quina atracció tenia la institució parlamentària per al cor dels joves russos.

És conegut el que s'esdevingué després, com Lenin posà en minoria la Constituent i com va fer el seu 18 *Brumaire*, molt més ràpidament que el mateix Bonaparte. Fent això, pogué constatar que el poble rus es desinteressava quasi del tot de l'existència d'un Parlament.

* * *

Havent-ho suprimit tot, Lenin també havia de crear alguna cosa en substitució de tot allò que havia estat enderrocat; i el dia 10 de juny de 1918 va emetre la *Constitució soviètica*.

Ací direm que la indiferència del poble rus per la forma de govern, i la seva apatia innata, expliquen com la Constitució soviètica estigui encara en vigor. Sens dubte, un tant per cent d'aquest poble, munió notable si hom té en compte els 155 milions d'habitants que compta l'enorme país, es rebellà; i les fotografies del temps parlen ben clar de la gènesi del comunisme a Rússia. Ciutadans que fugen sota l'encalç bestial dels cosacs passats al servei de Lenin; ferits que s'arrosseguen amb penes i fatigues; munts de cadàvers pels carrers de les ciutats. Què dir

de les matances de sacerdots i d'aquells qui no volien renegar de Déu? I qui coneixerà mai els estralls esdevinguts al camp on les escenes més salvatges degueren descabdellar-se entre *vermells* ferotges i camperols inermes?

Per a intelligència dels lectors, donarem un xic de cop d'ull a la Constitució soviètica federal existent d'ençà del juliol de 1923. A la seva base, els soviets comunals i els soviets de les ciutats són elegits per sufragi universal públic de tots els treballadors. El dret d'elegir i d'ésser elegit pertany a tots els individus sense distinció de sexe, de confessió, de raça i de nacionalitat, a partir dels 18 anys. La Constitució assegura un avantatge considerable a la població obrera de les ciutats sobre els camperols, ja que cada 200 obrers poden elegir un delegat als soviets, mentre el candidat dels camperols perquè sigui elegit cal que tingui 1.000 vots. D'una altra banda, les ciutats són representades directament no sols als soviets de les regions, ans encara als de les províncies, amb els consegüents avantatges sobre la població agrícola, que ha estat sacrificada fins a l'extrem pel govern de Moscou. Els soviets envien, després, llurs delegats al Congrés de la Unió dels Soviets. Aquest Congrés, que es reuneix en una sessió breu, *un cop cada dos anys*, elegix el Comité Central executiu i el Consell dels Comissaris del poble, ço és els ministres. Aquests dos organismes són després en dependència directa del president del Comité Central executiu, que és en substància el president dels Estats federals, i que exerceix el poder en la forma més tirànicament dictatorial. Un terç poder tràgicament conegut és la famosa G. P. U. (direcció política general) que estén les seves funcions a tot el territori de les repúbliques i té per objecte de combatre la contrarevolució i l'espionatge.

Però quin és, en realitat, el sistema polític vigent avui a Rússia?

Cal considerar que tocant l'organisme soviètic es troba el del partit comunista que participa en tots els soviets, i que és aquest organisme qui designa electors i elegibles. El vot, essent públic, i no secret, no deixa cap possibilitat de rebel·lió. El partit té totes les iniciatives i totes les responsabilitats. Està armat i equipat i té llibertat de moviments completa, de tal manera, que res ni ningú no li pot fugir.

El Comité central del partit és compost de sidients apòstols proposats a salvaguardar el manteniment de la doctrina pura ensenyada per Lenin. La *Pravda* qualifica el secretari general Stalin, de "cap del proletariat mundial".

La Comissió d'organització i de distribució (orgrapred) enumera i reparteix tot el *material humà* del partit. La Comissió de control vigila la tasca i la fidelitat dels comunistes.

Però l'essencial, és a dir, el treball directe i quotidià a la recerca de l'individu, és feina de les *cèl·lules*.

Aquestes són les tenalles a les quals una minoria partidista té subjecta una majoria de 150 milions de persones!

* * *

No creiem que sigui el cas de retreure tots els carnatges fets pels comunistes a Rússia i que si han fet aixecar crits d'horror de totes les parts del món, no han, però, commogut en el més mínim cap govern.

Només recordem com Lenin, que havia agafat el poder en nom d'una pretesa "fraternitat humana", no satisfet de l'enorme carnatge dels seus connacionals, volgué donar encara una evident demostració dels seus... *sentiments pacifistes* (!), declarant la guerra a Polònia. Es creia poder fàcilment desfer el país veí, ja delmat per la terrible prova de la guerra gran, i així envair després Alemanya, aleshores en caos complet, i imposar el comunisme al món.

El mariscal Pilsuski es revelà en aquell moment un soldat de gran valor. Reorganitzat precipitadament l'exèrcit, el dugué en front de les forces bolxevics i per bé que aquestes fossin deu vegades superiors en nombre, les desfèu, obligant el presumptuós Lenin a demanar humilment la pau.

Sense l'enèrgica defensa de l'exèrcit polac, el comunisme hauria envaït més fàcilment l'Europa.

Per a demostrar els instints humanitaris de Lenin, recordarem encara com Curzio Malaparte—un dels més eminents escriptors italians que ha viscut llargament a Rússia—narra al seu llibre "Il genio di Lenin", que quan hom presentava al *santó bolxevic* les relacions en què es parlava de desastres *reia de joia com una criatura*.

Als principis de la post-guerra, quan arribaven les notícies més contradictòries de Rússia, dos homes polítics, simpatitzants més aviat que no altra cosa pel nou règim, volgueren personalment assegurar-se de la situació exacta en què es trobava aquell poble: Eduard Herriot, avui cap del Govern de França, i el diputat socialista revolucionari italià Dugoni.

Herriot, de retorn del seu penós viatge, no dubtà a fer conèixer el sentiment d'horror i de dolor experimentat per ell en visitar el país martiritzat, i Dugoni, abans que el seu partit li hagués pogut imposar el silenci, havia declarat que mai no s'hauria pogut imaginar d'assistir a un espectacle de tan trista misèria moral i material com el que sofria el poble rus sota el règim comunista.

* * *

A fer encara més coneguts els mètodes de govern i de vida existents a la Rússia bolxevic, han estat publicats fa poc diversos llibres de revelacions d'ex-agents del govern de Moscou, que han sentit desvetllar-se llur consciència i s'han rebel·lat contra la tirania vermella.

J. Agabekou, que fou cap de la secció oriental de la G. P. U. (1928-1931) i president secret d'aquesta a Constantinoble per als països de l'Orient pròxim i mitjà, confessa a un llibre seu que la secció de la G. U. P. practica una mena de cós a veure qui estreny més, que ha donat per re-

sultat la creixença inaudita de la població de les presons i dels camps de concentració.

A l'estranger, la G. P. U. s'esforça d'estendre una xarxa d'espionatge sòlida i vasta com l'establerta dins del país. La G. U. P. rep del govern soviètic una suma anual de tres milions de dòlars, especialment destinats a la propaganda. Aquest diner prové de la venda als mercats estrangers dels productes alimentosos, arrabassats dels pagesos i dels obrers afamats.

Jordi Agabekow es trobava a Constantinoble quan—com hem dit—per una crisi de consciència demanà d'abandonar el servei. Com que el permís no li arribava, cregué oportú i saludable de fugir amb un passaport que li proporcionà un bon amic, funcionari del consolat de Pèrsia.

Quines foren les raons? Heus-les ací: els agents de la G. P. U. consideraven estòlidament, abans, llur obra, com un deure revolucionari; avui, sota el crit de bou de Stalin, no són més que funcionaris perseguint objectius interessats i egoístics. Fan el que hom els ordena, sense preguntar-se mai, si l'obra llur és útil o nociva a la causa que serveixen.

La G. P. U., que havia estat abans l'arma de l'anomenada dictadura d'un anomenat proletariat, ha esdevingut l'arma que serveix per a oprimir i esclafar les masses obreres.

El llibre publicat per l'ex-agent de la G. P. U. és interessant perquè és dens de notícies, i en dos capítols estableix bé les funcions i la història de la G. P. U. i les seves relacions amb el govern. Entre tants fets narrats per Agabekow, anotem el següent: "Un agent de la G. P. U., Skijali Weis, em contà com arribà a fer morir els darrers caps rebels del territori de Buchara. Havia enviat alguns agents a llur camp amb l'encàrrec de tirar cianur de potasi als aliments destinats a aquells. Amb aquest mitjà havia fet desaparèixer centenars de persones. A més, s'havia proveït de bombes de moviment de rellotgeria i de sciènts amb claus emmetzinats fins a eliminar tots els caps del moviment". "A les cantines de la Txeca—conta també Agabekow—eren tancats cents i cents de detinguts; sacerdots i oficials blancs eren macats amb els pagesos culpables d'haver amagat llur gra durant la requisita. Cada nit, hom "liquidava" un cert nombre d'aquests "paràsits", com en deia la Txeca. El lector no coneix tot l'horror d'aquesta paraula "liquidar" en la particular accepció que ha rebut al país dels soviets. Liquidar vol dir "afusellar", i la liquidació dels presoners era raramente individual o parcial; les més de les vegades, hom procedia a llur execució en massa.

Hi havia comissaris especials per a l'afusellament; però se n'encarregaven els mateixos caps per a divertir-se. Després d'una feina d'aquesta classe, que durava tota una nit, els caps s'embriagaven de mala manera i no tornaven a l'ofici fins al cap de dos o tres dies".

Agabekow es refereix després, en les seves memòries, a les turbulències que la Rússia comunista ha ocasionat a l'Orient. Conta com fou assassinat Enver Patxà; ens fa assistir a la revolució a Afganistan, Pèrsia, Xina, Irak, Palestina, Yemen, etc.

Aquestes revelacions indignaren naturalment la G. P. U., que ordenà

la "supressió" del traïdor, que pogué salvar-se gràcies a la intervenció oportuna de la policia romanesa.

* * *

Han passat 14 anys d'ençà que s'inicià a Rússia el tràgic experiment comunista, que ha valgut per a dur milions d'éssers humans a l'estat de vida semibestial; ha valgut també per a demostrar la impossibilitat absoluta de la realització d'un programa rígidament comunista. Allò que resta avui a Rússia no té gairebé res a veure amb les teories comunistes pròpiament dites. La temptativa de llur aplicació integral fou experimentada als primers temps de Lenin; però fallà completament. La base essencial en què recolza l'anomenada doctrina comunista és l'abolició de la propietat i del capital. El mateix Lenin degué sentir la necessitat de transigir en aquest punt i instituir la *nova economia política*, la famosa *Nep*, que comprenia el restabliment de la petita propietat i del petit comerç. Un reconeixement més gran del fracàs de l'experiència comunista no podia ésser més manifesta per part d'aquells qui per a realitzar-lo no s'havien deturat davant les més tràgiques matances que la història humana recordi. Limitació de propietat i disciplinització dels comerços no formen part del dogma comunista; però són, en llur essència, aplicació més o menys condicionada del sistema vigent en la *societat burgesa o capitalística* que es vulgui dir.

I així, avui a Rússia no vigeix ni un règim socialista, perquè aquest hauria de tendir, segons les teories de Marx, a transformar la societat sobre la base del dret igual al treball i al benestar, substituint a la propietat privada en els mitjans de producció, la propietat colectiva o pública sense tenir en compte dels valors individuals.

Definir la forma de govern vigent avui a l'immens ex-imperi rus no és, doncs, una cosa realment fàcil, puix que no hi ha res que sigui afí al comunisme, ni al socialisme marxista, essent admesa la propietat i existint el diner i d'ací el capital. El govern és a les mans d'una minoria exígua que—com un dia la cort del Tsar—s'imposa per la força a centenars de milions d'individus, per a l'aplicació d'un règim que, com hem demostrat més amunt, no és ni carn ni peix, ço és ni comunista o socialista, ni burgès, en el veritable sentit de la paraula; sinó que voldria, altrament sense reeixir, conciliar i unificar tot allò que els dos sistemes contenen de més dolent.

Havent fet al·lusió al programa socialista, ens sembla obligat de posar de relleu com aquest, tant des del punt de vista econòmic com del polític, no és menys irrealitzable que el comunista.

Són doctrines basades en l'absurd i que per tant ni avui ni mai no podran ésser aplicades. Altrament, molts socialistes—i del més granats—han hagut de decidir-se a desar Marx, com digué un dia el gran estatista italià Giovanni Giolitti, i formar programes anomenats *màxims*, que en substància no difereixen molt dels programes de millorament social que sostenen i descabdellen els partits democràtics catòlics de tot

el món, partits que amb la creixença que agafen seran certament, per al bé de la humanitat, els vencedors d'un demà no llunyà.

Pertocant el punt de vista religiós, si el comunisme és obertament i violentament ateu, el socialisme no és menys intolerant vers el Catolicisme.

Un dels grans torts de Marx, i que ha produït conseqüències doloroses, ha estat el d'enlairar el materialisme per sobre de l'espiritualisme, donant a la vida un concepte mecànic i bestial, o quasi...

El socialisme és necessàriament laic per bé que declari que no és apriorísticament contrari a les religions, sinó al fanatisme. *Aspiració única del socialisme és de gaudir sobre la terra i no de pujar al Cel.* I per a gaudir la vida terrenal es podria justificar així qualsevol mitjà! Però amb aquest principi, que en la seva essència és potser més inspirat en concepcions egoístiques del plaer que en pretès desig de fraternitat humana, es destrueixen totes les idealitats, s'abaixa el nivell de la civilitat, que si ha assolit les proporcions actuals, ho deu a motius ben diferents que no els de gaudir sols damunt la terra.

II

El govern de Moscou, aquests darrers mesos, ha fet desplegar una vasta campanya a tot el món, valent-se de diaris de tots els partits (i és dolorós de constatar com molts hi són prestats, més o menys desinteressadament, al joc moscovita), la qual per bé que aparentment de caràcter informatiu sobre el famós pla quinquenal, en substància era en favor del règim bolxevic.

És curiós de veure que a les mires dels senyors de Moscou s'hagin prestat *burgesos inveterats*. Però... fer un viatge en "sleipen-car", hostatjar-se en hotels sumptuosos, compensant llargament quan cal per la molèstia de visitar alguna oficina, algun camp de cultura intensa, algun hospital preparat ja per a rebre els visitants, per a fer-ne la descripció, és una cosa ben plaent...

Mentrestant la Rússia és vasta, les misèries són immenses. La *Pravda* anuncia aquests dies que ha estat donada ordre als Soviets de les províncies de no deixar anar ningú més a les ciutats, regurgitants ja de miserables.

Les presons són plenes; sempre es troben noves destinacions per a confinats.

El pla quinquenal, quina cosa més gran!

Han estat i són en construcció diversos edificis enormes per a obrers, a les ciutats; han estat i són en construcció maquinàries per a treballs de la terra; han estat i són en construcció noves línies ferroviàries de què era mancat—cal reconèixer-ho—el vast imperi rus. Totes aquestes coses s'executen amb un ritme accelerat, imposant un treball forçat del qual no s'escapoleixen ni dones ni nois.

Molts visitants, en contar-nos aquestes coses tenen l'aire—pot deduir-se per llurs escrits—de romandre amb els ulls com unes taronges i la

boca oberta davant d'edificis de certes proporcions vastes, oblidant que, per exemple, a la busgesíssima Amèrica, sense parlar de París, Londres, Berlín, el grandió colpeix en el veritable sentat de la paraula. Amb aquesta diferència, que a l'Amèrica *egoística i capitalista*, el grandió és obra de treballadors ben retribuïts, mentre que a la Rússia soviètica, al país *humanitari*, on l'un és per a tots i tots per a un, l'obrer és sotmès al treball intens i perllongat, pagat amb un sou que li permet tot just de morir-se de fam.

Quina diferència hi ha amb e's esclaus de l'antiga Roma, que construïen el Coliseum, les famoses Termes, els grandiosos aqüeductes, que obrien camins interminables només pel menjar i una camisa? Sols aquesta: que l'esclau esdevingut inhàbil per al treball era tirat al Tíber per a engreixar les "morenes" (anguiles), que servien per a proveir les lloades taules dels senyors; els bolxevics—nous senyors comunistes—deixen els esclaus actuals inhàbils per al treball sofrir la fam fins al moment en què el suïcidi posa fi a llurs dies. I els suïcidis a Rússia són en nombre enorme, tant que mentre de tot hom fa estadística, dels suïcidis no es diu paraula, ans és prohibit rigorosament d'insinuar-ne. Això recorda la trista Itàlia feixista on, donat el nombre grandíssim de suïcidis per causes morals i materials, ha estat imposat als diaris de no par'ar-ne mai.

En règim soviètic, doncs, les classes poden ésser dividides en tres: els qui gaudeixen, els soldats i els esclaus. La mateixa cosa trobem, si fa no fa, en règim feixista italià: *partit*, que s'autodefineix *nova aristocràcia*, milícia i treballadors maltractats quan no moren de fam.

* * *

Els propagandistes bolxevics—que abunden per exemple a Espanya, on no existeix govern de caràcter dictatorial o liberticida, però es guarden bé de travessar els Alps, perquè Stalin no vol que sigui molestat el seu bon amic, col·lega i aliat Mussolini—s'esforcen a fer creure als treballadors que amb la vinguda del comunisme, llur sort esdevindria semi-paradisiàcia, perquè ells—*i no els grassos burgesos*—, serien els veritables amos de tot.

I bé: menteixen, perquè no ignoren quines siguin les diferències existents entre els treballadors d'Europa i de la U. R. S. S. La diferència entre els obrers russos i els dels països capitalístics de l'Europa occidental és aquesta: en aquesta banda, els obrers són prou forts per a poder limitar, amb mitjans diversos, la dictadura del capital, i gràcies a eleccions legislatives favorables als obrers poden obtenir avantatges econòmics i socials; en canvi a l'altra banda, a Rússia, tots els mitjans de producció són centralitzats a les mateixes mans. De més, a Rússia aquesta centralització dels mitjans de producció recolza totalment sobre un Estat absolutista; mentre els obrers estan dividits, *no tenen organitzacions lliures, estan privats de la llibertat de premsa i de tota possibilitat de resistència*. Si a Rússia el Soviet ha arrabassat a's capitalis-

tes els mitjans de producció, el fet s'ha produït en tal manera i en tals condicions que als capitalistes ha estat substituïda una altra forma més potent i més severa vers els treballadors que no pas la dels capitalistes mateixos.

I allò que es guarden bé de fer conèixer els ben remunerats emissaris bolxevics és que a Rússia els treballadors són dividits en dues categories distintes, una la dels privilegiats i són els inscrits al partit comunista, i l'altra la dels tolerats, ço és, els apolítics. Però econòmicament té, almenys, satisfaccions l'obrer a Rússia?

Ni en somnis!

A Rússia bolxevic regeix un sistema cooperatiu molt estès. Hi ha magatzems d'Estat i magatzems de propietat privada; però ultra que els preus són altíssims, els gèneres són taxats.

Un treballador té el dret de retirar de la pròpia Cooperativa quotidianament ço que segueix: pa, 800 grams diaris; carn, sis quilos al mes; oli, tres quarts de litre al mes; mantega, una lliura al mes; te, cinquanta grams al mes; sabó, una lliura cada dos mesos; sabó de tocador, una pastilleta cada mes; arengades, dues lliures al mes; peix, dues terces al mes; roba per a vestits, cinc metres cada sis mesos i dos parells de sabates a l'any.

Els dependents, que han d'estrenyer el cinturó més que no pas els obrers, poden adquirir sempre a les cooperatives:

Pa, una lliura cada dia; carn, un quilo cada mes; oli, mig litre cada mes; mantega, mitja lliura al mes; sucre, un quilo i mig al mes; te, 50 grams al mes; sabó, una lliura cada dos mesos; sabó de tocador, una pastilleta cada mes; arengades, una lliura i migja cada mes; peix, terça i mitja cada mes; roba per a vestits, tres metres cada sis mesos. La llet i l'arròs són reservats exclusivament per a les criatures i els malalts.

En la categoria obrera són compresos enginyers, savis, escriptors, artistes especialitats en totes les espècies; en la segona categoria són compresos els funcionaris d'Estat, els metges, els professors i tot el personal que s'ocupa de la casa.

Totes les persones que tenen una collocació qualsevol tenen dret a la *carta* d'alimentació, i així aquell qui treballa està segur de morir de fam. Tots aquells ciutadans que no trebal·len infesten els carrers mendicant o se suïciden. els "popes", els comerciants i els "kulaks" (pagesos rics) i tots aquells qui es guanyen la vida utilitzant el treball d'altri pertanyen a la "població no organitzada". Són els privats dels drets polítics i són anomenats "lichenetz".

El rigor del clima rus obliga els individus a una alimentació molt nodridora i abundosa; per això la quantitat de gèneres alimentosos que és lícit de retirar és sempre escassa per a les necessitats dels ciutadans del país dels Soviets.

La comtessa Michel Karolyi—que, no sabem per quina aberració, ha esdevingut una admiradora fervent del sistema polític que ha arruïnat Rússia—, de retorn d'un seu viatge recent a Moscou posa de relleu que els gèneres són escassíssims i que, per exemple, les capes i els... "vestits

de nit" es poden tenir sols per especial autorització. Els suplements que es poden aconseguir—més enllà del que permet la carta de treball—costen preus enormes i accessibles només a la bossa dels *rics de nou*, ço és, dels comunistes autèntics.

* * *

La revolució russa data del 1917; però so's a l'any 1928 Stalin volgué llançar un veritable desafiament al món. Aplegà en torn seu els representants de les dues centes nacions i de les trenta sis repúbliques on estén el seu poder dictatorial i decidí que la U. R. S. S. havia de declarar en cinc anys una guerra decisiva, una guerra econòmica, en espera "de l'altra", l'objectiu de la qual és d'assolir i superar en producció industrial i agrícola tots e's països capitalistes. I foren concedits poders plens a una *Comissió del pla*, la qual ha mobilitzat totes les forces proletàries del país amb l'objecte de donar tot, sense demanar res, pel triomf final de la iniciativa del pàl·lid Stalin.

No és el cas ací d'entretenir-nos en dades estadístiques i tècniques sobre aquest famós pla quinquennal, que comunistes no obcecats de la passió política deploren com un error enorme i en preveuen la fallida segura, fins i tot perquè preveuen un eventual tancament de totes les fronteres a les produccions russes, la qual cosa bastaria per ella sola a fer trontollar tot el quimèric edifici erigit pel successor de Lenin.

Qui, però, ha examinat recentment i de prop l'execució del pla quinquennal, no ha pogut per menys de sorprendre's de la força de resistència, de la vitalitat i de la paciència del poble rus. En aparença Upton Sinclair—el màxim exalçador a Europa del famós pla—pot prendre tots els tons triomfals que vulgui; però la realitat és que el poble rus és durament provat i moralment oprimat i les seves forces productores se són afeblides.

Un judici no pas suspecte és el donat per un home que no pot ésser titllat de tendresa per la burgesia, ço és, per Bauer, el líder del socialisme prussià i cap del Govern de Prússia fins no fa gaire. Ell, a diferència d'Upton Sinclair, es dona compte perfecte de la situació.

"Tots sabem—ha dit Otto Bauer—, i l'exemple rus n'és prova, que una experiència d'aquest tipus es paga amb privacions enormes, que es faran sentir per moltes dotzenes d'anys."

Cal entendre bé què vol dir Bauer per "privacions enormes". Són dotzenes d'anys de treball intensiu i d'alimentació insuficient; el poble serà mal allotjat, haurà de renunciar a les condicions normals de vida, a la llibertat de mudar-se. Ja a hores d'ara se'n veuen els fruits—diu Bauer—, ço és, a saber, l'alcoholisme s'estén, els costums escaeuen més grossers, més salvatges.

La nova generació comunista—preada molt a tort pel comte Sforza—presenta característiques del tot especials. Evidentment hi haurà idealistes; però els més s'adapten aquestes paraules del mateix Otto Bauer: "El despotisme crea homes sense conviccions profundes, que s'esforcen

únicament a plaure els de dalt; crea espies, arribistes que no pensen més que en el profit personal llur. És fàcil de comprendre que tot això té una influència nefasta en la tria dels homes que han de dirigir la vida econòmica.”

I aquestes criatures del despotisme són capaces de sacrificis per un ideal humà “més enlairat”, com diu Bauer? Sí, aquests homes parlen molt de sacrificis; però, com els feixistes italians, exigeixen innumera-bles sacrificis, no d'ells mateixos, sinó dels altres.

En un report seu a la II Internacional, del 31 de maig de 1931, Otto Bauer escriu: “La mare té les més grans dificultats fins per a trobar un xic de sabó per a la higiene dels seus fills; una generació entera ha de suportar tota mena de privacions per a posar les bases de la futura indústria russa. Això seria verament...heroic, si el poble acceptava espontàniament aquests sacrificis; però els comunistes que imposen als altres la nova línia general, no se sacrifiquen ells. Els qui pateixen per l'*esdevenidor* hi són constrets per la força.

I, en fi, no pot acceptar-se un sacrifici—ni el més heroic—quan duu a resultats contraris als que hom es proposa.

“La població—continua Bauer—viu en la porqueria; tres o quatre famílies han d'estar-se i dormir en una sola cambra; el sentit del pudor desapareix; la fam i la desesperació hi regnen...”. Després d'aquest judici innegablement objectiu sobre el pla quinquennal, pot hom veure-hi la preparació d'un demà millor?

D'aquesta manera es fan malbé les forces de l'obrer, es provoca l'odi, es destrueix l'energia popular i la força de resistència de les masses. Quant més serà de llarg el període de privacions, tant més trist serà l'esdevenidor d'aquestes generacions, obligades a créixer en tals condicions d'existència.

* * *

Mentre als països democràtics s'obre camí cada dia més el principi que la cultura ha de fer-se abastadora a tots, els comunistes són de parer contrari. A Rússia han creat un nou monopoli de la cultura per als comunistes sols.

El monopoli comunista és un dels mitjans de què es val la dictadura vermella per a conservar el poder.

Els locals de les escoles primàries sota el signe del “piatileska” (pla quinquennal) es fan malbé; manquen els mestres i els escolars es moren de fam. Manquen, igualment, les escoles superiors, l'accés a les quals, en tot cas, esdevé com més va un privilegi dels afiliats al partit. La generació jove, eixida de l'antiga burgesia, ja no capitalista, però intel·lectual, és llançada fora de les escoles. Les demandes d'admissió a aquests instituts són cinc o sis vegades més grans que no els llocs disposadors.

El fet que exerceix la influència més funesta a Rússia és la supressió total de la llibertat espiritual. I ja se sap que sense llibertat espiritual no

es forma una cultura veritable; ni es participa realment al progrés de les ciències modernes.

El mateix Bauer, encara, ha escrit en un report recent: "La Rússia soviètica és un Estat d'una autoritat il·limitada, que actua més de ferm que no el Tsar. El Govern és potentíssim en el sentit literal del terme. No es fan reunions fora de les "oficials", no es publiquen diaris fora dels diaris oficials, els membres de les organitzacions no oficials en milions de casos són duts a presó quan no afusellats. La vigilància de la policia sobre la població ha atès proporcions que no ens podríem ni imaginar. És una dictadura sense límits, un poder absolut que té totalment l'home a les seves mans."

Bauer hauria pogut afegir, sense equivocar-se, que no hi ha democràcia ni tan sols al si del partit comunista; que tot és conduït per quatre que parlen al "politikbureau".

Continuant en la seva relació sempre a propòsit de la cultura, el cap del govern de Prússia observa: "Cal veure fins a quin punt el sistema dictatorial rus hagi suprimit la llibertat espiritual. A Rússia no existeix actualment altra ciència que l'... autoritzada pel govern. Aquell qui no destria les doctrines científiques reconegudes perd immediatament el lloc i pot considerar-se feliç si no és exiliat. I no es digui que tot això no ens afecta perquè és un afer de professors que no toca per a res els interessos del proletariat. Aquesta atmosfera d'espionatge, aquest albir de funcionaris, la supressió de la llibertat espiritual són sacrificis enormes que no podrien trobar compensació més que en les conquestes realitzades; però, de quines es tracta? De la conquesta del poder per part de Stalin i dels seus sostenidors, o de l'alliberació del poble treballador?" Ací, també, després de les paraules d'Otto Bauer, hem de posar de relleu com l'obrer, als països dits capitalistes és en condicions millors que no en aquella sidient "dictadura del proletariat" instituïda a Rússia. Cert, als països capitalistes no sols no existeix un monopoli de la cultura; ans, encara, un modest treballador, desitjós d'instruir-se, pot fàcilment obrir-se el seu camí.

* * *

Si un hom repara un xic a fons la situació de la infantesa a Rússia, té la prova que el comunisme és una paraula buida, com ja hem dit a un altre indret d'aquest article.

Ací hi ha míseres criatures que estenen la mà, allí brivalls que fumen i furtegen; mentre més enllà uns nois ben vestits es diverteixen a un jardí—parc de la cultura—sota els ulls de llurs mares o dels assistents.

Mentre—com diu Bauer—els fills dels obrers no comunistes són educats en locals comuns—o ironia de les paraules!—els fills dels comunistes són educats en col·legis especials.

En aquests col·legis, voltats de jardins grans i proveïts de tot confort modern, els fills dels comunistes dels set als nou anys viuen en llur

joia infantil, jocs, cant, dibuix, etc.; dels 9 als 18, estudi, cultura física i discussió sobre les qüestions de la vida.

Aquests col·legis tenen llur cant d'odi i de la guerra, la tornada del qual fa així: "L'era dels anys lluminosos s'atança". El cant de guerra dels capdavanter és: "Estigues sempre a punt..."

Naturalment, als col·legis de's davanter, en grans sales hi ha metralladores, fusells, màscares contra gasos asfixiants, canons en miniatura, etc. El davanter ha de familiaritzar-se amb els estres de guerra.

D'aquests col·legis sortiran demà els nous rics, que s'imposaran a llurs companys, els nois abandonats que adolescents encara són avui emprats com a negres en els treballs més durs, a canvi d'un tros de pa i una mica de roba necessària per a cobrir part de llur cos.

Quants nois roden abandonats pels carrers de les ciutats russes? Un nombre infinit; i precisament no fa gaire la premsa soviètica n'assenyala un augment considerable, sobretot a Petrograd o Leningrad. El nostre eminent col·lega francès Geo London, parlant d'aquests petits desgraciats diu: "Són deixats en abandó complet; són coberts amb trossos de sac, són d'una sordidesa repugnant i sovint plens de plagues". "Un gran tant per cent mor; però el govern bolxevic no es commou; ans prefereix aquesta fi, que qualifica cínicament de *selecció natural*".

Els comunistes no voldrien que a l'estranger se sabés que hi ha tants de nois abandonats, i el seu rigor arriba fins al punt de prohibir que hom en tregui fotografies. El Dr. Leiborici, que visitava Moscou, fou dut a la delegació de policia precisament per haver tret la fotografia d'un minyó abandonat.

I els horrors del règim bolxevic s'estenen encara sobre allò que hauria d'ésser més sagrat en una dona: la maternitat.

No sols els nois de les dones que treballen (les quals són igualades als homes en llurs afers i, per tant, obligades als treballs més durs, que les embruteixen moralment i físicament) són confiats del matí al vespre a la vigilància d'estranyes, als anomenats *bressols*; sinó que la llei russa admet els atemptats contra la maternitat, i, encara, per a afavorir el desplegament d'aquest delictes, punit per les lleis divines i humanes, hom fa una propaganda activa.

Nombroses clíniques on les dones poden legalment suprimir la maternitat incipient han estat instituïdes per tota la Rússia; només a Moscou n'hi ha 13, i el francès doctor Bonavici ha pogut constatar, esbalaït, que les operacions que s'hi executen atenyen la xifra esgarrifosa de cent mil a l'any.

Aquesta xifra és en si mateix tan e'qüent que fa superflu qualsevol comentari.

* * *

Una personalitat francesa preguntava al senyor De Monzie de retorn de Prússia:

—És comunista el senyor Lenin?

No cal somriure d'aquesta pregunta. Ja hem demostrat, i ho demostrarem encara, que el comunisme no existeix a Rússia. A l'Índia hi ha les castes; però no el menyspreu que es nota a Rússia entre l'una classe i l'altra ni la disparitat de condicions.

La categoria exposada a les sofrences més greus i ja del començ de la revolució és la dels intellectuals. N'examinarem una per totes, la més benemèrita i la més necessària i que hauria de gaudir de consideracions: la dels metges. Fets amos del poble els comunistes, no sabem amb quin criteri discernitiu, es llançaren a perseguir els intellectuals. Fou imperativament significat a tots els intellectuals, homes de professió, que haurien d'escollir o ésser bolxevics o retirar-se a la vida privada. Però aviat hagueren d'adonar-se que dels metges no podia prescindir-se i els festejaren. No volent els comunistes aciençats d'abans donaren ordre que es forcessin els estudis universitaris, com es força una màquina qualsevol, perquè produïssin metges bolxevics a raig fet. Com? Escurçar els programes, simplificar o suprimir alguna matèria. Suprimiren la farmacologia i la farmacèutica. Però si un geògraf pot ensenyar, per exemple, que el riu Ural desemboca... a l'Adriàtica i només fa riure, un metge dejú de farmacologia fent una recepta pot enviar fàcilment a l'altre món el seu malalt. I així s'esdevingué a Rússia. Els recents titulars en medicina i ben protegits amb la falç i el martell, començant a exercir la delicada professió, agreujaven les malalties dels pacients i molt sovint en provocaven la mort.

Fou aleshores que un crit d'alarma fou llançat, l'any 1930, a la reunió plenària de dues societats anomenades el *Leninisme en medicina* i l'*Associació científica farmacèutica* de Moscou, les quals demanaren mides peremptòries perquè no hi hagués més llicenciats metges insuficientment instruits en farmacologia i que lleis especials imposessin al metge de tractar les receptes com a documents seriosos i no com un tros de paper qualsevol. La remuneració del metge oscil·la dels 120 als 300 rubles mensuals, que són del tot insuficients per a les necessitats de la vida; raó que empeny molts d'aquests desgraciats professionals, després de vuit hores de treball fatigós a les clíniques, a donar conferències o a les escoles per a augmentar els guanys. No són admesos a la dignitat dels treballadors manuals, i, per tant, no poden adquirir res a les cooperatives. Pertocant després al caire moral, basta considerar que el metge és objecte sovint d'injúries i de cops dels treballadors als quals no és certificada una malaltia imaginària que addueixen per a absentar-se del treball.

Si les condicions del metges són tan tristes com hem exposat a base de documentació segura, és fàcil d'intuir quin serà el tracte emprat vers els altres intellectuals, considerats del munt dels misticadors o pitjor. Bastí dir que generalment són fets allotjar en cases velles i un centenar ocupen un lloc que era normalment per a cinc persones; són mal alimentats i mal vestits. El bolxevisme té por d'una sola força, la *intelligència*, que debades intenta destruir.

No es pot acabar un estudi sobre la Rússia bolxevic—encara que

sigui fet a vol d'aeroplà—sense donar un cop d'ull als infeliços presoners polítics. És inútil d'esperar una explicació de com viuran a les presons pròpiament dites. Són uns sepultats de viu en viu. Ningú no sap si es nodreixen i fins a quin punt; si estan bons o malalts, etc. Però la G. U. P. permet alguna vegada a algun periodista de visitar els camps de concentració. Aquesta paraula evoca molt l'estat de guerra. Però és que per ventura el govern no viu en estat de guerra amb els propis conacionals? El col·lega francès, Edmund Trassin, que ha visitat recentment aquests camps de concentració, en fa una descripció dolorosa.

Diu que tot seguit de rebut el permís de visitar els presoners polítics, s'adonà que la *telefunken* començà a treballar intensament a través de l'espai. Seguir la narració del periodista francès seria massa llarg. Ens fixarem només en el seu encontre amb un ex-oficial del Tsar, que havia conegut a París en situació brillant. Pogué tenir-hi un breu diàleg.

—Què feu vós ací?

—Só condemnat a treballs forçats.

—Sofriu molt? Sou gaires?

—Som ací 35.000 de la meua categoria. De sofrir sofreixo immensament. Podria ésser alliberat demà si ho volia; però se'm proposa un pacte impossible d'acceptar: renegar la meua fe religiosa, que és la catòlica.

El pobre oficial anava mal cobert amb un jec de llana de pedaços de diversos colors. Era exhaurit i cremat del sol. Els presoners polítics són condemnats als treballs més durs i el desgast que es fa de llurs forces és una altra de les demostracions dels mètodes incivils del govern bolxevic.

* * *

Si una força viva existeix al país governat per un pretès sistema polític que hauria d'excloure tota velleïtat bel·licosa, aquesta força viva és precisament l'exèrcit. Per als tirans de Moscou no hi ha res de més important, quasi sagrat, que l'exèrcit, que és posat a primeríssima fila sota tots els punts de vista.

L'estranger que visita avui la Rússia topa sovint els soldats *vermells*, joves robustos, ben vestits, que sota aquell curiós barret mongòlic, amb la punta aixecada al mig del crani, tenen un esguard ferreny i greu.

Per a justificar davant el poble els sacrificis enormes que li són imposats per a mantenir l'exèrcit—que és un dels més aguerrits del món; així ha estat demostrat recentment a la Societat de Nacions—hom li fa creure que és amenaçat de guerra. A tots els periodistes francesos que han visitat Rússia, els ha estat preguntat per algú: "Per què ens vol fer la guerra, França?"

Un esdevenidor pròxim dirà si per a Moscou l'antimilitarisme i e's drets de les Nacions Petites són només articles d'exportació. De tota manera, un caràcter pot ésser atribuït amb exactesa al règim vigent a Rússia, és el *militarístico-policiac*, colpidorament semblant al de la Itàlia feixista.

Tota la construcció estatal recolza sobre aquestes dues forces, les quals es mantenen fidelíssimes, perquè es troben en una condició privilegiada, que si satisfà l'orgull, també els concedeix un tracte econòmic molt superior al de les altres categories de ciutadans.

No és lícit l'admetre o negar lleialment la sinceritat de les intencions de Lenin—afavorit en el seu cop de mà per condicions excepcionals del moment i per l'amagat ajut financer de l'Alemanya del Kaiser, que volia a tota costa afeblir el grup de les potències enemigues amb l'eliminació de Rússia. Però, en canvi, és ben clar que aquesta temptativa fallí completament.

La igualtat resta un mite reduït al seu aspecte negatiu. A Rússia, els privilegis dels favors polítics han reemplaçat, en general, els del diner. El règim és el pitjor de tots, i és, encara, el que conté en nombre més gran els gèrmens de la incògnita.

Ha estat confós el sentiment amb la ciència, la classe amb la pàtria, la política amb la religió, per a anar a la recerca de la felicitat.

Aquesta mescla estrofolària de principis contraris defineix en fons la revolució russa. Però nosaltres la veiem abocar-se a l'abisme. El mal és que en la seva experiència tràgica el bolxevisme voldria barrejar les cartes de totes les altres nacions, perquè totes es veiessin obligades a recomençar.

I és sobre aquest punt que cal meditar i és aquest fet que, costi el que costi, cal impedir.

LEO YOGAM

París, juny, 1932.

LLIBRES & REVISTES

ELS LLIBRES

En aquesta secció es faran recensions crítiques de totes les obres que ens siguin trameses en doble exemplar.

ABAT JOZÉP SALVAT.—*Paraulas dins la nèit...* Carème Occitan 1932 à Ràdio-Tolosa.—Carcasona, Les Imprimeries Gabelle, 1932.

El diumenge de Passió d'enguany, devers les vuit del vespre, cercàvem en la Ràdio una estació que ens donés bona música, i heus ací que ens trobem sobtats per una veu amiga que parlava de coses de Déu en un llenguatge que recordava el català antic. Era l'Abat Jozep Salvat, prou conegut dels nostres lectors, que des de Tolosa enviava als seus conterrànies de la germana Occitana paraules de fe i d'amor de Déu. Aquestes paraules són les que vénen en aquest llibret, on són recollits cinc sermons radiats en la Quaresma d'enguany. Els quatre primers versen sobre l'Eucaristia, que és considerada: 1) Com a *misteri de fe*; 2) Com a *deu d'esperança*; 3) Com a *font de l'amor de Déu*; i 4) Com a *font de l'amor dels homes*; el cinquè tracta de la *Resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist*. Clouen el volum quatre cants occitans, lletra i música, cantats també a Ràdio Tolosa, i un utilíssim vocabulari occità-francès dels mots que surten en el llibre.

No ens cal ponderar la claredat, la gràcia i el to madur de cultura sòlida que avaloren les produccions del nostre car col·laborador occità. En aquest amable volumet es posen de relleu, sobretot les dues primeres, potser més que enlloc. Un domini de la Teologia sacramentària, i de l'eucaristia en particular, assenyaladament en l'aspecte ascètic i moral, una llengua pura, que cada dia va alliberant-se del llast francès i assemblant-se més i més al nostre català clàssic, fins al punt de no veure impossible l'arribada a una unificació ortogràfica i potser sintàctica, un coneixement minuciós de l'hagiografia occitana, que li forneix un exemple per a finir cada sermó, tot això i molt més troba el lector en aquestes massa breus pàgines.

Llibres com aquest, alhora que enfervoreixen la pietat religiosa, que és, sens dubte, el favor més gran que es pot fer avui a la humanitat malalta, ajuden a l'expandiment i perfeccionament de la llengua d'oc, tan gloriosa i tan oblidada, i que en aquestes pàgines demostra belles condicions per a la prosa i l'eloqüència, i podrien contribuir al coneixement de l'occità entre els catalans—tan fàcil!—que, operat ensems amb un coneixement, no menys fàcil, del català entre els occitans triplicaria, pel cap baix, l'àrea d'extensió de la nostra llengua escrita.

Amb la nostra reconeixença, rebí l'amic Salvat les nostres congratulacions més vives.—C. CARDÓ.

O. LEMARIÉ.—*La Morale privée*. París, Félix Alcan. 1932.

En tres parts principals, aquest opuscle de 150 pàgines tracta de la *moral familiar*, la *moral general* i els *deures envers hom mateix*. L'exposició dels deures morals és clara, documentada i persuasiva.

El que xoca més d'aquest llibret és el seu catolicisme dissimulat. Llegit amb tota rigor teològica, amb prou feines es troba cap punt que no estigui d'acord amb la Moral de les aules eclesiàstiques. Hi és establerta la indissolubilitat del matrimoni, condemnades les pràctiques anticoncepcionistes, blasmat el suïcidi. Podríem seguir. Però tot per raons naturals, de beneficència amorosa envers els germans, de patriotisme, de sentiment de l'honor. Tota motivació religiosa n'és curosament eliminada. Hom diria que s'hi veu l'esforç positiu d'eliminació. Una sola vegada, pàg. 48, hi és estampat el nom de Déu, i encara posant-lo en boca dels *nostres avis*, com a cosa avui ja desueta i superada.

Ho creu així l'autor? O ha volgut fer una exposició laica de la moral catòlica, per arribar més fàcilment a tantes ànimes que la moral confessional esvera? La coincidència substancial, i sovint de detall, és tan notable, que la idea d'un encontre continu degut a una multiplicació d'atzars es fa més difícil d'admetre a cada full que es gira.

Sigui com sigui, als lectors presos de la mania laïcista aquest llibre podrà ésser útil. Tal com està avui el món, no es pot negligir cap fragment de bé.—C. CARDÓ.

EXCM. I IL·LM. DR. ISIDRE GOMÀ, BISBE DE TARAÇONA. *Matrimoni civil i Divorci*.—Foment de Pietat, Barcelona, 1932.

Ha estat un veritable encert el del meritíssim *Foment de Pietat* d'editar en forma de fascicle una versió catalana de documents pastorals del savi Bisbe de Tاراçona sobre aquestes qüestions tan fonamentals i de tan deplorable actualitat en terres d'Espanya.

La confusió d'idees ha penetrat talment àdhuc en el cap de molts catòlics, que es fa necessari que els Doctors que té l'Església aclareixin els conceptes controvertits i exerceixin aquell mestratge més necessari ací que en tantes altres matèries, on la gent en cerca adaladerament. Car es dona el cas lamentable que pertot se cerquen especialitats, àdhuc per a oficis manuals, i només en matèria de religió i de moral molta gent rebutja els tècnics i s'atorga a si mateixa una independència ornada d'infalibilitat.

Entre els doctors que té avui l'Església a Espanya, no gaires de tan autoritzats com el nostre il·lustre conterrani, el Sr. Bisbe de Tاراçona.

Les seves obres, sobretot el volum consagrat a *La Família*, són prou conegudes, i les Pastorals que han eixit de la seva docta ploma en aquesta tongada de revolució legal, ocupen un lloc distingit entre els documents emanats en aquest temps, de l'episcopat espanyol.

Això l'indicava per a adoctrinador dels nostres catòlics atabalats per la cri-dòria laïcista, que té tribunes fins i tot allí on podia esperar impugnacions. En aquest opuscle, seguint la pauta de l'Encíclica *Casti Connubii* és refutat el matrimoni civil, demostrada l'indole essencialment religiosa del contracte conjugal, combatut victoriosament el divorci vincular i exposades les funestes conseqüències d'aquesta pràctica criminal, ja experimentades en altres països d'Europa i Amèrica.

La puresa de doctrina i la vigor polèmica del Dr. Gumà es mostren plenament en aquestes pàgines, àdhuc a través de la segona mà d'una versió, la qual, tanmateix—diguem-ho de passada—podia estalviar-se certes incorreccions de llençatge com *garra per urpes* (p. 33) i *atraçat* (sic) per *retardat* o *endarrerit* (p. 45).

A l'il·lustre autor, tan enyorat a Catalunya, la nostra humil expressió de congratulació i agraïment.—C. CARDÓ.

LES REVISTES

Les reproduccions d'articles d'altri fetes en aquesta secció tenen només caràcter documental; la inserció d'elles no implica, doncs, conformitat plena amb l'lar contingut.

LA LLUITA CONTRA ELS ESTUPEFAENTS, de "La Documentation Catholique", de 5 de desembre de 1931.

*Lletra de S. E. el cardenal Eugeni Pacelli al R. P. Dom Pere Celestí Lou Tseng Tsiang. O. S. B. (10-1-31)*¹

Vaticà, 10 de gener de 1931.

Molt Reverend Pare,

El Sant Pare ha rebut la lletra amb què, bo i expressant els sentiments de la vostra pietat filial envers la seva augusta persona i de la vostra caritat cristiana envers la vostra pàtria, l'assabenteu de l'activitat de l'Associació nacional xinesa contra l'opi (*The national anti-opium Association of China*). Aquesta mateixa lletra conté, oi més, una respectuosa súplica a Sa Santedat per tal que vulgui interressar-se en la part que les Missions de la Xina prenen en la campanya contra l'opi i altres productes igualment funestos.

El Sobirà Pontífex coneix i aprecia els molt lloables esforços que hom fa a Xina per a combatre el flagell de l'opi i altres substàncies semblants, tan noïbles per a la salut de l'ànima com per a la del cos, i prega al Senyor que coroni d'èxit una campanya tan digna d'elogis, però que no està pas exempta de dificultats.

La gravíssima qüestió de l'opi ha estat estudiada per la Santa Seu, de l'any 1886 ençà. En ocasió del primer Cincili xinès, que tingué lloc a Xangai en 1924, els vicaris i prefectes apostòlics van intercalar en llurs Actes un capítol especial sobre l'abús de l'opi. Importa de repetir ací, per tal que sigui ben conegut, el decret número 31: "La Nostra Santa Mare Església, complint la seva missió de procurar la salut de les ànimes, ha estat la primera a Xina, com ho proven so-

¹ Aquesta lletra és una resposta al requeriment adreçat a S. S. Pius XI per la "National Anti-opium Association" que reproduïm més endavant. El text és tret del *Butlletí de les Missions* de Lophem-lez-Bruges, març de 1931, pàgs. 5-6.

lemnes documents, de fer tot quant li ha estat possible per extirpar l'abús molt funest de l'opi. Que els caps de les Missions s'esmercin, per consegüent amb tot llur zel, a desarrelar semblants abusos; fins i tot, si cal, constituint comitès de laics per combatre amb els mitjans més eficaços un costum tan funest."

El Sant Pare ha rebut així mateix amb una viva satisfacció les noves que concerneixen l'activitat del govern contra aquest flagell. És evident, en efecte, que tots els esforços de la campanya contra l'opi serien inútils si les autoritats de l'interior de la Xina no obeïssin les ordres del govern i no s'oposessin al cultiu del cascalt.

Així, doncs, el Sobirà Pontífex desitja ardentment que, havent finit la guerra civil i essent novament honorat el principi d'autoritat i l'ordre restablert, l'acció del govern assoleixi tota la seva eficàcia per tal d'impedir el cultiu de l'opi i el seu contraban. D'aquesta manera els esforços conjugats de les Missions i de l'Obra nacional contra l'opi seran sens dubte coronats per l'èxit.

Com a penyora d'aquesta especial benvolença, el Sant Pare us tramet, de tot cor, Molt Reverend Pare, la Benedicció apostòlica.—E. Cardenal Pacelli.

*Lletra de S. Excm. Monsenyor Celso Constantini, delegat apostòlic a Xina (2-10-31)*²

Il·lustríssim i Reverendíssim Senyor:

Em sembla oportú de cridar l'atenció dels vicaris apostòlics sobre el capítol *De Opio* (núm. 31), del Concili de Xangai.

Aquest capítol posa en evidència el paper important que pertoca a la santa Església amb referència a la greu qüestió de l'opi.

Recentment S. E. el cardenal Pacelli, secretari d'Estat de S. S. Pius XI, ha adreçat al R. D. Celestí Lou Tseng Tsiang, en altre temps ministre de Negocis estrangers a Xina i actualment monjo de l'abadia de Sant Andreu de Lophem, una lletra en la qual el Sant Pare confirma les velles direccions de la Santa Seu pertocant la qüestió esmentada.

Jo crec, doncs, que tinc el deure, per tal de continuar sense intermissió i fer més intensa i uniforme, en totes les Missions, la campanya contra l'opi, de donar les instruccions que segueixen:

Instruccions pràctiques

1.ª Cal tenir tothora presents a l'esperit, *exceptis excipiendis*, les instruccions donades per la Santa Seu a l'objecte d'interdir els sagraments als fidels i el baptisme als catecúmens en els quals l'abús de l'opi és inveterat o que es dediquen al cultiu del cascalt, al comerç de narcòtic i de productes anàlegs.

2.ª Per bé que el cultiu del cascalt i el comerç de l'opi no siguin, *per se*, il·lícits, amb tot, a Xina, les conseqüències suïcides que en resulten els fan formalment contraris a la llei moral.

² Aquest text fou comunicat a la D. C. per Sa Excel·lència el delegat apostòlic mateix.

Educació moral dels fidels

3.ª En els sermons i en les instruccions catequístiques cal aprofitar totes les ocasions per fer conèixer als fidels i als catecúmens els estralls físics i morals que provenen de l'opi i dels seus succedanis.

4.ª Cal que, mitjançant les escoles i la premsa catòlica, hom faci la més activa propaganda contra l'opi i els altres estupefaents. Una cosa cal considerar, i és que encara que no hi hagi gaires esperances de corregir i de guarir els vells ja contaminats, s'imposa el deure de treballar amb una infatigable caritat per preservar les generacions futures.

Una acció àmpliament organitzada pel govern i els comitès i sostinguda per la cooperació de les Missions pot tenir, si no venturosos efectes immediats, almenys certs resultats de sanejament moral i físic per a l'esdevenidor. Tant per a l'Església com per a les nacions compta menys el nombre dels anys que la ferma i perseverant voluntat de preparar a la posteritat el camí que mena al bé.

Paper de l'Acció catòlica

5.ª Aquest apostolat social ofereix un camp d'activitat ben apropiat a l'Acció catòlica i a les Associacions de la Joventut catòlica. Convé molt d'estimular els homes madurs i els joves catòlics a rivalitzar en zel amb els altres comitès a l'objecte d'aportar, amb l'exemple i la paraula, una col·laboració eficaç a la campanya contra l'opi i els seus derivats.

Campanya d'opuscles

6.ª La Comissió sinodal prepararà opuscles explicatius i d'altres fascicles per tal de secundar aqueixa campanya. Totes les publicacions d'aquest gènere seran trameses gratuïtament a demanda dels vicaris apostòlics.

7.ª Recentment vaig tenir una conversa amb S. Exc. el Dr. Wang King Ki, president de l'Associació nacional contra l'opi, i quedà convingut entre nosaltres que S. Exc. farà expedir a la residència central de cada una de les nostres 110 Missions diversos cartells, imatges, etc., a fi que es distribueixin en les nostres escoles. Si alguna Missió en desitgés un nombre més important, sempre podria adreçar-se a l'Associació nacional a Xangai (Hongkong Road, 4).

El Comitè central contra l'opi, Comitè que radica a Ginebra, a la Societat de Nacions, atorga també la seva confiança a les Missions catòliques per a una obra de tan alta importància humana i social.

Deures del govern

8.ª Correspon al Govern de la Xina d'adoptar les mesures coercitives pertinents (prohibició de cultivar el cascalt, repressió del contraban, etc.) per a suprimir definitivament aquesta plaga abominable, però a nosaltres, ens pertoca de

prestar a les autoritats civils el nostre concurs per mitjà de l'ensenyament, de la persuasió... en un mot, col·laborant, segons la mesura de les nostres forces, a l'Associació nacional xinesa contra l'opi.

Caritat cristiana

Caritas Christi urget nos. El *Misereor super turbam* del Diví Redemptor ha de trobar, i troba, com sabem, un potentíssim ressò en els nostres cors, els quals gemeguen, amb una compassió ben natural i sincerament cristiana, en front del flagell de què és víctima una part d'aquest gran i bondadós poble xinès.

Un vicari apostòlic de la Xina, instruït per una llarga experiència, escrivia: "Hom lluita contra la tuberculosi, contra el càncer, contra la lepra, i encara d'altres flagells; tanmateix, cap d'ells no és més perillós que l'opi."

Amb els meus respectes ben cordials.

Les relacions de l'Església amb la societat xinesa. Del *Bulletí de les Missions*, de Lophem-lez-Bruges (març de 1931):

La lletra que el Sobirà Pontífex s'ha dignat adreçar a Dom Pere Celestí Lou Tseng Tsiang i que nosaltres ens fem un honor de publicar en la capçalera d'aquest número tracta de la participació de les Missions catòliques a la campanya nacional xinesa contra l'opi.

Aquesta lletra mereix de retenir llargament l'atenció dels nostres lectors, i és molt útil que sigui "ben coneguda", car la seva importància és considerable.

Té per objecte immediat de suscitar i de patrocinar el concurs de les autoritats eclesiàstiques xineses—o sigui els vicaris i prefectes apostòlics—al moviment nacional xinès contra l'opi. Aquest moviment, "tan digne d'elogis, però, que no està pas exempt de dificultats", és dirigit per *The National anti-opium Association of China*. Comporta els "esforços, molt lloables" que "el Sobirà Pontífex coneix i aprecia", i la seva finalitat entra en les intencions per les quals el Vicari de Jesucrist invoca el Totpoderós; aquests esforços són objecte, per part del Sant Pare, d'una afectuosa sollicitud de la qual el document esmentat mostra la profunda i paternal simpatia.

La lletra del Sobirà Pontífex i la campanya contra l'opi

La lletra del Sobirà Pontífex, ultrapassant els límits estrictes de la campanya contra l'opi, determina un terreny d'acció social en el qual "els esforços conjugats" de les Missions i de la societat xinesa són invitats a ajuntar-se amb mires a un objectiu precís que interessa el bé general, i preveu que, mitjançant totes les condicions indispensables, aquests esforços seran "sens dubte, coronats per l'èxit".

Com encoratgen aquestes paraules! Alhora que proclamen a la bestreta l'alt benefici moral que ha d'assolir la col·laboració entre l'Església i la societat xinesa, impliquen i reiteren tot allò que el Sant Pare pensa i espera d'aquella nació, la

* *Missatge Pontifical al poble xinès*, 1er. d'agost de 1928.

qual, com declarava en 1928, "si sap mantenir-se dintre els riells de la justícia i de l'ordre, adquirirà indefectiblement un gran esdevenidor"³.

Però, abans d'escometre aquest punt de vista superior, aturem-nos encara a la mateixa campanya contra l'opi, que constitueix l'objecte pròpiament dit de la lletra pontifical.

En 1907, Xina havia obtingut del Govern britànic que la importació d'opi indià —el qual, imposat en 1841, havia "literalment devastat" el país— fos reduïda en un 10 per 100 per any, i, per la seva banda, s'havia compromès a disminuir, cada any, en una desena part la seva producció interior. Deu anys després el mal era conjurat. La guerra civil, però, anorrea els resultats d'aquell gran esforç; no poques vegades, les faccions militars compel·liren les poblacions al cultiu d'una planta que llurs caps gravaven amb ominosos impostos.

Acció de l'Associació nacional contra l'opi.—Primer èxit: supressió del monopoli

Tot just erigit a Nankin, el govern central abordà aquest problema angoixós. Per a resoldre'l instituí, durant l'agost de 1927, el monopoli governamental de l'opi. En aquesta matèria, la institució d'un monopoli governamental pot constituir, de vegades, un mitjà capaç de detenir progressivament el flagell. Cal, però, perquè això sigui factible, que els poders el decretin veritablement amb mires a posar fi al mal; és a dir, cal que recolzi sòlidament en llurs mans el complicat engranatge administratiu i que aquest engranatge sigui sotmès a un control permanent i sever. És difícil, val a dir-ho, de reunir totes aquestes condicions. En el que concerneix la Xina, l'autoritat creixent del Govern no ha pas assolit encara el grau d'unificació de comandament, *a fortiori* la perfecció administrativa que cal pertot perquè un monopoli no degeneri. I això és molt més indispensable, naturalment, quan es tracta d'un país d'una extensió tan grandiosa com Xina i que, per afegidura, sofreix encara les conseqüències d'una guerra civil tot just finida. El monopoli governamental xinès de l'opi va durar molt poc.

D'abans de 1927, l'extensió del cultiu de l'opi i el desenvolupament alarmant de la seva importació fraudulenta havien commòs la societat xinesa. Una entesa s'havia format progressivament entre més de quaranta associacions xineses, de caràcter força divers, i que posseïa cada una la seva seu a Xangai. La majoria d'aquestes associacions tenien ramificacions en tota la Xina. Entre totes sumaven més de quatre centes seccions, que aplegaven en un sol feix, que diguéssim, molts milers de membres. Aquests es posaren d'acord per tal d'adoptar una línia de conducta amb referència al problema de l'opi i constituïren *The National Anti-opium Association of China*. Es fixaren per finalitat de coordinar els esforços de les organitzacions públiques de Xina i de l'estranger per posar terme al cultiu del cascull i a la importació de tota mena d'estupefaents. Les seves primeres activitats foren esmerçades a fer sobre un tan greu flagell tots els estudis i informacions que permetia l'Estat profundament pertorbat llavors. La guerra civil impedia de desplegar tota altra llei d'activitat.

La constitució del Govern central a Nankin inaugurà una nova era. Un moviment contra l'opi esdevenia possible i, d'altra banda, el decret del monopoli de l'opi situava d'una manera inequívoca el problema dels estupefaents. Els resultats del monopoli foren ràpids i falaguers. La societat xinesa en fou colpida; ve-

ritablement, es trobava prou madura per a secundar l'enèrgica campanya que *The National Anti-opium Association* anava a emprendre.

Les manifestacions es succeïren. Els estrenus opugnants refusaven de pactar, fos en el sentit que fos, amb el flagell: "No res de compromisos de cap mena. No res d'impostos sobre l'opi. Si la supressió produeix algun ingrés pecuniari, s'invertirà íntegrament en l'erecció d'hospitals contra l'opi i en l'educació antinarcòtica. La introducció de narcòtics estrangers, més nocius encara que l'opi, serà defesa. Els contraventors seran objecte de les penes més severes. Tot funcionari que s'ingereixi, sigui en la forma que es vulgui, en el tràfic de l'opi sofrirà la màxima sanció."

El monopoli tingué una vida efímera. Durant el mes de juliol de 1928 varen ésser suprimits els estancs d'opi, i pel setembre del mateix any el Govern promulgà els *Opium Suppression Act and Regulations*.

En un moment tan particularment difícil per a les finances xineses aquella mesura legislativa presentava un caràcter altament meritori, puix que comportava de renunciar a un ingrés aproximat de 40.000.000 de dòlars, producte del monopoli, i col·locava resoltament la salut física i moral de la població per damunt de tots els altres béns.

El coratge que suposa una determinació així no és pas comú; n'hi ha prou, certament, d'esmentar aquest fet i aquesta xifra per a donar un testimoni inequívoc de la sana energia del nou Govern xinès. Aquest volia traduir en realitat una declaració categòrica formulada en 1924 pel seu iniciador i fundador: "*The trafic in opium cannot co-exist with a National Government.*" D'aquesta manera s'havia expressat el Dr. Sun Wen.

El simple enunciat d'aquests fets és gràvid de lliçons severes... Evoca unes altres paraules, evangèliques, que tenen ací, fins en el domini governamental, una aplicació oportuna: "El mercenari... les ovelles del qual no són pas les pròpies ovelles, veu venir el llop... però és mercenari i la vida de les ovelles tant se li en dona!"

The National Anti-opium Association, complaguda d'haver aconseguit aquest primer resultat tan satisfactori, prosseguiria en la mateixa ambladura de la seva assenyada i ferma actuació el descabellament del seu programa magnífic.

La lluita contra el cultiu i la importació

Impedir el cultiu i deturar la importació!

La realització del primer d'aquests objectius exigeix, necessàriament, ensems que una informació regular i inestroncable de les condicions locals del problema, una veritable unitat d'acció per part dels poders públics. "Tots els esforços de la campanya contra l'opi serien inútils", observa el Sobirà Pontífex, "si les autoritats de l'interior de la Xina no acatessin les ordres del Govern i no s'oposessin al cultiu del cascalt". "El cultiu del cascalt serà tot seguit deturat, a mesura que l'autoritat del Govern central s'estendrà progressivament per les províncies", observa també *The National Anti-opium Association*. Tot amb tot, la prohibició d'aquest cultiu no eixuga pas, per ara i tant, la font del mal.

La importació fraudulenta d'estupefaents a Xina constitueix un domini tant més

dolorós per tal com és organitzat deliberadament per una col·laboració internacional de la qual és difícil de concebre tota l'odiosa premeditació.

Per motiu de llur enorme extensió, les fronteres i costes de Xina ofereixen una línia de resistència nul·la, la qual facilita la penetració de la sobreproducció mundial d'estupefaents. Hom ha publicat xifres que concreten, per llur banda, les operacions criminals de què la Xina és víctima i contra les quals ella reclama enèrgicament la intervenció decidida de l'opinió pública internacional.

Hom ha calculat que la producció fraudulenta mundial d'estupefaents sobrepassa quaranta vegades les necessitats medicals i científiques ⁴ i dels 4.085 quilos de morfina, heroïna o cocaïna, descoberts i descomissats en 1928, 3.116 quilos eren consignats a la Xina. Les concessions estrangeres combinen i preparen situacions que els traficants utilitzen amb intel·ligència i contra les quals el Govern central resulta impotent⁵. D'una manera especial a Manxúria, en els establiments japonesos i els territoris arrendats al Japó, el tràfic de l'opi revesteix "l'honorabilitat d'un comerç legal", el qual, a desgrat de les mesures vigoroses de les autoritats xineses, "causa cada any, per a la República xinesa, milers de víctimes humanes".

"La Xina, observa encara *The National Anti-opium Association*, sembla cada dia més i més important, com a mercat, per a la provisió il·limitada d'estupefaents d'origen europeu i japonès"⁶.

L'Associació sol·licita la intervenció del Sant Pare

L'Església catòlica té una missió per aconseguir en el redreçament d'una situació en què l'ordre moral i social és tan greument atacat, compromès i escarnit, i la qual afecta una població que constitueix la quarta part del gènere humà.

Els esforços calculats i perseverants per tal d'impedir i entrebancar les relacions entre l'Església i la societat xinesa han estat frustrats per la mateixa Providència i cada vegada esdevé més difícil d'amagar a aquesta el que és, en realitat, aquella.

⁴ Segons un report tramès al Conseller de la Societat de les Nacions, en 1929 les necessitats medicals mundials pugen a 700 quilos cada any, i les estadístiques acusen, per al mateix any, una fabricació de *quinse tones!* (Número oficial "1930. XI. 7". Ginebra, octubre de 1930.) Hom omet de dir ací allò que les estadístiques callen...

⁵ Segons *Reuter*, Nankin, 8 de gener de 1931, les duanes de Xangai haurien decomissat, en 1929, 5.000 unces de cocaïna, 3.000 unces d'heroïna, 10.000 tones de morfina i 10.000 xeringues hipodèrmiques—sense tenir en compte quantitats il·limitades d'aquestes substàncies a les quals les Concessions estrangeres ofereixen una porta d'entrada... extraterritorial—. A propòsit d'això, *The China Weekly Review* del 3 de gener de 1931 ressenya l'arribada a Xangai, pel desembre de 1930, de dos vaixells italians dintre els quals hom descobrí heroïna per valor d'un milió de dòlars; aquella mercaderia anava adreçada a firmes de Xina, de Manxúria, de Corea i dels Estats Units.

⁶ M. Wang King Ky, llavors ministre de Xina a Brussel·les i representant del seu país a la Comissió consultiva de l'opi a la Societat de les Nacions, observava en 1929: "És a partir de l'època... en què les Potències... s'havien compromès... a limitar exclusivament a les necessitats medicals i científiques la fabricació, la importació, la venda, la distribució, l'exportació i l'ús de substàncies tòxiques que l'augment ha estat extraordinàriament ràpid." (*La Xina i el problema dels estupefaents davant la Societat de les Nacions*.—Brussel·les, febrer de 1929. Cf. Butlletí de les Missions, t. IX, pàg. 464, juliol-octubre de 1929.)

⁷ Missatge pontifical al poble xinès, 1er. d'agost de 1928.

A iniciativa del Dr. Wang King Ky, antic ministre de Xina a Brusselles, el qual, en tornar a la seva pàtria, acceptà la presidència de la *National Anti-opium Association*—funcions per a les quals tot el designava—el Comitè executiu d'aquesta associació ha examinat *extensament* la proposició d'una diligència oficial prop del Sobirà Pontifex i ha pregat al Dr. Lon Tseng Tsiang d'ésser-ne el portanveu.

Heu-vos ací en quins termes el Comitè conclugué la seva apellació:

"Les cristiandats catòliques de la Xina senten, sense cap mena de dubte, una gran i vera simpatia per al nostre moviment. Entre els nostres partidaris actius, n'hi ha molts que són catòlics distingits. Llavors de la fundació del nostre organisme Sa Excel·lència el delegat apostòlic de Peiping ens féu l'honor d'expressar-nos la seva simpatia per al nostre objectiu social, i el nostre primer president fou un eminent catòlic de Xina, M. Ma Hsiang-pai, del qual recordem sempre l'interès que porta al problema dels estupefaents. Però ens donem molt bé compte que les cristiandats catòliques de Xina no podrien pas prestar-nos un ajut actiu sense la intervenció de Sa Santedat el Papa de Roma. Donats els desenvolupaments de l'organització catòlica a Xina, és indubtable que llur sosteniment serà de gran importància per al nostre moviment, especialment pertocant l'educació antinarcòtica i la tramesa de rapports sobre la situació en les províncies de l'interior.

És per això que, després d'haver consultat el Reverendíssim Abat de Sant Andreu i amb la seva aprovació, gosem a demanar-vos de sotmetre aquest assumpte, en la forma que estimeu més adient, a l'atenció de S. S. el Papa de Roma, per tal que hi vulgui atorgar la seva simpatia. Ens permetem d'esperar ardentment que l'autoritat de Sa Santedat aconseguirà que les forces catòliques de Xina ajudin lliurement aquest moviment humanitari, i la seva intervenció, n'estem segurs, serà rebuda amb entusiasme pels medis catòlics d'aquest país. En nom del Comitè: Gartfield Huang, secretari general."

El Papa ha parlat: ara tenen la paraula els catòlics xinesos

Hom ha llegit la resposta del Sobirà Pontifex al confiat i respectuós requeriment que el Comitè executiu de la *National Anti-opium Association* va presentar-li i hom ha vist amb quanta de sollicitud s'apressava a manifestar la seva simpatia envers la campanya difícil i "tan digna d'elogi" per a la qual aqueixa gran associació, tan representativa de la societat xinesa, sollicita l'ajut catòlic.

El Papa recorda la preocupació ja antiga de l'Església catòlica per atenuar el flagell contra el qual la Xina es defensa i a l'efecte cita "perquè sigui ben conegut" el decret número 31 adoptat pel Concili de Xangai en el mateix any en què *The National Anti-opium Association* va nàixer.

Hom troba en aquest document el pensament familiar i alhora imperiós de S. S. Pius XI amb referència a l'Acció catòlica: Els Pares del Concili de Xangai decreten l'oportunitat eventual de constituir "Comitès laics per a combatre amb els mitjans més eficaços un ús tan funest." Hom hi adverteix la importància creixent de les delegacions apostòliques, la creació de les quals permet i facilita la unitat d'acció religiosa en l'immens país on l'Església era sola a no poder be-

neficiar-se de l'ajut d'un organisme central. Hom hi troba, també, l'expressió de la confiança del Sant Pare en l'acció del Govern xinès, el qual, fent respectar "el principi d'autoritat", trobarà en "els esforços conjugats" de les missions catòliques i la societat xinesa una base infrangible contra totes les forces de tempesta i de destrucció.

El Papa ha parlat. Ara tenen la paraula els catòlics xinesos, els quals, sota la direcció espiritual de llurs bisbes, han de respondre a l'esforç generós que els és demanat. Han de demostrar, amb llurs actes, el que és i el que pot—"lliurement"—l'Acció catòlica i com serà de fecunda la seva contribució "al benestar social i a la grandesa de llur pàtria"

Tots els catòlics, en resposta de la crida de la Xina, tenen també un deure a acomplir

Però el problema dels estupefaents a la Xina traspasa, en els seus orígens, els límits del territori nacional...

Si la Xina s'adreça a l'opinió pública mundial, si el Comitè executiu de la *National Anti-opium Association*, coneixent la forma moral d'aquesta Església que sap que no és "una estrangera" ni a la Xina ni en cap altre país que sigui; si aquest Comitè, després de madur examen, adreça al Sant Pare una demanda tan commovedora com aquella els termes de la qual ens han edificat i emocionat, podríem nosaltres romandre silencis i inactius?

Ja fa molts anys que el problema de l'explotació dels estupefaents en detriment de la Xina i de certs països termeners es planteja i es torna a plantejar davant la consciència dels catòlics d'Europa. Avui és la societat xinesa mateixa qui, mitjançant un dels seus organismes més representatius de l'opinió pública, demana l'ajut del Papa, a fi d'obtenir el de l'Església catòlica en el seu propi país.

El Papa ha respost. Els catòlics de Xina responen al Papa. Els catòlics d'arreu del món respondran a la societat xinesa.

Xina trobarà un germà en cada un d'ells, puix que per a ells tota causa justa és la causa de Déu, la de l'Església i llur pròpia causa. I aquesta nova manifestació de caritat cristiana i catòlica—inter i supernacional—contribuirà noblement, per la seva banda, a anunciar la pau als homes de bona voluntat.

EL VOT DE LES DONES, per *Mn. Em. de Las Cases*, senador de la Lozère, a "La Vie Catholique", del 9 de juliol de 1932.

La Vie Catholique m'ha demanat, no la meua opinió sobre el vot de les dones, car bé prou que la coneix, sinó les raons invocades per mi i els meus adversaris. Puix que tothom no pot pas llegir l'*Officiel*, hom voldria de mi una llei de resum.

Abans de tot, deixem de banda una important qüestió que actualment no entra en joc. En efecte, no es tracta pas, ara, del vot familiar, sinó del vot de les dones. Jo sóc dels que, de molts anys ençà, en són partidaris. Mentre el meu excel·lent amic Rouleaux-Dugage, arrabassat fa alguns dies, després d'una llarga i penosa agonia, a l'estimació i admiració dels seus, presentava a la Cambra un projecte

sòlid i digne d'ésser adoptat. jo mateix dipositava en 1919 una proposició de llei semblant al Senat.

El vot de les dones és, en primer lloc, i sobretot, una qüestió de justícia.

Què és, doncs, avui dia una nació sinó una associació que comprèn igualment els homes que les dones? Ara bé; en aquesta associació, com en tota associació, els associats, atès que contribueixen a la vida, a l'èxit i a la grandesa comuna, han de gaudir d'un dret de control sobre els directors i el dret també de criticar-los i de jutjar-los.

Especialment França, que viu, d'ençà de més de mig segle, del sufragi universal, no cometria una singular falta d'ortografia i de matemàtica si exclogués del sufragi més de la meitat dels votants?

En l'associació França, no ha representat la dona un paper brillant? No li deu força la nostra reputació?

En la literatura, en les arts, en la ciència mateixa, quants de noms femenins tenim en els llavis!

En el comerç, la indústria, l'agricultura, no ha ocupat la dona un lloc més que honorable?

Al tribunal i en l'administració, no ha admès l'Estat llur acció indispensable al progrés de la nostra cultura?

En els hospitals, quantes d'infermeres coratjoses!

En les nostres colònies, al costat dels colonitzadors, quin estol de dones heroïques!

Durant la guerra, quin bé de Déu de sacrificis esplèndids!

I davant de tals serveis i de tals granses, qui podria cridar a l'univers espalmat: "Res de dones, res de dones!"? Cregueu que un llenguatge així fóra a propòsit per a destacar l'estima dels qui l'empresin.

A aquestes realitats incontestables, quins arguments oposen els nostres adversaris

M. Duplantier ens traça una història sòlidament bastida del paper moral i polític de la dona, però mancada de pietat. S'ha passejat llargament a través de certes febleses i defallències que nosaltres lamentem com ell, però de les quals fou no poques vegades un home el primer culpable, i n'ha estat sempre còmplice després, en la pecadora persistència. Ens ha descrit novament la història dels clubs revolucionaris i ha fet eixir dels llims on semblaven soterrades les ombres de Théroigne de Méricourt i de Mme. Tallien, però ha oblidat Marat i Robespierre. Per a ésser lògic, el vot dels homes hauria de tenir la mateixa sort que creu que s'ha d'imposar a la dona. Qui vol provar massa no prova res.

Els altres oradors antifeministes han donat un gran pas—cal reconèixer-ho—en les recriminacions d'altre temps.

Cap no sosté ja que la intel·ligència femenina és massa feble perquè hom li atorgui el dret de dipositar una papereta dintre una urna...

Hom ha adoptat una altra tàctica. Ara s'ha posat de moda la moratòria.

Hom agita la moratòria contra el vot de la dona.

Quan la dona tindrà la mateixa mentalitat que l'home, quan hom tindrà la certesa que votarà exactament com l'home, llavors, i solament llavors, li donarem una bústia.

A propòsit d'això, la dona podria recordar la sageta que Oront adreçava precisament a una dona:

*Bella Filis: hom desespera
llavors que hom sempre espera.*

Reduir el cervell humà a una idea perpètuament semblant, quan el progrés neix sens dubte d'una tradició, però no d'una rutina, no és pas, em sembla, de desitjar al segle del diari, del fascicle de propaganda, de la T. S. F. i del cinema; és impossibilitat...

Penseu-vos-hi, ens diuen. Mireu que podeu destruir la família si doneu a la dona el dret de votar distintament que el seu marit. I hom preveu a la llar les més abominables catàstrofes. Si creieu que una butlleta—fàcil de dissimular, d'altra banda, per un isolador—pot esfondrar la família, cal defensar als fills i als germans de votar, i de pensar al mateix temps que llur pare i llur germà.

El nostre segle ha esdevingut més tolerant. Brutus matà els seus fills per una querella sobre el Dret constitucional. Tals atemptats, per tals raons, no són ja dels nostres dies. Els assassinats entre homes i dones són freqüents. Els interessos materials o la passió en són les causes habituals. Però cap diari no ha pogut revelar en aquests crims una causa política.

La justícia del vot de la dona és tan evident que de vint any ençà no ha fet sinó augmentar el nombre de països que l'han adoptat. En 1932, més de 40 nacions han concedit a més de 300 milions de dones el dret de prendre part en la direcció dels afers públics.

Entre aquests països figuren els més avançats en la civilització mundial. Negligir llur exemple fóra pueril.

A Europa, tots els nostres veïns, tret de tres—i res no prova que no s'ajuntaran amb els altres—figuren entre els feministes.

Nosaltres mateixos, som unànimement hostils a aquesta reforma? Consultem els nostres mestres més admirats: Hugo i Lamartine pels pensadors; Viviani i Briand pels polítics traspassats; Herriot, Bouisson, Genouvrier i François-Saint-Maur estan d'acord amb nosaltres.

La Cambra dels diputats, en quatre ocasions diferents, s'ha pronunciat a favor del vot de la dona, i això amb majories imposants: 435 vots contra 95.

Unicament el Senat vacilla encara; però, en la seva darrera consulta, el vot de la dona sols fou refusat per 22 vots de majoria.

La idea de Justícia fa via. Com es pot concebre que el vot de les franceses no triomfarà en la nostra nació tan profundament saturada d'esperit de justícia?

Restava la suprema esperança dels partidaris de la moratòria. Les dones no estan preparades per a votar, no tenen els coneixements necessaris de la nostra organització cívica.

M. Marraud demanava només un xic de paciència en 1927. Cinc anys han transcorregut i m'abelliria força de saber què han fet durant aquest període els nostres adversaris per conèixer l'acció de la dona destinada a votar.

Ignoren els nostres adversaris el treball ininterromput de la futura electora. A l'escola hom li ha ensenyat el dret cívic com als nois. Als exàmens que han de classificar els francesos al rang d'una selecció, no s'han adonat del lloc que hi ocupen

les noies, fins al punt que certs joves es planyen d'una concurrència que és, en realitat, una felicitat i fecunda emulació?

I de les organitzacions de dones que han aplegat ja a llur redós moltes centes mil adherides i a les quals acaben d'unir-se els membres de la Confederació dels Antics Combatents, no en saben ni n'han sabut res els nostres adversaris? No n'han conegut ni els diaris, ni la propaganda, ni les conferències, ni els congressos; és a dir, no s'han preocupat ni de llur saber ni de llur esperit.

El senyor President de la República, arran de la seva recepció a l'Alcaldia de París, deia: "París és la ciutat del pacifisme i de l'heroisme." Els qui assistiren, el 4 d'agost de 1914, a la partença dels francesos vers els camps de batalla, saben que totes les dones de França eren igualment dignes de lloança. En aquell comiat, mares, germanes, esposes i filles, als besos que els adreçaven aquells qui, en tan gran nombre, no havien de tornar mai més, responien—corferides, però—amb un somriure de coratge i d'heroisme..., prometença certa de la victòria final.

En llegir els programes dels òrgans femenins actuals, pot aplicar-se un mot semblant. Les dones són, alhora, realistes i idealistes.

Realistes, perquè saben molt bé que, per realitzar obra fecunda no n'hi ha pas prou amb sostenir un progrés quimèric amb "parrafades" eloqüents.

La dona sap que el bon pagès no aconseguiria una collita útil si es limités al gest angust del sembrador sense haver preparat la terra amb l'arada i haver-la esterrossada, oi més, a cops d'arpiot.

La dona, quan emprèn una reforma útil, no està satisfeta fins que la veu completament realitzada... El seu pensament no té res d'imprecís. Sap que qui molt abraça poc estreny i procedeix amb un treball prudent i fèrtil.

Defensora innata de la família, la dona rodeja el pre-infantament de primer antuvi, i després el nou-nat, de les atencions que han d'assegurar-li la vida; combat les habitacions malsanes, l'alcohol i la immoralitat.

La defensa més eloqüent que es pot fer del vot de la dona és remarcar tot el que han assolit per a vèncer aquests flagells les dones de Suècia, de Noruega, de Dinamarca, etc.

Quina lliçó es desprèn d'aquest estudi teòric i pràctic!

La dona és, també, idealista.

Per aconseguir la pacificació social no compta pas amb l'odi i la violència. Ben al contrari. La seva arma és l'amor i la dolcesa; i ama millor la higiene que la cirurgia.

Recórrer als genissers o fer ús de les metralladores per apoderar-se de la propietat privada?... Fer-la passar, directament o indirectament, a mans de l'Estat, és a dir, de l'equip que ocupi momentàniament el poder? Jo no he sentit sostenir enlloc, en els programes o congressos femenins, aquesta tesi.

L'odi, és veritat, pot desalar-ho i enrunar-ho tot... Però reedificar, després, és altra cosa...

L'Estat és més bon productor de riquesa que la iniciativa privada?... Li serà tan fàcil de repartir com hom creu aquesta riquesa, quan s'aixecaran davant seu grups amenaçadors que li imposaran llurs voluntats o l'anorrearan amb llur vot, llur vaga o llurs moviments revolucionaris?

I, després, és que ací baix no hi ha res més a guarir que la misèria material. El mos de pa que hom distribueixi després d'una llarga espera en una sala plena de

gom a gom, no tindrà un gust ben amarg si no va acompanyat d'un mot d'amistat o de tendresa? És que per ventura la misèria moral no és tan penosa com la misèria material?

Una obra femenina ben francesa s'ha consagrat a aquesta tasca; consisteix, aquesta obra, a exigir dels seus merbres un petit favor, una senzilla obra bona acompanyada cada dia... Coppée havia dit: "El secret de la felicitat és de fer venturosos als altres". La B. A. posa en execució aquesta màxima.

Una altra fletxa encara que no pocs duen a llur buirac: no s'és afirmat que donar el vot a la dona equival a lliurar el país als capellans?

M. Bachelet, les idees del qual no coincideixen pas completament amb les nostres, car es declara republicà socialista, ha respost a aquesta al·legació recolzant-se en l'exemple actual dels països on les dones voten. Segons les estadístiques, el vot de les dones, lluny d'encendre guerres religioses, n'ha finit, per contra, algunes, com a Holanda i a Anglaterra...

Després de tot, si la dona trobés en la idea religiosa la força que aquesta comporta, no hauria trobat la solució de la qüestió social?

En certa ocasió, a la tribuna del Senat vaig comparar l'Encíclica *Rerum Novarum* amb el Títol IV de la Societat de les Nacions. Els meus col·legues d'esquerra constataren aleshores que l'Encíclica *Rerum Novarum* era, dels dos documents, el més generós.

Aquesta constatació consagrava les paraules de Clemenceau:

"Si tots els catòlics ho fossin de veritat, no hi hauria ja qüestió social, per tal com no hi hauria més malaurats." El dia en què pronuncià aquests mots, M. Clemenceau resumia tota la història del catolicisme, la més fraternal de totes les religions. No és, en efecte, la civilització cristiana que ha adoptat per programa aquests tres mots amb els quals, fa pocs dies, M. Groussau finia a la Cambra dels Diputats el seu superb discurs: Llibertat, Igualtat, Fraternitat?

LES IDEES I ELS FETS

VIDA RELIGIOSA I MORAL

L'ESGLÉSIA I CERTS PRETESOS FETS MERAVELLOSOS.—Un recent decret de la Sagrada Congregació del Concili (7 de juny passat) demostra la cura amb què l'Església vol que es procedeixi abans d'admetre el caràcter sobrenatural de certs fets. Reprova aquesta disposició canònica la pràctica de molts Santuaris que publiquen una copiosa informació de les gràcies i favors celestials obtinguts pels devots del Sant o de la Imatge miraclera que s'hi venera, sobretot si s'estableix un nexa massa íntim entre la gràcia assolida i l'almoina donada. Mana la Sagrada Congregació que els Ordinaris només permetin la publicació d'aquelles gràcies que, després d'un diligent examen, presentin uns signes de credibilitat que els facin dignes de fe, i que no es faci cap al·lusió a l'almoina donada per obtenir-les.

Cal que la premsa catòlica tingui ben present aquesta disposició que, encara que donada per a les revistes de propaganda dels Santuaris, és una òptima norma directiva per als casos anàlegs. Convé, doncs, no anticipar-se al judici de l'Església, i no admetre fàcilment la realitat de certes aparicions i manifestacions sobrenaturals, ni l'autenticitat de revelacions i profecies, imatges prodigioses, etc. L'esdevingut amb els pretesos miracles del P. Pio de Petralcina hauria de fer més cauts a certs escriptors catòlics que pertot arreu veuen manifestacions sobrenaturals que després disten bon xic de comprovar-se.—M. R.

LA UNIÓ DELS CATÒLICS PORTUGUESOS I L'EX-REI MANUEL.—La mort sobtada del darrer rei de Portugal, Manuel II, traspassat a Londres el dia 2 de juliol, ha produït al país una profunda emoció i belles manifestacions de simpatia envers el rei destronat, el patriotisme del qual era ben palès i ha quedat confirmat amb el seu testament, en el qual deixa a l'Estat portuguès la seva immensa fortuna.

L'ex-rei era, abans que tot, catòlic i portuguès: la seva aspiració no fou la reconquesta del tron, sinó la unió de tots els portuguesos, especialment els catòlics, sota el lema de *Déu i Pàtria*. Perquè es vegi com entenia aquesta unió citarem un paràgraf d'una lletra seva adreçada a l'Arquebisbe d'Evora a començaments de l'any 1927: "L'error és que hom no serveix Déu ni la Pàtria, sinó que hom se serveix de Déu i de la Pàtria. Aquesta inversió de termes ha creat el programa que ha portat el país i la religió a l'estat desconsolador en què es troba. Es lluita, no per Déu i per la Pàtria, sinó pels interessos individuals i particulars." Aquestes idees de l'ex-rei són perfectament aplicables als partits polítics d'altres nacions que pretenen agavellar el Catolicisme.—M. R.

NOVES DADES SOBRE LA PERSECUCIÓ RELIGIOSA DE MEXIC.—Ma'grat de l'actitud transigent de l'Episcopat, tots els Estats de la Confederació van limitant el nombre de sacerdots autoritzats per a exercir el culte catòlic. Cal afegir a la llista, que ja comença a ésser llarga, els Estats d'Hidalgo i el de Mèxic, que no cal confondre amb el territori federal format per la ciutat de Mèxic i la seva rodalia. Al primer d'aquests Estats sols podrà haver-hi un sacerdot a cada municipi; a l'altre, que té 880.000 habitants, els sacerdots autoritzats són només que 34.

Un dels llocs on aquestes disposicions han pres un caràcter més sectari és a l'Estat de Michoacan, que comprèn les diòcesis de Morelia, Tacámbaro i Zamora, i té una població de 936.000 habitants. La llei de 12 de maig d'enguany, que ha començat de regir el dia 13 de juny, només autoritza un sacerdot per cada 33.000 habitants, distribuïts de manera que no n'hi poden haver més de 3 en cadascun dels 11 districtes en què es divideix l'Estat, i que ningú no pot exercir fora de la demarcació assignada.

El més greu d'aquesta llei és el seu esperit contrari a la Jerarquia. Diu l'article 4: "L'Estat no reconeix la personalitat de les associacions religioses anomenades Esglésies; per això el Govern no reconeix cap mena de jerarquia ni d'organització jeràrquica en les susdites Esglésies com són els arquebisbats, bisbats, etc., i considera els ministres del culte com uns professionals subjectes a les disposicions que reglamenten la professió que exerceixen. Per consegüent, l'Estat no registrarà cap ministre de qualsevol culte que en el territori hagués exercit o representat una autoritat jeràrquica del seu ministeri, com arquebisbe, bisbe o delegat."

Tots els sacerdots han d'inscriure's en el municipi de llur residència i les autoritats civils trien els que han de rebre autorització, els quals només poden exercir el culte dins les esglésies i no poden viure en les rectories, que han estat destinades a usos de caràcter públic. El Delegat Apostòlic, Mons. Ruiz i Flores, que és arquebisbe de Morèlia, ha protestat contra aquesta llei que, a més de vexatòria, és anticonstitucional, però, per ara, de res no li ha valgut. En canvi, el President Portes Gil ha tramès una circular als Prelats pregant-los que no permetin l'exercici del culte catòlic als sacerdots no autoritzats pel poder civil, puix que, si ho fan, els empresonarà, cosa que, per a'tra part, no serà nova a la història de Mèxic.

Paral·lelament a aquesta actuació contra el culte catòlic se'n desenvolupa una altra contra l'escola catòlica. L'article 3 de la Constitució de Querétaro mana que sigui laica l'ensenyança donada als establiments oficials i a les escoles particulars d'ensenyament primari. A l'ombra d'aquesta omisió del text constitucional, s'han conservat algunes institucions catòliques d'ensenyament secundari; per a donar valor acadèmic als estudis que s'hi fan, cal que estiguin incorporades a algun establiment oficial, incorporació que el Govern atorga mitjançant certes condicions. El ministre d'Instrucció Pública vol que una d'elles sigui el caràcter laic del col·legi, puix que—diu—des del moment que està incorporat a un es-

tabliment oficial participa d'aquest caràcter i, per tant, ha d'ésser laic com ells. El decret que, amb el pretext d'interpretar l'article 3 de la Constitució l'estén a casos no compresos en ell, no ha arribat a publicar-se, però, per sota mà, es fan tota mena de pressions sobre els col·legis particulars perquè renunciïn el caràcter de catòlics.

El ministre d'Instrucció Pública és Narcís Bassols, professor de Dret Constitucional a l'Escola nacional de Jurisprudència, que fins ara havia actuat com a catòlic militant. Pel desembre passat féu unes declaracions en què, mica ençà mica enllà, va dir: "La religió és un perjudici; la mort d'aquest perjudici és la conseqüència automàtica de l'educació de les masses: n'hi ha prou amb mostrar al poble, per mitjà dels rudiments de la cultura, l'absurditat del perjudici religiós, perquè giri l'esquena als seus explotadors. El Catolicisme és el gran obstacle que s'oposa a la salvació dels proletaris mexicans." L'apostasia li ha valgut una cartera ministerial.

Ja es pot comprendre el que són les escoles oficials dirigides per aquest renegat. A l'Estat de Tabasco, els professors oficials expliquen en un manifest l'actuació de l'escola racionalista tal com ells la conceben i practiquen; el primer objectiu és la desaparició de les religions, això és, del sobrenatural. A Veracruz, el governador Tejeda no es queda ençà: no en té prou dels mestres oficials sinó que ha format uns equips de conferenciants que han de dedicar-se a desfanatitzar el poble. Una de les entitats que empra en aquestes tasques de propaganda anticatòlica és la Lliga femenina lliberal evolucionista: totes les senyoretes que ocupen càrrecs en l'administració n'han de formar part; si s'hi neguen es prescindeix de llurs serveis.

A l'Estat de Querétaro, el governador Sadurni Osornio va clausurar el Seminari amb el pretext que era un centre de propaganda sediciosa, i el dia 1 de maig, que enguany es va escaure en diumenge, va fer tancar totes les esglésies per tal que la cessació del treball fos més completa. Per evitar raons, el Bisbe va dispensar els fidels de l'obligació d'oïr missa. —M. R.

MOVIMENT SOCIAL

LA SETMANA SOCIAL DE LILLE.—Com havíem anunciat al fascicle de maig, el dia 25 de juliol va començar a la Universitat Catòlica de Lille la XXIV sessió de la Setmana Social de França, dedicada a l'estudi d'*El desordre de l'economia internacional i el pensament catòlic*. Cap Setmana Social no havia vist l'afluència de personalitats que ha vist aquesta. Pot dir-se que hi assistiren representants de tot França, i el nombre d'estrangers fou verament inacostumat. Els 2.500 llocs de la sala

foren insuficients per a encabir la gentada enorme que hi acudí. Aquesta concurrència extraordinària donà també molt de relleu als actes religiosos organitzats, als quals assistiren dignitats eclesiàstiques, entre elles Mons. Maglione, Nunci Auostòlic, i el Cardenal Lienart, Bisbe de Lille.

Sota la presidència d'aquest, acompanyat de Mons. Baudrillart, rector de l'Institut Catòlic de París, va pronunciar el discurs inaugural el senyor E. Duthoit, president de la Setmana Social, va dissertar sobre *el concepte cristià de l'ordre econòmic internacional*, i va indicar que les causes principals de la present crisi són l'exagerada tendència dels Estats a constituir economies tancades, la sobreproducció i el desenvolupament del crèdit. En mig, però, dels danys produïts per aquestes causes es pot entreveure una solució: la inflació dels crèdits i la consegüent impossibilitat de pagament ha portat a enteses internacionals i al mutu auxili entre les banques d'emissió de diversos països; també les economies tancades poden portar a enteses internacionals entre els productors d'articles similars, la sobreproducció pot portar una baixa de preus a la menuda i una elevació del nivell de vida de tots els estaments socials.

En les sessions successives, els encarregats de les diverses ponències varen desenvolupar altres temes relacionats amb la crisi i els seus remeis. El professor Danel va comparar aquesta crisi amb les anteriors i atribuï el desordre present a les imprevisions i als errors derivats de l'abús de la llibertat individual. El professor de Menthon, després d'exposar les causes de's antagonismes econòmics internacionals, va indicar la necessitat de la col·laboració entre les nacions, de la qual són un esbós les enteses comercials i creditícies. El P. Desbuquois, S. I., i el diputat Lesolle demostraren la culpa del capitalisme en l'augment excessiu dels preus i la impotència del socialisme per a solucionar la crisi. M. Tournaux va demostrar amb dades estadístiques que la crisi no pot imputar-se a l'augment de la població. El Rvdm. P. Gillet, Mestre General de l'Orde dominicana, i el P. Delos del mateix Orde, varen tractar de la caritat i de la justícia en les relacions econòmiques internacionals i de la posició de l'Església en front dels problemes socials. Tots els conferenciantes feren freqüents al·lusions a les Encíclics pontificies, sobretot a les dues més recents, *Quadragesimo anno* i *Caritate Christi*, demostrant amb això que la doctrina catòlica il·lustra la intel·ligència humana, àdhuc en les qüestions d'ordre purament natural.

Foren dedicats dos cursos a l'examen de dos aspectes financers de la crisi. Pierre Bayart, professor de la Universitat Catòlica, de Lille, explicà el mecanisme del crèdit internacional, la confusió que hi produïren la guerra i la post-guerra i la disgregació que se'n seguí. Gaston Leduc, professor a la Facultat de dret de la Universitat de Caen, examinà el problema de l'or. Palesà el paper de l'or com a moneda internacional, i el seu mecanisme relativament simple abans, que quedà desencertat per la guerra. El P. Garrigou-Lagrange, professor a la Facultat de Dret de la Universitat de Bordeus, criticà vivament la política d'anarquia econòmica practicada avui dia. El senyor Eblé parlà de les enteses industrials. A. Boissard

constatà que l'emigració d'homes continua avui dia provocada generalment per raons d'ordre econòmic.

Des d'un punt de vista francès, el senyor Hitier, professor de l'Institut nacional agrònom, s'ocupà del problema del blat; i el senyor de Previmbot, president del Comitè central de les Mines de carbó de França, evocà les dues crisis agudes que en vint anys han travessat les mines de carbó franceses, i s'ocupà de la solució de les dificultats presents.

Les tres darreres lliçons foren dedicades a estudiar la manera de remeiar la crisi. El R. P. Arnon, agregat a l'Oficina Internacional del Treball, demostrà que la tesi que augmentant la producció s'augmenta el consum, no és més que una solució il·lusòria. El que cal és donar una vigoria real a una solidaritat internacional, basada en les prosperitats nacionals, i no sobre una concurrència desenfrenada. El R. P. Danset, subdirector de l'Action Populaire, tractà de l'economia dirigida. Fa molt de temps que la doctrina social catòlica ha donat la fórmula d'aplicació d'aquesta doctrina: l'associació lliure en la professió organitzada; ço que ve a dir que l'organització corporativa s'ha de posar com a base de la reforma econòmica, però que no pot deixar-se abandonada a ella mateixa; correspon a l'Estat de donar-li forma legal i un principi directriu, i d'orientar les seves intencions en un sentit d'interès general.

L'eloqüent i savi rector de l'Institut Catòlic de Tolosa, Mons. Bruno de Solages constatà el desordre de l'economia mundial, i, per a remeiar aquest desordre, la necessitat d'organitzar-la. L'organització a promoure ha d'ésser la civilització humana; és a dir, una tendència a la igualtat fraternal, un esforç vers l'espiritualitat, la subordinació de la màquina a la vida de l'home, la reducció de les hores de treball, i el bon ús dels lleures. Aleshores hom podria tractar de coordinar les economies nacionals, perquè es completin i s'acordin segons el deure que tenen d'universal col·laboració.

Foren celebrades, encara, moltes altres sessions de vetlla i lliçons d'informació, en les quals intervingueren rellevant personalitats, i que obtingueren èxits brillants i entusiastes.

Deixant per a un altre lloc de la revista l'estudi detingut de les doctrines exposades en aquesta *Setmana*, completarem aquestes notes informatives amb el text de les Conclusions llegides i aprovades el dia 31, a la sessió de clausura després del discurs de comiat de l'esmentat Monsenyor Bruno de Solages.

1.—És un fet d'observació l'existència d'unitats econòmiques nacionals que s'organitzen, es fan la competència, es defensen i es disputen els camps d'expansió i de conquesta. La història demostra la *interdependència*, cada dia major, de les economies nacionals.

2.—En el pla econòmic, les nacions han passat sovint de la concurrència sense fre a assaigs més o menys eficaços i perllongats d'organització. La crisi actual no és únicament la manifestació d'un desordre profund, sinó que marca un esforç per a corregir aquest mateix desordre i ordenar millor la vida econòmica internacional. Mentre els antago-

nismes han pres un caràcter més violent, la *collaboració* ha esdevingut més indispensable.

3.—La crisi actual presenta alguns dels caràcters de les crisis precedents anomenades cícliques. Té, però, una *gravetat extraordinària* per la seva extensió i la seva durada; per això mateix planteja el problema de la coordinació de les economies. Per raó dels nombrosos factors psicològics, morals i polítics que s'hi barregen la crisi present exigeix un examen lleial del valor de la *civilització* dominant.

4.—*El sistema capitalista*, segons l'expressió de Pius XI, no és reprovable de si mateix. La seva ineficàcia, en la crisi actual, deriva de l'abús que s'ha fet del seu principi fonamental: la lliure recerca del profit individual per mitjà de la concurrència. La lliure concurrència és útil i necessària, però mai no pot constituir la norma reguladora de la vida econòmica.

Per això l'individualisme tendeix a engendrar crisis i a rompre l'equilibri entre els dos valors econòmics essencials: el poder d'adquisició i la capacitat de producció. La tasca més noble del capitalisme hauria de consistir a organitzar la disciplina de la llibertat en la recerca del profit: no salvarà la llibertat si no és espiritualitzant-se.

5.—Quant al socialisme, que tendeix, no a organitzar la disciplina del profit, sinó a suprimir-lo posant en comú els mitjans de producció, menysconeix l'essencial de la dignitat de la persona humana. Aquesta, que és racional i lliure, no pot estar sotmesa, en la seva activitat econòmica, a un règim de coacció contínua sense que quedi amenaçat l'equilibri entre la producció i el consum.

6.—*El pensament cristià* té el dret de fer sentir la veu en el debat doctrinal suscitat per la crisi present. L'Església, excellent coneixedora de la natura humana, invita els individus i els pobles a realitzar en els afers temporals l'ordre i la cohesió requerides per la naturalesa, i que la mateixa Església, encarregada de guiar els homes en la vida sobrenatural, realitza plenament en el seu camp d'actuació.

7.—L'Església, guardiana de les coses de l'esperit, constata que els homes—especialment en el camp dels negocis—tendeixen a deixar-se guiar per un separatisme funest que exclou de les coses temporals l'element espiritual. Com que justament l'oblit de la justícia i de la caritat, conseqüència del triomf de l'individualisme en el terreny dels afers, és el que, de mica en mica, ha romput l'equilibri econòmic del món, cal reconèixer la *primacia de la justícia i de la caritat* en les relacions econòmiques.

8.—La idea central que els recents documents de la Santa Seu posen de relleu aplicant-la a l'ordre econòmic nacional i internacional, és la del *bé comú*, clau de volta d'un sistema de doctrina que dona la justa part a la llibertat i evita els seus excessos. El bé comú és el fi de l'organització econòmica. Apella a la llibertat dels individus i dels grups interessats i a una virtut que en totes les societats regula els deures de llurs membres envers el bé comú: la *justícia social*. Aquesta és la que ha de regir el vast conjunt orgànic de la vida econòmica internacional.

9.—La confiança—que és l'ànima del crèdit i del canvi—es basa principalment en idees i sentiments generals, fonaments de la moralitat. Hi ha, entre cristians, un principi suprem de confiança mútua fundada en una moral universal. Per això, la doble represa dels canvis i dels esmerços internacionals exigeix, al costat de mitjans tècnics insuficients, un esperit d'entesa i de col·laboració que suposa una renovació cristiana dels esperits: la solució no ha d'ésser solament internacional, cal que sigui catòlica; el mitjà precís, indicat en els documents pontificis, és l'*Acció Catòlica especialitzada* en cada medi social, i especialment entre els cercles dirigents de l'economia.

10.—A la llum d'aquests principis cal cercar els elements d'una *política internacional del crèdit*, de la *moneda*, de's *canvis*, de les *enteses industrials*, de l'*emigració*. Quan es tracta, per exemple, de concertar emprèstits de consolidació i crèdits de socors; de millorar el funcionament del patró or i de constituir una mena de comunitat monetària entre les potències; d'assegurar la marxa regular de les enteses industrials; d'adaptar o d'alleugerir, amb freqüents revisions, els drets de duana; d'endegar els moviments de població, les emigracions humanes, col·lectives o individuals, tots aquests objectius exigeixen una doble xarxa d'institucions professionals, nacionals i internacionals. L'armadura moral d'aquestes institucions és la justícia social.

11.—El *carbó*, exemple característic, mostra que aquesta deu de força ha d'ésser extreta, transportada i organitzada en condicions de seguretat, de regularitat i d'equilibri que exigeixen una organització racional en el doble camp nacional i internacional.

12.—L'exemple del *blat* posa també de relleu el caràcter internacional de la crisi present. Tot i salvaguardant amb la major cura la primàcia de la terra en la seva economia nacional, França no pot desinteressar-se de la sort de's països agrícoles on la crisi revesteix una gravetat extraordinària: les mesures adients per a ajudar aquests països han de tenir, evidentment, un caràcter internacional.

13.—Interessa al vertader progrés de l'economia humana, no treure clients als competidors, sinó estendre el *consum*, multiplicar el poder adquisitiu a tot el món, posant així remei a la misèria de la gran majoria del llinatge humà que manca del necessari. Són, doncs, de primera actualitat els projectes de *valorització de les colònies*, dels *països nous*, de l'*Europa oriental*, projectes que no tenen vertadera eficàcia si, per exemple, la colonització no s'inspira en un ideal elevat del servei del bé comú.

14.—El nom d'*Economia regulada* enclou un concepte que, mal comprès, portaria al socialisme d'Estat, però que, inspirat en els ensenyaments pontificis, disciplinaria la llibertat sense destruir-la. La missió essencial de l'Estat consisteix, no a prendre ell mateix la direcció de l'economia, sinó a regular la situació legal de la *institució corporativa*. D'aquesta manera l'Estat orientaria el món econòmic vers les solucions corporatives que donen la iniciativa a l'actuació dels interessats, i no envers les solucions dictatorials. Totes les intervencions a què el servei

del bé comú crida el poder públic serien preparades per la col·laboració efectiva dels individus, de les corporacions, de les regions i del poder central.

15.—En el camp internacional, l'ordre econòmic exclou l'isolament en economies tancades, tant com la fusió de les diverses economies nacionals en una sola. Aquestes han d'informar-se, de posar-se d'acord i de completar-se tenint present un fi que ultrapassa el fi econòmic: la difusió de la civilització humana segons el concepte cristià que tendeix a una major fraternitat i a una comunitat espiritual més íntima entre els homes.

Amb el que deixem consignat, creiem haver donat una idea del treball seriós i fecund que es portà a terme a Lille durant aqueixos dies, presidit per un alt esperit científic i sobrenatural, que amb raó ha pogut fer considerar aquesta XXIV Setmana Social de França com la manifestació més remarcable del moviment social catòlic en el que va de segle.—
M. R. i J. M.

MOVIMENT INTERNACIONAL

EL PENSAMENT CRISTIA SOBRE EL PROBLEMA DE LES MINORIES NACIONALS.—L'actitud adoptada per un important sector de *las derechas españolas* en la discussió de l'Estatut de Catalunya, dona actualitat a l'opinió exposada sobre aquesta importantíssima qüestió per la *Union catholique d'Etudes internationales*, de l'activitat de la qual ha parlat diverses vegades aquesta Revista.

En 1929, aquesta institució va crear una Comissió de Minories, la qual va encomanar a la Comissió d'Estudis jurídics de la *Union*, presidida pel comte Rostworowsky, jutge del Tribunal internacional de la Haia, l'estudi d'aquest problema, la redacció d'unes conclusions que expressessin el pensament de la *Union* sobre la qüestió. La Comissió jurídica va recollir el parer de tots els grups nacionals adherits a la *Union* i el de diverses persones autoritzades. Prenent per base aquesta copiosa documentació, el P. Delos, professor de la Universitat catòlica de Lille, formulà una primera relació que fou examinada i discutida en dues sessions del Comitè internacional de la *Unión*. El resultat d'aquests estudis fou un esquema de Declaració, redactat pel P. Delos, que fou examinat per una subcomissió reunida a Ginebra durant la Segona Setmana catòlica internacional, celebrada pel setembre de l'any 1929.

Fruit d'aquestes deliberacions fou una Declaració que fou tramesa als grups nacionals de la *Union* perquè hi fessin observacions i proposessin esmenes, que foren examinades i discutides a Friburg pel gener de 1931.

La Declaració, amb les esmenes acceptades, fou tramesa per segona vegada als grups nacionals. Mentrestant, del 13 al 20 de setembre del mateix any se celebrava a Ginebra la Tercera Setmana catòlica internacional, en la qual el P. Delos va pronunciar una important conferència sobre aquest problema ¹. Finalment, a 15 de novembre, la *Union* va acordar que la Declaració es publicués com a apèndix del volum que conté els treballs de la Tercera Setmana catòlica internacional.

La Declaració va precedida d'una nota en què diu que és fruit dels estudis empresos col·lectivament per catòlics de diverses nacionalitats, que no pretén d'esgotar el tema i que vol ésser i és "l'opinió ponderada d'alguns catòlics, no l'expressió del pensament catòlic en general". Heus ací el text d'aquesta interessant *Declaració*.

"En el present treball, la *Union catholique d'études internationales* es limita a assentar principis especialment de caràcter jurídic, sense perjudici de desenvolupaments ulteriors: queden reservats els drets de l'Església que es desprenen de la seva doctrina tradicional.

1.—La Unió catòlica d'Estudis internacionals, fidel als principis de filosofia natural i de sociologia que constitueixen la base racional de la doctrina catòlica, reconeix que la comunitat de cultura i de costums produïda per la Nacionalitat engendra drets i deures dels individus, dels grups nacionals, dels Estats i de la societat organitzada de les nacions.

2.—L'ambient nacional és per a l'home un ambient natural que, en la seva forma completa, ve a ésser com una extensió de l'ambient familiar damunt una base espiritual, cultural, ètnica i territorial. Això exerceix damunt seu una acció educativa i estabilitzadora, moralment necessària per al desenvolupament de la personalitat humana. Aquest servei prestat a la persona humana és el fonament dels drets naturals de què gaudeixen els grups nacionals i llurs membres.

3.—D'acord amb la filosofia cristiana, que no reconeix altres drets absoluts que els de Déu i els que té la persona humana en virtut de la seva semblança amb Déu i del seu fi diví;—d'acord també amb la moral social que basa el dret de les institucions, de la societat i de l'Estat en llur finalitat humana (el servei de la persona humana);—la Unió catòlica d'Estudis internacionals declara que, tant e's drets de la nacionalitat com els de l'Estat, són essencialment relatius i limitats, puix que estan ordenats a la funció humana que els ha assenyalat la Providència i limitats a les exigències d'aquesta funció.

4.—El desenvolupament complet i harmònic de la personalitat humana requereix l'existència d'altres societats, a més de les que es funden en la idea i en el sentiment de la comunitat nacional. Particularment, l'Estat és una societat natural i concreta, i la política cristiana, la sociologia i la moral han determinat, ja fa temps, els seus fins i els seus mitjans generals d'actuació.

¹ Al fascicle de maig d'enguany, de LA PARAULA CRISTIANA, pàg. 463, hi ha un extens extracte de la conferència del P. Delos, traduït de *La Documentation Catholique*.

5.—Els drets i els deures que emanen de la nacionalitat s'harmonitzen amb els que imposa el fet de formar part d'una altra societat natural. El principi d'aquesta harmonia és el fi comú de totes les institucions socials, això és, el servei de la persona humana a què totes han de cooperar, cadascuna al seu lloc i amb els mitjans propis i naturals. En l'aplicació d'aquests principis a l'Estat i a les seves relacions amb els grups nacionals subjectes a la seva autoritat, la Unió catòlica d'Estudis internacionals no els considera riva's, sinó col·laboradors la doble actuació dels quals ha de posar-se al servei d'un mateix fi últim. No hi ha, doncs, contradicció en la fidelitat d'una minoria nacional a la pròpia nacionalitat i a l'Estat de què forma part.

6.—Els membres d'un grup nacional tenen envers l'Estat de què són súbdits tots els deures i obligacions de consciència que la moral i la política cristianes imposen als ciutadans; gaudeixen, però, de tots els drets que l'una i l'altra concedeixen a l'home i al ciutadà.

7.—La Nacionalitat—única o diversa—dels ciutadans d'un Estat és per a ells un patrimoni preciós. Això imposa a l'Estat una sèrie d'obligacions: guardià, protector i servidor de tots els valors humans, ho és particularment dels que constitueixen aquest patrimoni; té, per tant, el deure de cooperar al compliment de la funció cultural i educativa de la Nacionalitat. El seu ajut es manifestarà habitualment en el triple camp familiar, escolar i religiós, perquè les institucions religioses, l'organització familiar i el règim escolar són uns dels mitjans habituals de l'ambient nacional.

8.—El fi de l'Estat és d'ordre *polític*; el de la Nacionalitat, i, per tant, els deures que se'n deriven, són d'ordre *cultural*. La comunitat nacional no engendra, doncs, directament, drets polítics, sinó drets culturals. Però, com que certes institucions, certes modalitats d'organització de la vida social i individual es realitzen amb més eficàcia, amb major conformitat als gustos, a la llibertat i a la dignitat de's interessats quan es fonamenten en la base de la Nacionalitat, el ciutadà pot reclamar de l'Estat un règim polític que assegurí el desenvolupament d'aquestes institucions damunt la base de la Nacionalitat.

9.—Com que la Nacionalitat és una realitat viva, no es pot discutir a un grup, que té una cultura pròpia, el dret de contribuir, amb l'aportació de valors culturals, al desenvolupament dels caràcters nacionals en un sentit favorable al desplegament de la persona humana. Resta exclosa qualsevol forma de pressió d'un grup nacional sobre un altre.

És, per tant, reprensible l'assimilació, si aquesta paraula significa la uniformació dels costums i de les institucions nacionals mitjançant procediments que no siguin els que els mateixos interessos donen espontàniament a les noves formes de la cultura humana; tant si aquesta assimilació és aplicada per l'Estat com pels grups nacionals que no toleren cap mena de diferenciació. La varietat de les cultures nacionals és una prova de la riquesa de la natura humana, no és per ella mateixa perjudicial a l'Estat, ans bé, pot esdevenir una causa de progrés. El principi de la primacia de la persona humana, que ordena al millor desenvolupament

d'ella l'actuació de les institucions socials, dona un fonament filosòfic al dret de viure segons la pròpia cultura nacional, i prohibeix qualsevol política d'assimilació forçada. Però també exigeix als membres d'un grup nacional que no es recloguin en un particularisme que limiti el desenvolupament de la personalitat humana. Cal que tant els Estats com els grups nacionals, en llurs mútues re'acions, tinguin sempre ben presents els deures que deriven d'aquest doble principi.

10.—Pertoca directament a l'Estat d'assegurar, sota la seva responsabilitat, les condicions de desenvolupament normal dels grups nacionals subjectes a la seva sobirania.

11.—El fi perseguit per l'Estat requereix l'organització d'un règim internacional. Pertoca a la societat internacional organitzada la missió d'exercir el control jurídic i moral sobre l'actuació dels Estats, sobretot en matèries pertocants a la Nacionalitat.

12.—Per tal d'assegurar el respecte dels deures que l'existència de la Nacionalitat imposa als Estats i als grups nacionals, cal donar a aquests drets i a aquests deures una expressió i una garantia jurídica, consignades en la legislació de cada Estat i en el Dret internacional. Garantir sota aquesta nova forma aquesta porció dels drets humans, és un deure moral a què han de contribuir l'actuació lliure dels Estats i l'acció reguladora i coordinadora de la Societat internacional. Particularment, una de les funcions d'aquesta darrera és d'anar fent passar progressivament al Dret positiu nacional i a l'internacional els drets i els deures dels Estats i dels grups nacionals.

13.—Es d'augurar que els representants de les diverses disciplines interessades en el problema de la protecció dels drets de la Nacionalitat (filosofia del dret, dret públic, filosofia social i política, moral) s'esforcin a formular doctrinalment una *Declaració dels drets de l'home*, una part integrant dels quals són els drets nacionals. Es també sumament desitjable que una actuació coordinada s'esforci a cada país a il·lustrar la consciència dels ciutadans sobre la veritable missió de l'Estat i de la Nació, sobre les fonts de llurs drets i de llurs deures, i sobre el principi de dret natural que harmonitza llur acció convergent en bé de la persona humana.—M. R.

RUBRICA DE LA VIDA D'ESPANYA

Una conseqüència pràctica del fallit "pronunciamiento" ha estat la resurrecció d'un estat perillosíssim d'agitació entre els estaments més incultes del país. L'aplanament que havien sofert aquests elements, després de la fallida dels múltiples complots i vagues revolucionàries que havien forjat en un any de República, ha estat substituït per noves ardències revolucionàries, aparegudes amb l'excusa de sostenir una república, que fins ara no s'havien cansat de motejar d'opressora i burgesa. Els palaus dels aristòcrates i les innocents esglésies han pagat les conseqüències d'un complot, del qual—almenys les segones—eren completament absents.

L'extremisme de les masses s'ha canalitzat—llevat dels llocs on s'han promogut disturbis—a exigir la condemna a l'última pena dels compromesos. La contemplació de milers de persones en manifestació amb les pancartes que hem vist aquests dies, ens reportava a la imaginació aquelles escenes de la Revolució francesa, que començà amb el cap de Lluís XVI i acabà amb els dels més furiosos revolucionaris que havien empès les multituds per aquell camí. A la justícia republicana pertoca de defensar el règim. Però a aquesta i a totes les justícies, els cal moure's amb la independència necessària per a emetre sentències que estiguin desproveïdes de qualsevol mena de passió. El Codi de Justícia militar és inexorable—sovint se l'ha titllat de cruel—però als governants, i principalment a la suprema magistratura de la República, els pertoca—amb la gràcia de l'indult—de llimar les seves terribles sancions. Nosaltres així aconsellàrem que ho fessin, a profit de la definitiva pacificació dels esperits.

* * *

El ritme de les Corts s'ha accentuat per raó de la mateixa reacció que motivà la tragèdia del 10 d'agost. El fet d'anar el moviment principalment dirigit contra la implantació de l'Estatut de Catalunya ha donat als parlamentaris tal agilitat en tractar-se d'aquest afer, que hem guanyat més articles en una setmana de discussió que en els tres mesos que portàvem discutint. I es comprèn. El Govern i els diputats topaven, en tractar aquest punt, amb un sector d'opinió—que nosaltres reputem equivocat—que veia alçar-se darrera l'Estatut poc menys que el fantasma d'alta traïció. Mancat aquest sector de la seva natural expressió en l'estadi de la premsa, no ha tingut manera, aquests dies, d'oposar-se a la tasca que es realitzava al Palau dels Diputats. Els catalans ens hem beneficiat d'una mesura governamental, encara que nosaltres, en el nostre fur intern, la qualifiquem d'antidemocràtica.

Han restat sols en la seva actuació antiestatutista l'infadigable Royo Villanova i els pocs diputats republicans de la minoria de l'Ortega i Gasset. Ni els diputats agraris ni els radicals no han gosat a oposar-s'hi, suscitant les inacabables votacions nominals. Això ha permès la seva aprovació pel còmode sistema de l'aclamació. Mancat d'ambient dins la Cambra, Royo y Villanova ha hagut de desar els seus acudits per a millor ocasió i la seva oposició no ha passat de protocolària.

L'esperit dels articles aprovats, no és, però, més falaguer per Catalunya que els dels que han passat a través de les innúmeres esmenes i votacions. Responen al criteri de la Comissió, que, certament, no es mostra lliberal en l'atorgació de facultats. Però, en fi, donat el pensament que tenen format de l'autonomia els espanyols, no podem per ara esperar gaires més atribucions. Als futurs governants d'una Catalunya autònoma, els tocarà de convertir l'aridesa de l'Estatut que ens donin en un camp de vastes realitzacions fructíferes per a l'esdevenidor de la nostra terra.

* * *

L'actitud inoperant que han vingut mantenint els delegats del Govern central ha permès de perpetuar-se—al cap d'un any d'iniciat—al conflicte dels rabassaires. La circumstància d'estar circumscrita aquesta modalitat de contracte agrícola a la comarca del Penedès, fa que la totalitat de la gent, començant pel Govern, tingui un concepte erroni del seu plantejament. Tothom s'imagina el rabassaire com un pobre pària de l'agricultura moderna, sotmès al caprici d'un amo. I, certament, és ben al contrari. No direm pas que la seva situació sigui la d'un potentat, però sí que tots els altres pagesos sotmesos a altres formes d'explotació agrícola, de bon grat s'hi canviarien.

Esperant una Reforma agrària, que certament no els comprendrà, han començat a aplicar-ne una de "sui generis" que consisteix a quedar-se el 50 per 100 dels fruits que lliurement havien estipulat amb els amos. D'aquesta manera, el propietari es veu desposseït de la meitat de la collita que pels contractes li tocava. I no se'ns vulgui dir que els pactes eren abusius. Estan molt per damunt dels sistemes emprats a la resta de Catalunya, a profit del parcer. A més, en el curs d'aquest any, s'han vist els judicis de revisió decretats pel Govern, la quasi totalitat dels quals s'han fallat amb un ras i curt "No hi ha lloc".

El manteniment d'aquest estat d'incertesa—a part de reprovables incidents que ja s'han produït—és propici a les maniobres d'elements professionals de l'agitació, que certament no pertanyen ja als partits específicament republicans. Cerquen de repetir a Catalunya les sagnants escenes que s'han desenrotllat a Andalusia i altres punts d'Espanya. En cas de no emprendre's el Govern les mesures oportunes que tornin la pau als camps del Penedès i alhora restableixin la justícia d'allí on ha estat foragitada, no fóra estrany que ens trobéssim qualsevol dia amb una plasmació revolucionària de la pagesia, de la qual certament no tenim exemple a Catalunya des de la guerra dels remences.—L. O.

PREGUEM PELS NOSTRES DIFUNTS

A tots els nostres lectors demanem en el Crist una oració per aquest germà nostre que ens ha precedit en el senyal de la fe i dorm el son de la pau: Antoni Pascual i Oliu, pare del nostre subscriptor N'Antoni Pascual.

El què prescriu la Ciència Mèdica per a combatre la Arterioesclorosis

Heus aquí una calamitat molt temible a causa de les seves conseqüències que poden ésser fatals, és fàcil d'evitar.

Hom diu que "cada u té l'edat de les seves artèries": l'arteritis és l'oxidació de la vida i hom pot dir que envelleix les seves víctimes, especialment quan una vida desordenada, l'abús de treball i els plaers s'ajunten a una sobreproducció d'àcid úric congènita o adquirida.

El mal comença per la tensió habitual de les artèries, deguda a l'alteració de la sang. La cara és pàl·lida, el malalt es queixa de mal de cap amb xiulets a l'oïda, formigueig a les cames, trastorns visuals, vertigen, opressió, son pesada amb cansament en despertar-se.

És necessari guarir i evitar aquests greus símptomes, crear, mitjançant l'ús de l'Urodonal, un drenatge úric que serà suficient gairebé sempre per a rebaixar la pressió arterial, apartar les congestions i disminuir les opressions cardíaques, allunyant el greu perill de la paràlisi, seguint en aquest particular el consell d'un gran terapeuta:

"Manifesto que acostumo emprar l'Urodonal en casos d'arterioesclerosis i en altres de diàtesis úrica amb bons resultats."—DR. JOSEP MEGIA I GARCIA, Director de la clínica "La Latina", Madrid.